

SRINAGAR

Conflictul
indo-pakistanez

Confruntarea militară indo-pakistaneză continuă; se anunță mereu extinderea operațiunilor. La 8 septembrie un al treilea front a fost deschis la frontiera Pakistanului occidental, unde trupele indiene au trecut frontiera în regiunea Jammu-Sialkot. El se adaugă celorlalte două fronturi de luptă — din regiunile Lahore și Rajasthan, — situate de-a lungul frontierei indo-vest-pakistaneze.

Un al patrulea front este cel din regiunea orașului indian Gitaldaha din provincia Coochbehar. În provincia indiană Assam a fost semnalată lansarea unor unități de parașutiști pakistanezi.

Marina de război pakistaneză a intrat în acțiune atacând puternica bază aeromarină indiană Dvarka. Continuă și se intensifică raidurile aeriene ale aviației ambelor părți asupra zonelor operațiunilor militare precum și asupra altor puncte, situate în adâncimea teritoriilor celor două state. Aviația pakistaneză a atacat bazele aeriene de la Halwara, Adampur, Pathankot, Amritsar iar cea indiană a continuat atacurile asupra bazelor militare din Pakistanul occidental.

Pe frontul Lahore trupele pakistaneze au lansat un important contraatac împotriva celor trei coloane indiene. La New Delhi s-a anunțat că una din coloanele indiene a fost nevoită să se retragă; partea pakistaneză a comunicat că forțele indiene au fost respinse dincolo de frontieră, luptele ducându-se acum pe teritoriul indian, în provincia Pundjab.

În sectorul Sialkot atacul inițiat de trupele indiene a întâlnit o puternică rezistență pakistaneză. Ambii adversari au angajat în luptă importante efective blindate și de infanterie. Radio Caraci a calificat această confruntare drept „cea mai mare bătălie de tancuri de la sfârșitul celui de-al doilea război mondial”. Pakistanezii afirmă că au respins atacurile indiene și au contraatacat victorios. De partea indiană se a-

nunță că principalul obiectiv este de a „uza” forțele blindate ale adversarului.

La începutul celei de-a doua săptămâni de la declanșarea acțiunilor, datele publicate de cele două părți, fără să coincidă, au învederat totuși pierderile grele suferite de ambele tabere.

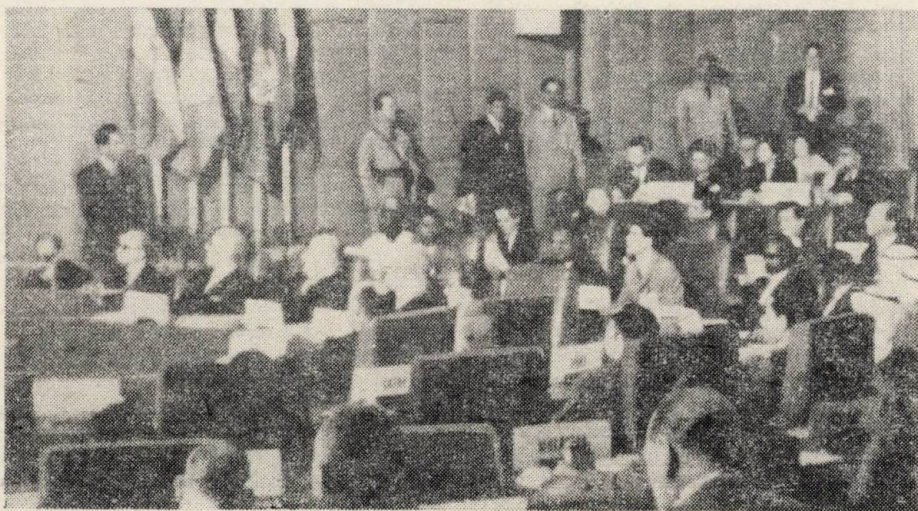
Ministrul adjunct al apărării al Indiei, A. M. Thomas, a declarat în parlament, potrivit agenției U.P.I., că forțele indiene au continuat să înainteze în sectorul Jammu-Sialkot. În sectorul Chamba-Jaurian din Cașmir continuă, de asemenea, luptele. Avioane indiene au bombardat marți dimineața bazele militare pakistaneze de la Peshawar și Kohat.

Aviația pakistaneză a întreprins, potrivit agenției Reuter, care citează surse din Rawalpindi, repetate atacuri împotriva unor baze militare indiene, luni seara și marți. Bombardiere pakistaneze au atacat instalațiile militare indiene din Srinagar, Halwara și Adampur, precum și baza aeriană Baueu, care servește ca punct de aprovizionare a trupelor indiene de pe frontul Lahore și Sialkot. Marți, aparate pakistaneze au bombardat aeroportul Barrackpore de lângă Calcuta. Potrivit surselor din Caraci, avioanele pakistaneze au provocat pagube serioase bazelor bombardate.

Conform hotărârilor Consiliului de Securitate, secretarul general al O.N.U., U Thant, s-a deplasat la Rawalpindi și New Delhi pentru a lua contact personal cu conducătorii Pakistanului și Indiei.

Agencia France Presse relatează că secretarul general al ONU a declarat ziariștilor, la plecarea sa din Delhi: „Chiar dacă nu am reușit să punem capăt luptelor, nu există motive ca să înceteze eforturile tuturor oamenilor de bunăvoință pentru a ajunge la aceasta. Sper să obțin colaborarea și sprijinul celor două guverne și ale opiniei publice în aceste eforturi. Menționând că va prezenta o dare de seamă Consiliului de securitate, U Thant a declarat: „Voi continua să acționez pentru încetarea focului și soluționarea pașnică a acestei probleme tragice, în lumina convorbirilor foarte sincere și utile pe care le-am avut în India și Pakistan, în cursul ultimelor zile”.

Corneliu VLAD

La Teheran au loc lucrările Congresului mondial pentru lichidarea analifabetismului

REFLECTOR

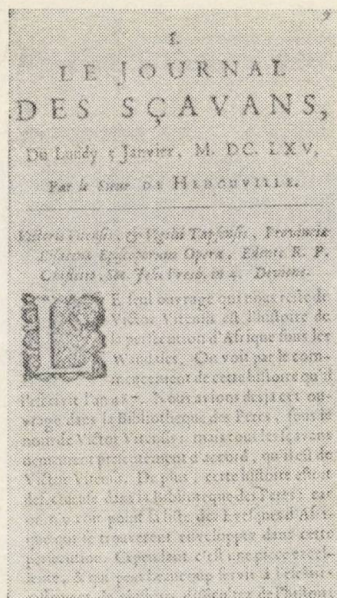
Ultima sesiune a Conciliului ecumenic

A început a patra sesiune a Conciliului ecumenic, consacrat clarificării poziției bisericii catolice față de realitățile și problemele lumii contemporane. Data probabilă a sfârșitului lucrărilor Conciliului este 8 decembrie (sărbătoare catolică, sub al cărei patronaj pusese papa Ioan al XXIII-lea Conciliul ecumenic).

Cuvîntarea ținută de Paul al VI-lea a prezentat un nou subiect posibil de dezbatere pentru actuala sesiune a Conciliului. Este vorba despre crearea unui nou organ de conducere a treburilor bisericii catolice — „sinodul episcopal”, alcătuit în majoritate din episcopi numiți — cu asentimentul suveranului pontif — de conferințe episcopale naționale. Rostul sinodului — a cărui funcție este „consultativă” — pare să fie de a prelua unele funcții ale foarte conservatoarei curii romane. Unii observatori speră că „parlamentizarea” bisericii catolice se va defini ca o acțiune reală de modernizare și va pregăti alte modernizări.

Paul al VI-lea s-a referit și la vizita la New York în cursul căreia se va adresa Adunării Generale a O.N.U. și îl va întâlni pe președintele Johnson. Vizita peste ocean va dura mai puțin de o zi, pentru ca papa să poată urmări lucrările Conciliului ecumenic. Inițial vizita la New York ar fi trebuit să urmeze sesiunii Conciliului, dar papa a hotărât că evenimentele reclamă intervenția sa. Ca și cuvîntarea de marți, mesajul pe care îl va adresa Paul al VI-lea Adunării Generale va îndemna la încetarea conflictelor armate (la Roma, papa s-a referit în mod direct la conflictul dintre India și Pakistan), în spiritul a ceea ce papa a numit „misiunea pacificatoare a bisericii”.

Trei sute de ani de la apariție

Anul acesta s-au împlinit 300 de ani de la apariția primei publicații periodice științifice din lume. Este vorba de revista *Le Journal des savants*, fondată la Paris în anul 1665, de Denis de Sallo. Inițiativa creării acestei publicații a avut-o Jean Baptiste Colbert, pe atunci ministru în cabinetul lui Ludovic al XIV-lea; același Colbert care mai târziu — în 1666 — avea să fondeze și Academia de Științe a Franței.

Istoricii care se ocupă de problemele de presă sint unanim de acord că *Le Journal des Savants*, prin conținutul său inițial, păstrat de-a lungul secolelor, a constituit prima cărămidă pusă la edificiul uriaș al informării științifice existente astăzi în lume.

Din 1665 și pînă în 1902 publicația a apărut săptămînal, apoi lunar, formă în care își continuă apariția și astăzi cînd apare sub auspiciile Academiei Franceze. Biblioteca Academiei Române posedă întreaga colecție a publicației, de la numărul 1 și pînă astăzi.

PARIS

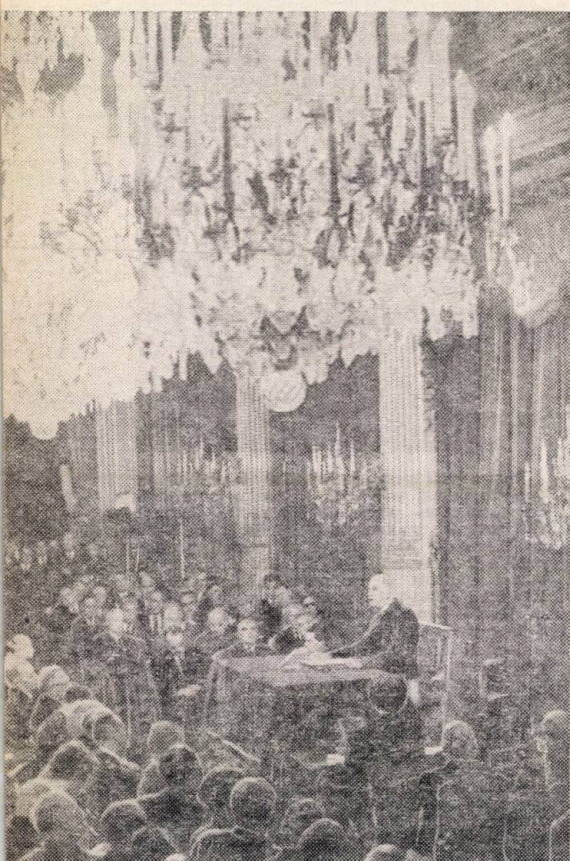
Conferința de presă a președintelui de Gaulle

Ultima conferință de presă ținută de președintele de Gaulle în cursul actualului său mandat prezidențial a suscitat un deosebit interes în întreaga lume.

O parte importantă a conferinței de presă a fost consacrată cauzelor crizei din Piața comună. „Cele petrecute la Bruxelles la 30 iunie în legătură cu reglementarea financiară a problemelor agricole — a spus președintele de Gaulle — a pus în lumină nu numai reticențele persistente ale majorității partenerilor noștri în ceea ce privește intrarea agriculturii în Piața comună, dar și unele erori sau echivocuri de principiu care figurează în tratatele referitoare la uniunea economică a celor șase. Iată de ce criza era — mai devreme sau mai târziu — inevitabilă. Cele trei tratate prin care au fost create C.E.C.O., Euratomul și Piața comună fuseseră încheiate înainte de redresarea Franței în 1958. De aceea ele aveau seama mai ales de cerințele celorlalți”.

„Pe de altă parte, a continuat președintele de Gaulle, cele trei tratate instituiau fiecare un organ executiv sub forma unei comisii independente față de state, deși membrii ei urmau să fie numiți și retri-

Conferința de presă a generalului de Gaulle

buiți de ele, și un organ legislativ sub auspiciile unei adunări constituite din membri ai diferitelor parlamente, fără ca alegătorii acestora să le fi dat alt mandat decât cel național. Această ipotecă a unei tehnocrații în cea mai mare parte străină, care ar fi împietat asupra democrației franceze în reglementarea problemelor ce determină însăși existența țării noastre nu putea, evident, să ne convină din momentul în care am hotărât să ne luăm soarta în propriile noastre mâini”.

Subliniind că este împotriva unei „fedeerații europene în care țările și-ar pierde personalitatea națională”, generalul a continuat: „Se știe că Franța opune acestui proiect, contrar oricărei realități, planul unei colaborări organizate între state, care ar putea evolua neîndoielnic către o confederație. Numai acest plan îi pare a fi adecvat statelor de pe continentul nostru. Numai el ar putea să permită cîndva adăruarea unor țări ca Anglia sau Spania care, ca și țara noastră, nu ar accepta să-și piardă suveranitatea. Numai el ar face de conceput realizarea unei înțelegeri viitoare pe scara întregii Europe”.

Explicind motivele care au determinat eșecul tratatelor de la Bruxelles, președintele de Gaulle a spus: „Ne-a fost extrem de dificil să-i facem pe partenerii noștri să admită în practică includerea produselor agricole în comunitatea economică. Or, toată lumea știe că aceasta este pentru noi o condiție sine qua non. Dacă nu ar fi îndeplinită am rămâne împovărați de sarcina extrem de grea pe care o reprezintă pentru noi, mai mult decât pentru vecinii noștri, sprijinirea agriculturii, și am fi handicapați astfel în concurența industrială”.

După ce a reamintit situația în care a fost pusă delegația franceză la 30 iunie de refuzul partenerilor ei de a pune la punct reglementarea financiară în legătură cu care se angajaseră, președintele de Gaulle a continuat: „Am putut aprecia mai clar în ce situație ar fi riscat să se găsească țara noastră într-o bună zi, dacă unele dispoziții inițiale ale tratatului de la Roma ar fi fost puse în practică. Bunăoară, în conformitate cu tratatul, hotărârile Consiliului ministerial al celor șase ar urma să fie luate cu începere de la 1 ianuarie cu majoritate de voturi. Cu alte cuvinte, Franța ar fi expusă să i se forțeze mîna în indiferent ce domeniu economic — adică social și adesea chiar politic — și în special ceea ce ar fi părut realizat în domeniul agricol ar putea să fie repus ori cînd sub semnul întrebării, împotriva voinței ei... Se vede deci unde ar putea să ne ducă o asemenea subordonare dacă ne-am arătat dispuși să ne renegăm atît dreptul de a dispune liber de noi înșine, cît și constituția noastră care stabilește că «suveranitatea franceză aparține poporului francez care o exercită prin reprezentanții săi și pe calea referendumului» fără să prevadă nici un fel de excepții”.

În încheierea declarațiilor sale referitoare la Piața comună, președintele Franței a arătat că țara sa este totuși dispusă „să participe la toate schimburile de vederi care i-ar fi propuse pe această temă de către celelalte guverne interesate. Ea intenționează să reia tratativele de la Bruxelles de îndată ce includerea agriculturii în Piața comună ar deveni cu adevărat fapt împlinit și de îndată ce se va accepta să se renunțe la pretențiile pe care mituri abuzive și himerice le opun bunului simț și realității”.

În cadrul conferinței de presă s-au pus mai multe întrebări în legătură cu politica externă a Franței, N.A.T.O., relațiile Est-

Vest, problemele sud-estului asiatic. În răspunsul său, președintele de Gaulle a început prin a evoca „schimbările fără precedent prin ritmul și întinderea lor care au survenit în secolul nostru”. Analizînd rolul care trebuie să revină Franței în această lume în plină evoluție, de Gaulle a respins „teoriile arbitrare și interesele în baza cărora se susține că Franța ar trebui să renunțe la personalitatea ei în cadrul unor organisme internaționale construite în așa fel încît Statele Unite să poată exercita dinăuntru sau dinafară un rol preponderent iar noi, din principiu, n-ar trebui decât să ne conformăm”. „Acesta este — a continuat el — modul în care unii concep participarea noastră la O.N.U. și la N.A.T.O., dorind să ne vadă dizolvați într-o federație calificată drept «europeană» dar care în fapt ar fi «atlantică»”.

„Putem și în consecință trebuie să avem o politică proprie” — a subliniat președintele Franței, evocînd principalele caracteristici ale Franței moderne. Definind această politică, el a continuat: „Înainte de orice este necesar să ne ferim de orice înfeudare. Desigur, sînt multe domenii în care avem toate motivele să ne asociem cu alții. Dar aceasta, cu condiția să ne păstrăm dreptul de a decide noi înșine în problemele care ne privesc. Atîta timp cît solidaritatea țărilor occidentale ne va părea necesară pentru o eventuală apărare a Europei, țara noastră va rămîne aliata aliaților săi. Dar la expirarea angajamentelor asumate cîndva, adică cel mai târziu în 1969, va înceta în ceea ce ne privește subordonarea calificată drept «integrare» prevăzută de N.A.T.O., care supune destinul nostru unei autorități străine. Acționînd pentru a uni din punct de vedere economic, politic, cultural și strategic statele situate de o parte și de cealaltă a Rinului și a Alpilor, facem în așa fel încît această organizație să nu ne lipsească de liberul nostru arbitru. Acceptînd necesitatea unui sistem internațional care să reglementeze relațiile monetare, nu recunoaștem monedei nici unui stat o valoare automată și privilegiată în raport cu aurul, care este, rămîne și trebuie să rămînă singurul etalon real. Am fost, împreună cu patru alte puteri, fondatorii O.N.U. și dorim ca aceasta să rămînă locul de întîlnire a delegațiilor tuturor popoarelor și un for deschis dezbaterilor, dar nu acceptăm să fim legați nici măcar pe plan financiar de intervenții armate în contradicție cu Carta și cărora nu le-am acordat aprobarea noastră”.

Franța, a arătat președintele de Gaulle, dorește să devină „un campion al colaborării internaționale, fără de care tulburările, intervențiile și conflictele ce duc spre un război mondial s-ar extinde continuu”. Subliniind că Franța nu se mulțumește să proclame principiile colaborării ci le pune în practică pretutindeni unde este cu putință, de Gaulle a amintit bunele relații stabilite de țara sa cu o serie de state din Asia, Africa, America Latină. În legătură cu „extinderea contactelor și schimburilor cu statele răsăritene”, președintele a spus: „Atribuirea o mare importanță noului curs pe care-l iau relațiile noastre cu U.R.S.S. Ne felicităm de rezultatele obținute cu prilejul vizitei președintelui Maurer în ceea ce privește relațiile franco-române. Îl vom primi cu mare satisfacție pe președintele Cyrankiewicz, sperînd că prezența sa la noi va servi cauza apropiierii practice a popoarelor francez și polonez, prietene și aliate de-a lungul întregii lor istorii. Nu ezităm să întrevădem momentul în care,

pentru a ajunge la o înțelegere constructivă de la Atlantic pînă la Țările de Jos, întreaga Europă se va arăta dispusă să-și reglementeze problemele proprii, și în primul rînd problema germană, pe singura cale posibilă, și anume aceea a unui acord general. În aceea zi, continentul nostru va putea să redobîndească în lume, spre binele tuturor oamenilor, un rol demn de resursele și de capacitățile sale.

Arătînd că Franța nu intenționează să joace rolul de mediator în conflictul din Vietnam, președintele de Gaulle s-a referit la necesitatea unui „modus vivendi” care, a arătat el, ar trebui să fie realizat între „puterile a căror responsabilitate directă sau indirectă a fost angajată de la sfîrșitul celui de-al doilea război mondial în sud-estul acestui continent, și anume China, Franța, America, U.R.S.S. și Anglia”. Aceleași țări, a continuat el, „sînt cele care posedă arme atomice, au fondat împreună cu douăzeci de ani în urmă Organizația Națiunilor Unite, urmînd a fi membri permanenți ai Consiliului de Securitate și ar putea, dacă ar dori-o, să facă în așa fel încît această instituție să devină cadrul în care să fie luată în considerație punerea în valoare a întregului pămînt, și unde să se întărească conștiința comunității umane”.

Președintele de Gaulle a vorbit, de asemenea, despre instituțiile celei de-a V-a Republici, și în special despre rolul președintelui republicii. La întrebarea dacă va candida din nou în apropiatele alegeri prezidențiale, el a răspuns că acest lucru va fi aflat în următoarele două luni.

F. A.

GENEVA

Conferința U.N.C.T.A.D.

Adoptarea fără dificultăți deosebite a ordinii de zi, în cursul anterioarei sesiuni, desfășurată la New York în aprilie, părea să îndreptățească optimismul unora din delegațiile venite la Geneva pentru a dezbate problemele puse în actuala sesiune a Consiliului Conferinței Națiunilor Unite pentru comerț și dezvoltare (U.N.C.T.A.D.).

Un loc de seamă l-a ocupat la începutul sesiunii, problema stadiului de aplicare a recomandărilor U.N.C.T.A.D. Numeroși delegați au pus în evidență faptul că problemele care au justificat convocarea în 1964 a U.N.C.T.A.D. sînt la fel de acute și astăzi. Decalajul economic dintre țările dezvoltate și cele în curs de dezvoltare nu numai că nu s-a micșorat dar a căpătat, pe alocuri, forme și mai accentuate. În acest context, recomandările U.N.C.T.A.D. pot juca un rol pozitiv, cu atît mai mult cu cît multe dintre ele au fost adoptate în unanimitate. Or, realitatea arată că unele țări industriale din Occident nu se simt legate în nici un fel de angajamente luate prin acordul lor la Actul final al Conferinței. Astfel, țările dezvoltate au fost invitate să creeze condiții mai favorabile importurilor de mărfuri provenind din țările în curs de dezvoltare. În locul acestei facilități, unele țări dezvoltate au luat măsuri discriminatorii care pun piedici în calea exporturilor țărilor în curs de dezvoltare nu numai în ce privește mărfurile industriei prelucrătoare, dar chiar și în ce privește materiile prime sau produsele agro-alimentare. Acuitatea la care au ajuns dificultățile

piețelor mondiale de cacao, zahăr și cafea dovedește, că situația țărilor neindustriale exportatoare s-a înrăutățit și mai mult în ultimul an.

Nu mai puțin preocupă țările în curs de dezvoltare problema finanțării internaționale. Mulți vorbitori au arătat că creditele sînt acordate încă de către unele țări occidentale în condiții extrem de oneroase și că profiturile mari obținute din exploatarea bogățiilor țărilor neindustriale sînt pompate peste hotarele acestor state.

În dezbateri a fost ridicată, de asemenea, problema redactării textului Declarației de principii care ar urma să guverneze relațiile comerciale internaționale și politicele economice și să favorizeze dezvoltarea economică. România, inițiatorul a ideii de a se formula asemenea principii, a militat și în cadrul consiliului pentru stabilirea unor norme internaționale juste, conform cărora între toate statele, indiferent de nivelul lor de dezvoltare economică și de orînduirea lor socială să se desfășoare un comerț echitabil și reciproc avantajos.

Universalitatea organizației mondiale pentru comerț și dezvoltare a fost și ea pusă în discuție de către unele delegații aparținînd grupului celor 75 de țări în curs de dezvoltare, subliniindu-se că eficiența ei depinde în cea mai mare măsură de lichidarea obstrucțiilor pe care le-au făcut în anul precedent unele delegații occidentale.

Desigur că însăși complexitatea problemelor puse în dezbateri arată că ele nu pot fi rezolvate ușor și fără dificultăți. Totuși, dorința unanimă de a transpune în realitate ideile primei conferințe de la Geneva ar fi fost de natură să contribuie la obținerea unui rezultat pozitiv. Spre neplăcuta surpriză a țărilor interesate într-un asemenea rezultat, delegațiile unor state occidentale au depus eforturi considerabile pentru a împotmoli lucrările sesiunii în legătură cu o problemă procedurală: aceea a alegerii unui sediu pentru sediul organizației și al organelor sale.

Speculînd dificultatea în care a fost pus Consiliul, unele organe de presă din Occident s-au grăbit să sublinieze „ineficiența” acestuia, contradicțiile ce amenință cu paralizia noua organizație internațională. Fără îndoială că primejdia există. Dar ea denotă că cercurile interesate în eșecul lucrărilor, se tem să-și manifeste deschis dezaprobarea față de ideile conferinței pentru a o reduce la tăcere prin obstacolele procedurale.

În urma a trei zile de dezbateri pe această temă, Consiliul a reușit totuși să ajungă la o soluție de compromis, votînd pentru transmiterea problemei către Adunarea Generală a O.N.U. care va hotărî pe baza unui raport al comisiei special instituite pentru a studia avantajele ce ar decurge din alegerea unuia sau altuia dintre orașele propuse. Această soluție dovedește că majoritatea membrilor săi ește hotărîtă să înfrîngă divergențele, astfel încît problemele esențiale să ocupe primul plan al preocupărilor sale.

În cursul sesiunii de marți noaptea Consiliul a hotărît ca cea de-a doua conferință mondială a comerțului să aibă loc în prima parte a anului 1967. Consiliul și-a exprimat speranța că viitoarea conferință se va ține, dacă va fi posibil, într-o țară în curs de dezvoltare. În același timp s-a adoptat o rezoluție în care se cere traducerea în viață a recomandărilor primei conferințe mondiale.

N. S. STĂNESCU

REFLECTOR

Problema cipriotă

Problema cipriotă reîntră în actualitate prin câteva elemente. În prima decadă a lunii septembrie, un purtător de cuvînt al guvernului cipriot a anunțat violarea spațiului aerian al insulei de către avioane turcești.

Dacă aceste incidente nu au avut alte repercusiuni, un puternic ecou au stîrnit însă ultimele declarații ale ministrului de externe al Turciei. Într-un interviu acordat ziarului *Hurriyet*, Hasan Isik a atras atenția că „Turcia își va obține drepturile în Cipru fie printr-un acord, fie prin luptă”. Referindu-se la rotarea contingentului de trupe turcești din insulă, ministrul a afirmat: „Pentru înfăptuirea tezei noastre nu vom evita să ne luptăm. Toate posibilitățile au fost luate în considerație”. După cum atrăgea atenția agenția *France Presse*, este pentru prima oară cînd ministrul turc a vorbit despre posibilitatea unui conflict armat în Cipru. Referindu-se la faptul că declarațiile lui Isik au stîrnit un viu interes în cercurile politice din Ankara, agenția de presă *Anatolia* afirma: „Este sigur că Turcia a preferat și dorește totdeauna ca problema cipriotă să fie rezolvată pe o cale pașnică”. „Turcia, a adăugat agenția menționată, depune și astăzi eforturi în această direcție”. În continuarea comentariului se afirmă că Turcia se va opune oricărei încercări de a fi pusă în fața faptului împlinit. În concluzie se declară că „afirmațiile lui Hasan Isik sînt importante intrucît exprimă hotărîrea Turciei de a face față faptelor împlinite și folosirii forței”.

În ceea ce privește situația internă de pe insulă atrag atenția câteva știri de presă în care se vorbește despre pregătirea unui complot împotriva președintelui Makarios. Ziarul *Alithia*, apropiat cercurilor guvernamentale, își informează cititorii cu câteva zile în urmă că mai multe sute de rezerviști au fost dezarmați din ordinul autorităților militare și că aproximativ 2.500 de arme au fost confiscate de la oamenii care îl sprijină pe arhiepiscopul Makarios. După ce afirmă că acest ordin ar fi fost dat de generalul Grivas, ziarul declară că lovitură de stat ar „pregăti terenul pentru răsturnarea lui Makarios sau pentru impunerea unei dictaturi militare în Cipru”.

Afirmațiile ziarului amintit au fost dezmințite însă chiar de către președintele republicii. Makarios a declarat că „nu există nici o posibilitate pentru efectuarea unei lovituri de stat în Cipru” și a adăugat că „este timpul să se pună capăt mitului cu privire la o lovitură de stat”.

Utilizarea elicopterului în U.R.S.S.

Prin varietatea tipurilor de elicoptere moderne și prin complexa lor utilizare, Uniunea Sovietică deține locul întîi în lume. Două „familii” predomină: Ka (proiectant — inginerul Kamov) și Mi (proiectant — inginerul Mil). Elicopterele Ka se remarcă prin viteză și prin faptul că sînt adaptabile la orice servicii. Cele din clasa Mi sînt mai mari și mai puternice. Mi-6 și Mi-10, de pildă, sînt cele mai încăpătoare elicoptere din lume: un rotor cu cinci pale, avînd 35 metri diametru, e prevăzut cu două turbine de 5.700 H. P. Mi-6 poate transporta 120 de pasageri, cîntărește 43.900 kg, are o autonomie de 500 km și poate atinge o viteză de 270 km pe oră. În versiunea Mi-10, mult dezvoltat în înălțime și lărgime, acest elicopter e denumit „macara zburătoare”.

Pe lîngă transportul de pasageri (pe distanțe mici și medii), flota de elicoptere sovietice e utilizată pe scară largă în agricultură: răspîndirea îngrășămintelor chimice, semănatul orezului, tratarea culturilor cu insecticide etc. Pentru asemenea lucrări sînt foarte indicate elicopterele Mi-2. Tipică pentru U.R.S.S. este practica transportării cu elicopterul a unor mari mașini din industrie sau a unor piese foarte grele. La locul destinației, elicopterul se transformă în macara, depunînd mașina sau piesa direct pe postul de destinație. Uneori, îndeplinirea acestor operații cere descoperirea hangarelor sau a edificiilor; dar rapiditatea lucrării compensează această necesitate.

DUPĂ TURNEUL LUI FOWLER ÎN EUROPA

Intrucit lira sterlină stă, împreună cu dolarul, la baza actualului sistem monetar interoccidental, orice slăbire a cursului ei poate atrage perturbări serioase în mecanismul financiar. Poziția dolarului ar fi și ea amenințată. Această interdependență dintre lira și dolar — în cadrul F.M.I. — a determinat eforturile lui Fowler în vederea ajungerii la o înțelegere pentru acordarea unui nou ajutor Angliei.

Problema lirei sterline, făcând parte integrantă din dosarul contradicțiilor monetare interoccidentale, atitudinea adoptată față de ea de diversele state, reflectă nu numai existența unor puncte de vedere încă ireconciliabile dar chiar o agravare a divergențelor. Franța nu a acceptat să pună umărul la măsurile întreprinse. Gestul nu este interpretat ca fiind ostil Angliei. El semnifică hotărârea franceză de a nu participa la nici o „acțiune expedient” menită să mențină, iar nu să reformeze radical, actualul sistem monetar. Franța nu dorește tergiversarea lucrurilor, ci accelerarea acțiunilor în vederea schimbării structurii finanțelor capitaliste. France Soir afirmă în acest sens că „Franța cere o reformă a acestui sistem valutar. Ajutând lira sterlină să obțină din nou stabilitatea, ea ar acționa contrar rezultatului dorit”.

Refuzul francez a scos în evidență fragilitatea relațiilor interoccidentale și a compromis parțial succesul operației actuale de salvare a lirei. Indirect, aceasta afectează pozițiile dolarului. Pentru a câștiga timp, autoritățile americane au hotărât să consimtă la unele concesii. Au acceptat ideea unor convorbiri în cadrul „clubului celor 10” și au recunoscut necesitatea modificării sistemului monetar occidental.

Cerind modificarea sistemului monetar occidental actual, Franța a propus înființarea unei monede internaționale care să fie folosită în schimburile între state. Aceasta nu ar trebui să se bazeze însă pe dolar ci, în principal, pe aur. Statele care-și bazează rezervele financiare în primul rând pe aur iar nu numai pe devize străine ar fi favorizate. Traducerea în viață a propunerii franceze ar precipita schimbarea dolarului pe aur și ar slăbi considerabil pozițiile dolarului.

Respingând fondul propunerii franceze, Statele Unite au admis însă ideea creării unei noi monede internaționale de rezervă. Potrivit planului prezentat de fostul ministru adjunct de finanțe al S.U.A., Robert Roosa, noua unitate de rezervă nu s-ar substitui rezervelor de aur sau dolari ale statelor ci li s-ar adăuga. Trecând peste multe amănunte tehnice, amintim numai faptul că, dacă planul american ar fi acceptat, Statelor Unite ar trebui să li se atribuie din capul locului jumătate din cantitatea emisă a propusei monede internaționale! Prin urmare, este îndoielnic faptul că planul american va fi primit cu aplauze.

Esential este însă faptul că cercurile americane interesate au fost nevoite să accepte discutarea reformei și înființarea unui nou semn monetar internațional.

Ajutorul acordat lirei sterline, acceptarea ideii tratatelor în cadrul „clubului celor 10”, acceptarea în principiu a ideii unei noi monede internaționale pe care să se sprijine instituțiile financiare occidentale fac parte — în măsură diferită — dintr-o acțiune menită să permită câștigarea de timp. Statele Unite vor să descurajeze pe această cale eventuale noi convertiri în aur ale cantităților de dolari aflate în mîini străine, în speranță că și pe această cale se vor îmbunătăți pozițiile dolarului. Este însă îndoielnic efectul pe timp mai îndelungat al acestei aruncări de leș.

E. Ph.

MOSCOVA

Vizita președintelui Novotny

La 6 septembrie a sosit la Moscova, într-o vizită oficială, la invitația C.C. al P.C.U.S., Președintelui Sovietului Suprem al U.R.S.S. și Consiliului de Miniștri al U.R.S.S. o delegație de partid și guvernamentală a R.S. Cehoslovace, condusă de A. Novotny, prim-secretar al C.C. al P.C.C., președintele Republicii Socialiste Cehoslovace.

În cuvîntarea de bun venit, L.I. Brejnev a spus printre altele: „Prietenia noastră, coeziunea noastră, reprezintă unul din elementele importante ale unității țărilor comunității socialiste, a cărei consolidare are o însemnătate deosebită în actuala situație internațională. Alianța strînsă și colaborarea dintre statele noastre constituie un factor esențial care contribuie la menținerea păcii în Europa”. Răspunzînd primului secretar al C.C. al P.C.U.S., A. Novotny a declarat printre altele, în cuvîntul său: „Venim în Uniunea Sovietică animată de sentimente de bucurie, la cei mai apropiați prieteni ai noștri și sîntem convinși că vizita noastră în țara dv., convorbirile și tratativele dintre noi vor constitui un nou pas pe calea adîncirii continue a prieteniei și colaborării cehoslovaco-sovietice.”

La 7 septembrie, au început la Kremlin tratative în cadrul cărora conducătorii cehoslovaci au avut ca interlocutori pe L.I. Brejnev, A. N. Kosighin, A.I. Mikoian și alți înalți demnitari sovietici. Într-o cuvîntare rostită la Erevan, care, alături de orașele Gorki și Minsk, a figurat în itinerarul oaspeților cehoslovaci prin Țara Sovietelor, A. Novotny referindu-se la obiectivele acestor tratative a declarat: „Delegația noastră a sosit în Uniunea Sovietică cu o misiune de răspundere. Sîntem împuterniciți să discutăm cu conducătorii Partidului Comunist al Uniunii Sovietice și guvernului sovietic probleme ale dezvoltării pe viitor a colaborării politice și economice, să procedăm la un schimb de păreri în probleme internaționale, precum și în probleme ale mișcării comuniste și, ca urmare a acestor tratative și întruniri cu oamenii muncii sovietici, să ne aducem aportul la cauza consolidării continue a prieteniei între popoarele țărilor noastre”. În comunicatul dat publicității după prima întîlnire se precizează că tratativele s-au desfășurat într-o atmosferă de prietenie, cordialitate și înțelegere reciprocă.

La Gorki, la mitingul care a avut loc la Uzina de automobile din acest oraș, președintele guvernului Republicii Socialiste Cehoslovace, J. Lenart, după ce a trecut în revistă aspecte ale construcției socialiste în Cehoslovacia și ale colaborării tehnico-științifice sovieto-cehoslovace, a abordat probleme ale situației internaționale, cu care prijel, referindu-se la lupta justă a eroicului popor vietnamez împotriva intervenționistilor americani, a făcut cunoscut sprijinul hotărît acordat de R. S. Cehoslovacă Republicii Democratice Vietnam și Frontului Național de Eliberare din Vietnamul de sud.

La Moscova, membrii delegației cehoslovace i-au vizitat pe L. I. Brejnev, A. I. Mikoian și A. N. Kosighin, cu care au purtat convorbiri prietenești. Tot în capitala Uniunii Sovietice, delegația cehoslovacă s-a întîlnit, în cadrul unui miting, cu reprezentanții vieții publice din Moscova.

În încheierea convorbirilor dintre conducătorii de partid și de stat ai R. S. Cehoslovace și U.R.S.S., la 14 septembrie a fost semnată la Kremlin Declarația comună sovieto-cehoslovacă.

În aceeași zi în Palatul Congreselor din Kremlin a avut loc mitingul prieteniei sovieto-cehoslovace, la care au participat Antonin Novotny, Jozef Lenart și membrii delegației cehoslovace precum și Leonid Brejnev, Alexei Kosighin, Anastas Mikoian și alți conducători de partid și de stat sovietici.

În cuvîntul său, L. I. Brejnev referindu-se la relațiile sovieto-cehoslovace a spus: „Telurile noastre sînt aceleași, avem un viitor comun și nu există forță care ar putea să slăbească coeziunea dintre popoarele sovietic și cehoslovac, dintre P.C.U.S. și P.C. din Cehoslovacia. Cu cît vor fi mai mari succesele în dezvoltarea economiilor naționale ale țărilor socialiste, cu atît vor fi mai bogate, mai multilaterale și mai trainice relațiile lor economice. Posibilitățile mari, care apar azi în domeniul colaborării economice a statelor socialiste, constituie un rezultat direct al dezvoltării economice cu succes a fiecăruia din aceste state”.

Leonid Brejnev a subliniat în încheiere că datorită tuturor comuniștilor este aceea de a nu permite acțiuni capabile să slăbească frontul unit al mișcării revoluționare mondiale, să facă totul pentru întărirea unității mișcării comuniste mondiale, pentru consolidarea alianței de luptă a tuturor forțelor revoluționare.

Referindu-se la ciocnirile armate dintre India și Pakistan, vorbitorul a subliniat că acestea continuă să atragă atenția în întreaga lume. El și-a exprimat speranța că guvernele Indiei și Pakistanului își vor da seama că agravarea continuă a conflictului armat nu este în interesul acestor țări și vor găsi mijlocul de a-l înlătura.

A luat apoi cuvîntul Antonin Novotny care a arătat că în activitatea lor practică, partidele comuniste ale celor două țări pornesc de la principiile generale ale marxism-leninismului ținînd seama, bineînțeles, de deosebirile care există în ceea ce privește situația și problemele fiecărei țări.

În continuare A. Novotny a vorbit despre pregătirile în vederea celui de-al 13-lea Congres al P. C. din Cehoslovacia, care va concretiza programul dezvoltării în continuare a societății socialiste și al pregătirii trecerii ulterioare la societatea comunistă.

Referindu-se la lupta eroică a poporului vietnamez împotriva agresorilor americani, vorbitorul a subliniat că această luptă găsește o simpatie profundă la oamenii muncii din țările socialiste. U.R.S.S., R. S. Cehoslovacă și celelalte țări socialiste acordă ajutor R. D. Vietnam în lupta sa împotriva agresiunii imperialiste.

În încheiere, primul secretar al C.C. al P.C. din Cehoslovacia și-a exprimat convingerea că în prezent există posibilități pentru consolidarea unității mișcării comuniste internaționale.

N. PATRAȘCU

LONDRA

Correspondență de la
John GRITTENConcluziile
Congresului T.U.C.

Oare controversa care a avut loc săptămîna trecută cu privire la cercetarea anticipată a revendicărilor de salarii, fie de către guvern, fie de către Consiliul general al Congresului sindicatelor, sau de către amîndouă, se va dovedi doar o furtună într-un pahar cu apă? Unii membri ai sindicatelor speră că nu. Ei au primit cu satisfacție asigurările ministrului de finanțe, James Callaghan, că pînă anul viitor Anglia va ieși din situația de criză acută, ca urmare a ultimului acord dintre cele zece bănci centrale străine, care și-au luat angajamente pe termen lung pentru menținerea stabilității cursului lirei sterline. Acești membri ai sindicatelor sînt mulțumiți și de faptul că premierul Wilson va anunța planul economic național al guvernului său.

Secretarul general al Consiliului Sindicatelor (T.U.C.), George Woodcock, a obținut aprobarea planului său ca revendicările de salarii ale fiecărui sindicat să fie examinate de Consiliul general, înainte de a fi supuse patronilor, cu o majoritate în privința căreia toată lumea este de acord că este slabă. În fapt, au votat împotriva ei delegații a peste 3 milioane de membri ai sindicatelor (dintr-un total de 8.700.000 de oameni ai muncii afiliați la T.U.C.).

Acum, optimiștii afirmă că acest vot acordă guvernului un an de grație, pînă la Congresul T.U.C. din anul viitor, dovadă că majoritatea era dispusă să accepte restrîngerea veniturilor, deoarece avea încredere că guvernul laburist va analiza problema prețurilor, a dividendelor care cresc mai repede decît salariile, a cheltuielilor militare, a planificării și productivității. Ei susțin totodată că, chiar și acele sindicate care au votat împotriva planului Consiliului general al T.U.C. de a se supraveghea revendicările salariilor vor colabora probabil pînă la urmă.

Alții sînt mai puțin optimiști. Ei subliniază că aprobarea planului de către congres a depins pînă în ultima clipă de votul nesigur al puternicului Sindicat al muncitorilor din construcțiile metalice, hotărîrea de a sprijini rezoluția lui Woodcock fiind adoptată numai cu o zi înainte de către delegația acestui sindicat, după îndelungate frămîntări și numai cu o majoritate de 19 la 12. Aceasta, spun ei, dovedește cît de divizate sînt sindicatele înăuntrul lor pe această problemă.

În aceleași cercuri se subliniază, de asemenea, că opt mari sindicate au votat împotriva planului, și că acest lucru face îndoielnică posibilitatea aplicării lui. Se pune deci întrebarea cum de a fost adoptat planul de către congres. Așa cum s-a întîmplat adeseori în trecut, atît la congresele sindicatelor, la conferințele fiecărui sindicat în parte cît și la conferințele partidului laburist, delegații au fost atît de derutați de caracterul vag și confuz al unor discursuri rostite de la tribună și de felul alambicat în care au fost prezentate

problemele, ca și de complexitatea procedurii conferinței, încît au votat într-un sens cu totul contrar propriilor lor convingeri și înclinații, fără a mai vorbi despre cele ale oamenilor muncii pe care îi reprezintă.

Toată lumea, atît comentatorii de presă cît și delegații, a fost de acord că discursul de miercură trecut al lui Woodcock, care a deschis dezbaterile asupra politicii veniturilor, a fost atît de dezlînat și atît de îmbîcsit de probleme colaterale fără legătură cu linia principală a argumentării sale, încît a reușit (intenționat sau nu) să creeze o confuzie maximă. Rezultatul a fost că planul ministrului afacerilor economice, George Brown — prevăzînd introducerea unei legi care ar face obligatorie prezentarea prealabilă a revendicărilor salariale Oficiului de venituri și prețuri al guvernului — a fost aprobat de către congres fără entuziasm.

Dar, așa cum a declarat un comentator, „acest lucru s-a întîmplat numai pentru că el a fost înfășurat în cearșaful lui Woodcock și trecut prin contrabandă”.

Rezultatul este că, pentru prima dată în aproape 100 de ani de activitate, sindicatele din T.U.C. au votat pentru renunțarea la o parte din autonomia lor, păstrată cu grijă.

Woodcock însuși, oricît de vag a fost asupra unora dintre puncte, a arătat în mod clar că planul guvernului de a le gîfira politica veniturilor se datorește în esență presiunilor externe asupra lirei sterline și urmărește să facă impresie bancherilor străini. El a avertizat congresul că singura alternativă la planul său este șomajul, pentru a menține salariile scăzute.

În acest context este interesant de subliniat că un corespondent britanic la Washington a menționat că, deși sprijinirea puternică și hotărîtă a lirei sterline este considerată ca o politică esențială a S.U.A., „continuă totuși să existe îndoieli dacă măsurile britanice în domeniul economic sînt suficiente. Înalții funcționari insistă în particular asupra ideii că un șomaj moderat este necesar pentru sănătatea economică a Angliei”. Din declarația făcută de Brown după votul de miercuri din cadrul T.U.C. s-ar părea că — înainte de a lua măsurile necesare pentru introducerea legislației respective în viitoarea sesiune a parlamentului — el intenționează să vadă cît de departe sînt dispuse să meargă sindicatele în sprijinirea planului T.U.C., care prevede ca ele să supună de „bună voie” revendicările lor de salarii Consiliului general.

După terminarea congresului T.U.C., unii lideri sindicali și-au proclamat în mod public opoziția față de planurile Woodcock-Brown. Astfel, președintele Sindicatului cazangiorilor, Danny McGarvey, a declarat că orice legislație pe linia celei propuse de Brown ar fi de natură „să-i pună pe muncitori în lanțuri”. McGarvey a subliniat că muncitorii „nu plătesc salarii liderilor lor pentru ca aceștia să se pună în calea revendicărilor lor” și atît el cît și comentatorii mai conservatori au avertizat că noua politică va duce la un număr mai mare de greve „neoficiale”.

O tendință semnificativă, vizibilă de cîțiva ani, s-a vădit cu mai multă forță la congresul de anul acesta al T.U.C.: atitudinea militantă a unora dintre asociațiile sindicate ale „gulerelor albe”, adică ale funcționarilor. Caracteristică este atitudinea secretarului general al Asociației personalului de supraveghere,

REFLECTOR

La Santo Domingo

Plecarea din Republica Dominicană a generalului Wessin y Wessin, conducătorul bazei militare de la San Isidro, (după cum se știe, îndată după ce a fost scos cu un avion militar în afara granițelor, el a fost confirmat în funcția de consul la Miami), a avut un efect favorabil pentru instaurarea liniștii. După plecarea sa președintele Godoy a anunțat numirea lui Francisco Caminero în funcția de ministru al armatei, iar cele două tabere adverse au început să depună armele. Imbert Barerras, care a refuzat semnarea Actului de reconciliere, s-a abținut pînă în prezent să facă vreo declarație. Se crede că acesta ar putea primi o funcție asemănătoare celei a lui Wessin, dar și fără aceasta influența sa pare anihilată.

Congresul internațional de astronaucică de la Atena

În patria lui Icar s-a deschis la începutul acestei săptămîni cel mai spectaculos congres de astronomie din istoria celor care au avut loc pînă în prezent. Atenția celor interesați nu se îndreaptă numai spre manifestarea științifică propriu-zisă. Elementul deosebit îl constituie participarea a patru dintre cei mai cunoscuți cosmonauți din Uniunea Sovietică și Statele Unite. Este vorba despre Baleaev, Leonov, Mac Divitt și White. Sovieticul Leonov și americanul White sînt primii oameni care pot spune că s-au „plimbat” prin spațiul cosmic, primul în martie, cel de-al doilea în iunie 1965.

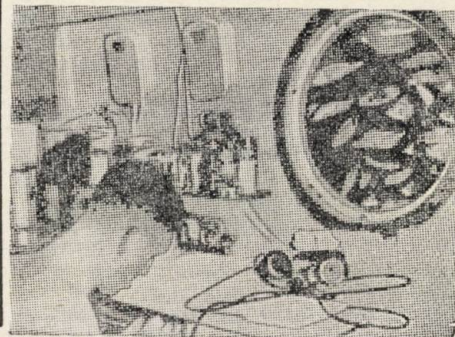
Firește, cosmonauții vor acapara o parte din atenția congresiștilor, a presei, a opiniei publice. Oamenii de știință de pretutindeni vor urmări însă cu mare atenție comunicările științifice. Bioastronaucă și medicina spațială, problemele aselenizării, noi precizări asupra fotografiilor planetei Marte, sateliții de telecomunicații și meteorologici, dreptul spațial, sursele de energie pentru propulsarea rachetelor, teleghidarea navelor cosmice — iată numai cîteva din problemele care vor fi abordate în cadrul ordinii de zi.

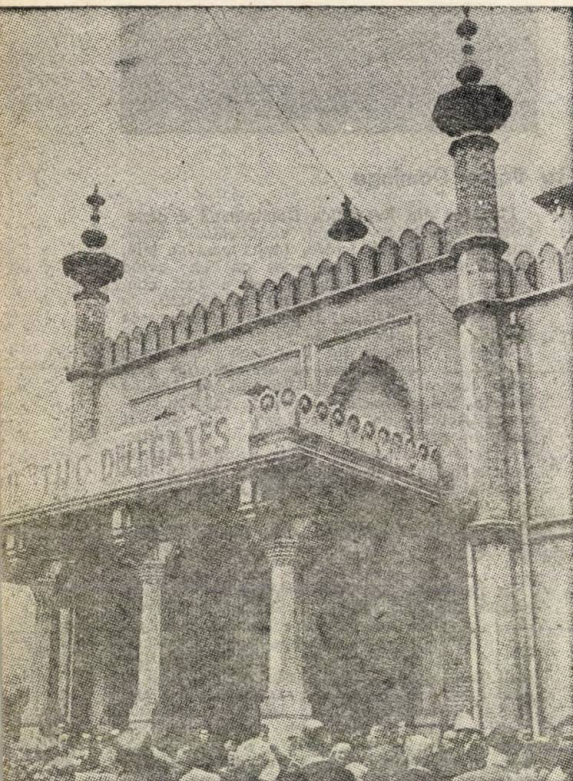
Cu prilejul congresului se va înmîna și premiul internațional de astronaucică Gugenheim, pe anul 1965.

Cercetările batiscafului „Sealab 2”

La 28 august a fost cufundat în apele Oceanului Pacific, în dreptul localității californiene La Jolla, batiscaful-laborator american „Sealab 2”. Înăuntrul cilindrului de oțel au luat loc 10 acvanauți, sub comanda cosmonautului Scott Carpenter. Sarcina acestora — în timpul celor 45 de zile de imersiune — este de a studia capacitatea organismului uman de a rezista la mari adîncimi sub apă. Se știe că la adîncimea de 60 de metri la care se află „Sealab 2”, presiunea este de șase ori mai mare decît la suprafață. Tocmai din această cauză, echipajul de la bordul laboratorului subacvatic va fi schimbat periodic (la 15 zile). Singura excepție o constituie comandantul Carpenter, care va rămîne sub apă timp de 30 de zile, încercînd să stabilească astfel un record.

La primul schimb de echipaj, intervenit zilele trecute, s-a constatat că acvanauții care au stat sub apă suferă de tulburări auditive, din pricina unor infecții cauzate de acțiunea microorganismelor din ocean. Trebuie să precizăm că în fiecare zi, timp de două ore, acvanauții părăsesc batiscaful, lucrînd sub apă. Ei colectează și studiază speciile marine și întocmesc harta fundului oceanului.

Clădirea în care s-au ținut lucrările congresului

conducere și tehnicieni, cu 43 000 de membri, Clive Jenkins, care la 29 ani este cel mai tânăr secretar general de sindicat din Anglia.

După congres, Jenkins a explicat de ce nu va putea fi aplicată analiza prealabilă a revendicărilor de salarii. După părerea sa, când Wilson va publica, în cursul acestei săptămîni, planul economiei naționale, obiectivul de creștere a producției cu 25 la sută pe care se bazează acest plan, va necesita 700 000 de muncitori în plus, deși se știe că pentru moment nu sînt disponibili decît 400 000. În consecință, muncitorilor britanici li se va cere un efort mai mare și eforturile mai mari impun salarii mai mari și nu o stabilire a creșterii salariilor.

„Întreaga propunere este primejdioasă și trebuie să i se opună rezistență atît în Camera Comunelor cît și în afara ei. Trăim într-o societate inegală în care negocierile colective libere au reprezentat principalul instrument la îndemîna populației muncitoare pentru a obține partea ce i se cuvine din bogăția națiunii... Și orice legislație care slăbește capacitatea sindicatelor de a promova cererile legitime ale membrilor săi va provoca cea mai dîră opoziție din partea sindicatelor și în rîndurile prietenilor lor din partidul laburist”.

Fie că dreptatea se va dovedi de partea optimiștilor, fie că ea va fi de partea criticilor, fapt este că politica veniturilor a fost adoptată, și acest lucru a constituit o victorie pentru aripa de dreapta a mișcării sindicale.

Totuși, este semnificativ faptul că, în aceeași zi, T.U.C. a votat în unanimitate în numele mai multor sindicate o rezoluție care declară că actualul nivel al cheltuielilor de înarmare este incompatibil cu țelul de a spori resursele disponibile pentru progresul social și dezvoltarea economică. Rezoluția subliniază în mod deosebit povara grea pe care menținerea unor baze militare în străinătate o face să apese asupra venitului național.

Forma în care a fost adoptată rezoluția cu privire la Vietnam a fost desigur în avantajul aripii de dreapta. Doi comuniști, Ralph Bon de la Sindicatul cineaștilor, și David Bowman de la Uniunea națională a muncitorilor de la căile ferate, au prezentat și sprijinit o rezoluție prin care se cerea guvernului laburist să se disocieze de activitățile americane din Vietnam. Un amendament pentru înlăturarea acestor puncte din rezoluție a întrunit 4 921 000 de voturi contra 2 963 000. Rezoluția care a rezultat, și care cere negocieri urgente în scopul aplanării conflictului din Vietnam în conformitate cu acordurile din 1954, a fost votată în unanimitate. Un comentator susține că, dacă se va obține aceeași aliniere a voturilor sindicale și la conferința partidului laburist, politica guvernului va primi ratificarea dorită.

O tendință mai progresistă s-a vădit în sprijinul unanim acordat motiunii prezentate de Jim Mortimer de la Sindicatul proiectanților, care a cerut sancțiuni împotriva Republicii Sud Africane. „Nu este suficient ca acest congres să condamne an de an apartheidul”, a declarat Mortimer. „Nu există o țară în lume care să aibă investiții economice mai mari în Africa de sud ca Anglia. Avem răspunderea specială de a face ceva pentru a pune capăt acestei situații. Nu ne mai putem mulțumi cu votarea de rezoluții”.

În rezumat, deși pe hîrtie politica guvernului a fost în general adoptată de Congresul T.U.C. de săptămîna trecută, ea a întîmpinat și opoziția unor sectoare foarte importante ale mișcării sindicale.

Lucrările T.U.C. au constituit un mîdic pentru feul în care se vor desfășura dezbaterile și votarea asupra anumitor probleme-cheie la conferința partidului laburist, de la sfîrșitul lunii. Dar semnele nu au fost atît de hotărîtoare încît să constituie o concluzie evidentă.

Londra, 15 septembrie

Implicațiile unei acreditări

„Uitînd”, mai precis făcîndu-se că uită, că Rhodesia este încă o „colonie autonomă a maieștii sale britanice”, Jan Smith și-a acreditat din proprie inițiativă un ambasador la Lisabona. Noul diplomat are o singură și mare misiune: de a coordona politica celor două guverne în vederea asigurării supremației minorității albe amenințată de „mișcările subversive ale naționalistilor africani din Angola, Mozambic și Rhodesia”. Între guvernele portughez, rhodesian și sud-african există de altfel de mai mulți ani o „convenție de ajutor reciproc” îndreptată împotriva luptei de eliberare a popoarelor africane, convenție ce își are în Africa numele binemeritat de „odioasă alianță”.

Noul „ambasador” se bucură deci de adevărată totală a oficialităților portugheze. În schimb, acreditarea diplomatului sud-rhodesian a stîrnit „iritația legitimă” a cercurilor oficiale londoneze. Premierul britanic protestează: guvernul său consideră că Portugalia nu trebuia să accepte numirea unui reprezentant diplomatic „independent” al Rhodesiei, cunoscîndu-se la Lisabona că numai Marea Britanie are dreptul să se ocupe de reprezentarea coloniilor sale în străinătate. „Protestului” oficial al Londrei, capitala portugheză îi ripostează arînd că „relațiile strînse dintre cele două guverne precum și intențiile de a le oficializa erau cunoscute cu mult înainte de către guvernul britanic, fără ca acesta să-și fi exprimat cîndva dezacordul”. Fapt întrutotul adevărat. Asentimentul tacit al guvernului britanic față de legăturile dubioase între colonialismul portughez și cercurile rasiste de la Salisbury este servit acum drept contraargument. Episodul este cu atît mai alarmant pentru diplomația britanică cu cît comentatorii londonezi consideră acreditarea diplomatului sud-rhodesian la Lisabona un prim pas în recunoașterea „de facto” a independenței unilaterale reclamată de Jan Smith.

I. N.

CASABLANCA

A treia Conferință arabă la nivel înalt

La cea de a treia Conferință arabă la nivel înalt participă 12 șefi de state. Acest eveniment de maxim interes pentru întreaga lume arabă a generat o intensă activitate politică și diplomatică.

El a fost precedat de reuniunile pregătitoare ale miniștrilor de externe și ai apărării, separate la început (9 septembrie) și grupate în final în întrunirea Consiliului Apărării comune al statelor arabe, întrunire ale cărei lucrări s-au prelungit pînă în ajunul Conferinței (12 septembrie). Tunisia nu a fost reprezentată la nici una dintre întîrvederi, fapt interpretat ca un rezultat al divergențelor în problema Palestinei, poziția tunisiană fiind după cum se știe în contradicție cu poziția Siriei și a altor state arabe. Oficiul egiptean Al Ahram sublinia într-un articol de fond publicat în preajma deschiderii că „numai un miracol ar mai putea salva o conferință în care la o extremitate a mesei s-ar afla președintele Burghiba iar la cealaltă generalul Hafez”. Criza intervenită în aprilie trecut între Tunisia și țările arabe a devenit din nou acută. Temîndu-se de noi atacuri și în același timp tînd să-și sublinieze opoziția față de „principiile de conduită ale unor șefi de state arabe”, președintele Burghiba a declinat invitația de a participa la actuala conferință. Cu toate demersurile diplomatice oficiate în aceste zile și în ciuda apelurilor presante ale Rabatului, incompatibilitatea de poziții tuniso-egipteană, antagonismul Tunisia—Liga Arabă au prevalat prieteniei între Maroc și Tunisia. Hotărîrea tunisiană a indispus oarecum Marocul care ar fi dorit ca la Casablanca să se elaboreze baza unei înțelegeri generale între statele arabe.

În preajma conferinței un climat de adevărată colaborare părea însă, după aprecierea observatorilor politici, destul de greu de realizat. Desigur, între R.A.U. și Arabia Saudită divergențele s-au aplanat (cei doi conducători au ținut să sublinieze înțelegerea intervenită sosind la înfîlțire cu același avion) iar prin acordul de la Djeddah problema yemenită care figura ca punct central de discuții la trecutele Conferințe este acum pe cale de a fi soluționată. Întrunirile preliminare de la Casablanca au reliefat în schimb alte focare de neliniște și preocupări. Pentru Irak rămîne deschisă problema kurzilor. Un memorandum adresat în aceste zile Consiliului Ligii de către reprezentantul la Cairo al revoluționarilor kurzi, Chawkat Akrawi, reamintind gravitatea situației existente, solicită sprijinul statelor arabe. La rîndul lor, tendințele secesioniste ale provinciilor din sud constituie un serios subiect de preocupare pentru guvernul sudanez iar comploturile recent descoperite ale organizației „fraților musulmani” suscită îngrijorarea legitimă a conducătorilor R.A.U.

Dacă acestea constituie teme particulare care afectează interesele uneia sau mai multor țări arabe nu este mai puțin adevărat că motivul major pentru care a fost convocată însăși conferința rămîne dezideratul întăririi solidarității arabe, adaptării

Conferința miniștrilor de externe ai țărilor arabe de la Casablanca

cartei și structurii Ligii la sarcinile și problemele actuale. Acesta este și sensul declarației secretarului general al Ligii Arabe, Abdelhalik Hassuna, cu privire la reorganizarea Ligii ca temă centrală a conferinței: „Vom face tot ceea ce este posibil pentru reînținerirea structurilor Ligii arabe, pentru consolidarea unității arabe”.

Ordinea de zi a conferinței, reflectând în primul rând aceste preocupări, a cuprins de asemenea o analiză a actualei conjuncturi internaționale: ostilitățile indopakistaneze (Liga a lansat părților beligerante un apel pentru încetarea lor), problema Vietnamului și lupta împotriva agresiunii imperialiste, pentru menținerea și întărirea păcii în lume. Necesitatea de a se pune capăt disensiunilor existente în lumea arabă, necesitatea solidarității și unității în lupta împotriva imperialismului — au constituit temele principale ale discursurilor inaugurale ținute luni de secretarul general al Ligii, regele Hassan și președintele Nasser. Definind obiectivele esențiale ale conferinței arabe la nivel final suveranul marocan sublinia: „Sintem aici pentru a continua sarcina pe care ne-am propus-o — uniune și acțiune în vederea progresului și evoluției națiunii arabe”. Reliefând interdependența care există între țările arabe și întreaga lume ca și solidaritatea care trebuie să le unească pe acestea cu întregul continent african, președintele Nasser a subliniat că scopul final al unității arabe este „lupta împotriva imperialismului sub toate formele sale”.

În cadrul conferinței ale cărei lucrări s-au desfășurat în cea mai mare parte cu ușile închise au fost de asemenea examinate consolidarea relațiilor statelor arabe cu emiratele din Golful Persic, progresele mișcărilor naționale de eliberare din Aden și Arabia de sud și problema Palestinei sub diferitele ei aspecte.

Acordurile realizate vor putea fi apreciate la adevărata lor valoare pe măsura punerii lor în practică.

Ileana NICOLAESCU

PARIS

Correspondență de la
Georges DASCALRelațiile
franco-polone

După o vizită de o săptămână, călătoria în Franța a lui Jozef Cyrankiewicz, președintele Consiliului de Miniștri al Poloniei, făcută la invitația generalului de Gaulle și a guvernului francez, se termină la 16 septembrie. J. Cyrankiewicz a fost însoțit de mai mulți miniștri printre care Marian Naszkowski, ministru adjunct al afacerilor externe. În cursul vizitei sale în Franța, șeful guvernului Poloniei a fost primit în mai multe rânduri

Jozef Cyrankiewicz și Couve de Murville

REFLECTOR

Un memorandum în problema kurdă

O notă asupra soluționării problemei kurde însoțită de un memorandum cuprinzând istoricul diferendului între poporul kurd și oficialitățile irakiene a fost adresată de inginerul Chawkat Akrawi, „reprezentantul revoluției kurde”, șefilor de state arabe întruniți la Casablanca.

În notă se arată că un conflict singeros, la care participă peste 120 000 de soldați ai forțelor militare irakiene, expune poporul kurd la un adevărat genocid; o parte a statului irakian — Kurdistanul — se află în prezent sub focul distrugător al tunurilor, bombelor cu napalm și războiului chimic.

Specificând că problema kurdă ar fi putut fi soluționată pașnic dacă ar fi fost privită în lumina faptelor istorice și a realităților sociale, nota enumeră revendicările kurde:

1) constituirea unui regim parlamentar democratic în stare să permită poporului kurd să se bucure de toate drepturile sale;

2) recunoașterea drepturilor naționale ale kurzilor în cadrul societății irakiene fără nici o discriminare prin stabilirea unei conviețuirii liber consimțite, frățești și armonioase între arabi și kurzi.

Dezmințind astfel zvonurile cu privire la pretinsa tendință de „separatism kurd” puse în circulație pentru a camufla adevăratele aspecte ale acestei probleme, nota adresează un apel cald către conducătorii șefilor de state arabe pentru înțelegerea frățească a cererilor juste ale poporului kurd și reinstaurarea păcii pe pământul irakian.

O vizită care îngrijorează

De mai bine de o lună de zile, forțele armate ale lui Belaunde Terry sint angajate în luptă cu partizanii peruvieni din Anzi. Ziarele care apar la Lima publică în fiecare zi pe prima pagină comunicatele armatei din Peru sub un titlu care prin permanentizare și-a dezmințit orice sens: **A sosit ora O pentru guerrilleros.**

În acest context, la Lima s-a anunțat, în cursul zilei de luni, sosirea unei escadre navale nord-americane în apele teritoriale peruviene „pentru a participa la manevrele comune ce urmează să înceapă în curând”.

În fața insucceselor forțelor sale armate, guvernul lui Belaunde ar putea să folosească vizita escadre nord-americane, solicitându-i sprijin împotriva forțelor de partizani.

Sondarea scoarței terestre

Peste 20 de institute de cercetări participă în Uniunea Sovietică la pregătirile pentru forarea primului puț proiectat să fie săpat, la 15 km adâncime, în bazaltul din straturile inferioare ale scoarței terestre. Pentru sondaj — care va începe anul viitor — a fost aleasă peninsula Kola (între Murmansk și Marea Albă). Un foraj analog va fi efectuat ulterior în depresiunea Kura (la sud de Baku) în R.S.S. Azerbaidjană.

Un alt proiect de sondaj, conceput de specialiștii americani și cunoscut sub numele de „proiectul Mohole”, prevede străpungerea scoarței terestre acolo unde ea este mai puțin densă, adică sub ocean. Locul ales se află în Oceanul Pacific, la 160 km nord de Hawaii. Adâncimea oceanului este aici de 4 300 m, iar grosimea scoarței de aproximativ 5 200 m. Se va foră deci la aproape 10 km sub nivelul oceanului.

Radarul și ornitologia

În statul Queensland, din Australia, instalațiile de radar, folosite în mod normal pentru depistarea cicloanelor, sint utilizate și pentru studierea migrației păsărilor. Zborurile păsărilor fiind în general nocturne, radarul este de mare folos atunci cind observațiile vizuale devin imposibile.

Cicloanele se depistează cu ajutorul „zidului” de stropi din epicentrul furtunii, care reflectă semnalul radar, permițând meteorologilor să localizeze fenomenul și să-i evalueze astfel importanța, ca și viteza de deplasare. În același fel, pentru zborurile păsărilor, se pot măsura densitatea și viteza, și se poate determina punctul de aterizare.

de cele mai importante personalități oficiale — în primul rând de generalul de Gaulle cu care a avut trei convorbiri, de Georges Pompidou, președintele Consiliului de Miniștri, de Couve de Murville, ministrul afacerilor externe, precum și de reprezentanți mai marcanți ai economiei franceze.

Încă înainte de sosirea înaltului oaspete polonez, observatorii au subliniat în mod unanim importanța acestei vizite pentru relațiile franco-poloneze, care se dezvoltă cu succes. Pe planul schimburilor economice, de pildă, exporturile franceze către Polonia au crescut de la 123 de milioane de franci în 1962 la 195 de milioane în 1964. Acordul parafat în luna iunie și care va fi în vigoare din 1965 până în 1969, prevede o creștere cu 30 la sută a schimburilor comerciale franco-poloneze.

În cadrul convorbirilor franco-poloneze un loc important l-au ocupat problemele securității europene, cu referire specială la chestiunea frontierei vestice a Poloniei. Ieșind de la Elysée după prima sa întâlnire de o oră și jumătate cu generalul de Gaulle, președintele Cyrankiewicz a declarat: „Poziția generalului de Gaulle în problema frontierei occidentale a Poloniei este atît de cunoscută încît ar fi o banalitate să se revină asupra unor probleme care nu se pretează la nici un fel de confuzie. Rezolvarea acestei probleme constituie un element de destindere și de securitate și atitudinea Franței în această privință are o mare importanță. Frontiera noastră occidentală a fost fixată printr-un acord cu Republica Democrată Germană; ea este apărută de alianța noastră cu Uniunea Sovietică și este, de asemenea, recunoscută de Franța”.

Cum era prevăzut, în special această declarație și în mod mai general vizita președintelui Consiliului de Miniștri al Poloniei au provocat o reacție negativă la Bonn. Întreaga presă franceză relevă această reacție. Dar nici un singur ziar nu pare să admită aceste manifestări de nemulțumire. Chiar și ziarul de dreapta *L'Aurore* a scris în legătură cu protestele cancelarului Erhard, ale diferiților oameni politici creștin-democrați și social-democrați, ale presei vest-germane, câteva fraze foarte explicite: „Germania federală refuză să renunțe la Silezia, la Pomerania, la Danzig, la unele provincii din Brandenburg și din Prusia. Ea nu are dreptate, întrucît este vorba de regiuni autentice poloneze”.

Iar *Combat* scrie: „Este evident că această campanie a dovedit: în primul rând, că voiajul în Franța al președintelui Consiliului de Miniștri al Poloniei a dat roade și este în mod efectiv, așa cum a declarat generalul de Gaulle, un eveniment deosebit; în al doilea rând, că Republica Federală Germană, încăpățînîndu-se să revendice teritoriul polonez, creează în Europa răsăriteană suspiciuni în privința intențiilor sale”. Cu prilejul dejunului oferit duminică la Elysée, în onoarea președintelui Consiliului de Miniștri al Poloniei, generalul de Gaulle a declarat: „Vizita dv. oficială la Paris este pentru noi un eveniment considerabil în toate privințele. Ținînd seama că în momentul actual realizările comune ale Poloniei și Franței în domeniile politic, economic și cultural sînt desigur complexe și în mod necesar progresive, sîntem absolut dispuși, în ceea ce ne privește, să le dezvoltăm în prezent și în viitor căci în felul acesta sîntem siguri de a servi în primul rând țara noastră și a dv., și, prin aceasta, Europa noastră și în sfîrșit cauza echilibrului și a păcii lumii întregi”.

Nu mai puțin remarcate au fost cuvintele pronunțate a doua zi de Georges Pompidou, primul ministru, cu ocazia unui dîneu la Quai d'Orsay: „Aparența noastră la Europa, locul nostru pe harta europeană ne-au creat preocupări comune, ne impun răspunderi asemănătoare pentru salvarea continentului nostru și menținerea sa în stare de echilibru, de pace și colaborare”. În răspunsul său J. Cyrankiewicz a declarat: „Reluăm vechile tradiții ale prieteniei franco-poloneze, care constituie unul din elementele importante ale securității și păcii în Europa și ale realizării aspirațiilor celor două popoare ale noastre”.

Paris, 15 septembrie

OSLO

Correspondență de la
Vincent LATEVE

redactor al agenției France Presse

Rezultatul alegerilor

Noaptea de luni va rămîne multă vreme întipărită în amintirea norvegienilor care — masati în fața sediilor marilor ziare sau pur și simplu la ei acasă în fața micului ecran al televizorului — au urmărit suita primelor rezultate ale acestor alegeri generale, la capătul a 30 de ani de regim social-democrat.

Un singur partid nesocialist părea că pierde teren și anume partidul creștin-popular, dar cîștigurile obținute de celelalte trei partide burgheze compensau cu mult această rămînere în urmă. În același timp, un partid neburghez înregistrează un spor constant de voturi în raport cu alegerile din 1961 și anume partidul socialiştilor populari, care acum cîțiva ani s-a despărțit de social-democrați în semn de protest împotriva aderării Norvegiei la N.A.T.O. Victoriile sale n-au fost însă destul de numeroase pentru a compensa pierderile partidului muncitoresc.

În cele din urmă, în zorii zilei de marți, rezultatele definitive confirmau eclipsa social-democrației norvegiene: 68 de deputați ai partidului muncitoresc și doi socialiști-populari față de 80 de deputați ai celor patru partide nesocialiste, într-un parlament cu 150 de locuri. Einar Gerhardsen care de 17 ani deținea funcția de prim-ministru și-a recunoscut singur la radio, înfrîngerea, în timp ce liderii partidelor nesocialiste nu și ascundeau bucuria pricinuită de victorie.

În Norvegia, țară atît de stabilă în privința instituțiilor, tinerii alegători n-au cunoscut anii crizei și ai războiului pe care militanții vîrstnici i-au trăit. O mare parte a populației de 3 600 000 de oameni a acestei vaste țări muntoase ale cărei țărmuri sînt scîldate de Gulf Stream cunoaște astăzi o anume bunăstare datorată în mare măsură stabilității regimului precedent și măsurilor sociale adoptate de acesta. În aceste condiții, o serie de nemulțumiri relativ mai mici au căpătat importanță. Promisiunea de a se reduce, de pildă, impozitele, formulată de partidele nesocialiste, le-a adus de bună seamă acestora un număr important de voturi. Pronunțîndu-se împotriva urbanizării intensive provocate în anumite provincii de apariția

unor mari centre industriale, agrarienii au evocat posibilitatea creării unor „centre industriale secundare” care le-ar permite oamenilor să rămînă la țară. În sfîrșit, cîteva scandaluri în sinul administrației au făcut să se spună că partidul muncitoresc se resimte de „uzura puterii” și că, potrivit sloganului electoral al conservatorilor, ar fi nevoie de „oameni și metode noi”.

Dispersiunea voturilor socialiste este un fapt real. Tînărul partid al socialiștilor populari a obținut 6 la sută din totalul voturilor. Dacă s-ar fi adăugat voturilor în favoarea partidului muncitoresc, partidele de stînga ar fi recoltat 49,6 la sută din totalul voturilor adică majoritatea, ținînd seama că sistemul electoral norvegian (scrutin proporțional în provincie) favorizează partidele mari.

Este semnificativ că dintre cele patru partide burgheze a căror coaliție a ieșit învingătoare în bătălia electorală, partidul liberal, care este considerat în Norvegia un partid oarecum de stînga, a înregistrat cele mai categorice succese, urmat de partidul „de centru”. Ca atare, unul dintre liderii acestor partide moderate și anume Bent Roeseland sau Pierre Borten poate fi chemat să constituie noul guvern de coaliție, nefiind exclusă însă nici candidatura conservatorului John Lyng. H. Gerhardsen care are 68 de ani și intenționa să se retragă din viața politică, și-a anunțat după acest prim eșec din cariera sa hotărîrea de a duce de-acum înainte o politică de opoziție activă, în vederea regrupării mișcării social-democrate.

Indiferent cum se va constitui noua echipă guvernamentală, politica externă a Norvegiei nu va suferi probabil schimbări importante. Norvegia rămîne membră a N.A.T.O. respingînd însă în continuare amplasarea de baze străine sau de arme atomice pe teritoriul ei. Ea se va opune în continuare creării unei forțe nucleare multilaterale a N.A.T.O. Cel mult s-ar putea ca noul guvern să se arate mai solidă cu Statele Unite decît predecesorul său în cazul în care se va pune problema revizuirii Pactului Atlantic. În sfîrșit, fidelitatea față de O.N.U. este în Norvegia un principiu de nezdrunecat.

Programul electoral al celor patru partide învingătoare promite că, în ceea ce privește ordinea socială, nu se va schimba nimic. Nu este exclus însă că în domeniul economic să se urmeze mai îndeaproape exemplul Suediei unde se pune un accent mai mare pe principiul concurenței deschise.

„Drama electorală” pe care au trăit-o norvegienii nu va provoca deci, după toate aparențele, schimbări importante în viața țării.

Oslo, 15 septembrie

REPARTIȚIA CELOR 150 DE LOCURI DIN STORTING ÎN ALEGERILE DIN ANUL 1961

Partide	Locuri	Voturi
Muncitoresc	74	860 526
Conservator	29	354 369
Creștin-popular	15	171 451
Agrarian	16	125 643
Liberal	14	132 429
Socialist-popular	2	43 996

RIO DE JANEIRO

Correspondență de la
Antonio VIEIRADiplomație
secretă

În Brazilia, după în-lăturarea de către guvern a candidaturii mareșalului Teixeira Lott pentru funcția de guvernator al statului Guanabara, tensiunea preelectorală se accentuează. În plus, alte două fapte dezvăluite de unul din cele mai de prestigiu ziare conservatoare — *Jornal do Brasil* — au încordat și mai mult atmosfera.

Provocând o surpriză generală, *Jornal do Brasil*, care s-a remarcat prin sprijinul acordat cu entuziasm guvernului Branco, dă două exemple de „diplomație secretă” practică în ultimul timp. Primul exemplu se referă la atitudinea adoptată de delegatul brazilian la Conferința pentru denuclearizarea Americii Latine, iar cel de-al doilea, la acordul dintre forțele armate braziliene și cele ale Argentinei.

Se știe că Brazilia face parte din grupul celor câteva țări latino-americane care au inițiat și propus declararea Americii Latine drept zonă denuclearizată. Această propunere prevede interzicerea definitivă a fabricării, stocării și importării de arme atomice de către toate țările latino-americane. Guvernul Branco, instalat în aprilie 1964, nu a retractat această propunere, ci, dimpotrivă, în mai multe ocazii părea interesat să grăbească încheierea unui acord. Recent însă, delegatul brazilian în Comisia de pregătire a denuclearizării Americii Latine, reunită în capitala Mexicului, s-a străduit să evite aprobarea Preambulului la Tratatul de denuclearizare și a reușit să obțină amânarea acestuia pentru aprilie 1966. Acest fapt vine să confirme

afirmația unei reviste mexicane, care scria cu puțin timp înainte că Brazilia încearcă să împiedice realizarea denuclearizării în această emisferă.

Mai grav este însă acordul militar. După ce a vizitat Brazilia, ca invitat al ministrului de război Costa e Silva, comandantul șef al armatei argentinienne, generalul Ongaña a anunțat zilele trecute, la Buenos Aires, semnarea unui pact între cele două țări, incluzând obiective atât defensive, cât și ofensive. Din declarațiile făcute de Ongaña cu prilejul vizitei reiese că pactul prevede posibilitatea constituirii unei forțe armate capabile să intervină în țările vecine pentru a înfringe mișcările populare menite să zădărnicească eventuale lovituri militare ale cercurilor de dreapta împotriva guvernelor a căror politică nu le-ar fi pe plac. Este vizat mai ales Uruguayul, unde de peste un an se vorbește despre posibilitatea unei astfel de lovituri a grupurilor de dreapta pentru a pune mâna pe putere. Relațiile dintre Brazilia și această țară s-au înrăutățit în acest interval din cauză că Uruguayul a acordat azil politic lui Goulart și altor lideri politici brazilieni exilați după aprilie 1964. În același timp, S.U.A. nu își ascund dezaprobarea față de atitudinea adoptată de Uruguay în diversele probleme latino-americane, în special în cazul intervenției guvernului nord-american în Republica Dominicană. La această presiune externă asupra Uruguayului se adaugă dificultățile sale interne, mai ales de ordin economic, creînd la un loc climatul propice unui puci de dreapta. Reacțiunea din Uruguay se teme însă de mișcarea populară din țară, care nu numai că ar împiedica-o să acapareze puterea, dar fiind destul de puternică, obligă guvernul să respecte orientarea democratică tradițională. Anunțarea pactului dintre militarii brazilieni și argentinieni ar avea deci printre altele rolul de a ridica moralul dreptei din Uruguay, garantându-i victoria (în cazul când aceasta s-ar angaja într-adevăr într-o astfel de acțiune), chiar dacă aceasta s-ar face cu prețul unei intervenții militare străine. Bineînțeles, sub pretextul cunoscut al „apărării democrației”.

Denunțînd cele două acțiuni, *Jornal do Brasil* se oprește mai mult asupra celei din urmă, arătînd că „ministrul de război nu are dreptul de a trece peste Constituție și peste Congres, singurul competent să aprobe acorduri de felul celui care luăm cunoștință printr-o declarație a unui general argentinian, făcută unei agenții de presă”. Și pentru a fi și mai clar, ziarul conchide: „Ministerul de Război nu poate să încalce atribuțiile Ministerului Afacerilor Externe, iar acesta nu poate să abandoneze angajamentele asumate de către guvern, fără o prealabilă și amănunțită argumentare publică. Brazilia nu va putea niciodată să îngăduie ca interesele sale suverane să fie angajate în acorduri secrete, despre care să fie informată de un general străin”.

La baza acestor două acțiuni care împiedică denuclearizarea continentului latino-american și stimulează formarea unei forțe armate supranaționale capabilă să intervină în problemele interne ale oricărei țări din America Latină se află S.U.A., diplomații Departamentului de Stat și conducătorii Pentagonului. Militarii sînt însă grăbiți și nu vor să piardă timp cu formalismul diplomaților. De aici acest stil, cu totul nediplomatic, care constă în a trece peste cancelăriile care se ocupă de problemele externe ale unei țări, peste parlamentul țării respective și, dacă o nevoie, chiar peste președintele republicii.

Rio de Janeiro, 14 septembrie

A TENA

Correspondență de la
C. ALEXANDROAIEIncertitudinile
persistă

Deși au trecut două luni de la izbucnirea crizei guvernamentale din Grecia, nu se întrevăde încă vreo posibilitatea imediată de rezolvare a ei în ciuda tuturor eforturilor care se depun de către fiecare tendință politică în parte dar în direcții diferite. Principala dificultate o constituie marea deosebire dintre punctele de vedere ale partidelor în ce privește căile de ieșire din impasul politic actual. În timp ce marea majoritate a deputaților partidului Uniunea de centru, sprijinită de toți deputații E.D.A., se pronunță pentru o ieșire din criză pe cale constituțională prin organizarea imediată a unor alegeri de către un guvern de serviciu, partidele de dreapta (E.R.E. și Partidul progresist), plus grupul celor 36 de deputați dizidenți, condus de fostul premier Novas, resping categoric soluția alegerilor despre care spun că ar fi inacceptabilă din motive „naționale, politice și economice”.

Potrivit observatorilor politici din capitala greacă, alegerile imediate ar duce inevitabil la preluarea puterii de către fostul premier Papandreu și la întărirea grupării parlamentare de centru-stînga. Forțele dreptei au exclus posibilitatea consultării poporului prin alegeri fără a propune însă altă soluție. Scopul urmărit de ele rămîne pregătirea minuțioasă a instalării la putere

Președintele I. B. Tito în vizită la pavilionul românesc al Tîrgului de la Zagreb

Tineri atenieni cer respectarea Constituției în soluționarea crizei de guvern

a unui guvern de centru-dreapta, care să epuizeze mandatul de patru ani al parlamentului actual ales la 16 februarie 1964. Realizarea lui întâmpină însă mari dificultăți, întrucât deputații de centru, rămași credincioși liniei politice a liderului lor Papandreu, împreună cu deputații E.D.A., dețin încă majoritatea în parlament, fapt dovedit prin răsturnarea guvernelor Novas și Tsirimokos. În aceste condiții s-au intensificat eforturile pentru formarea unei noi fracțiuni în cadrul Uniunii de centru, singura posibilitate de asigurare a unei majorități de centru-dreapta în parlament.

Aminarea reglementării situației politice din țară se datorește și divergențelor care se manifestă între punctele de vedere ale partidelor de dreapta în legătură cu formula noii echipe ministeriale care ar urma să succedă la putere guvernului interimar Tsirimokos. Astfel, în timp ce liderul Partidului progresist, Markezinis, continuă să susțină formarea unui „guvern de colaborare națională”, liderul E.R.E., Kanelopoulos, are multe rezerve față de o asemenea formulă. El consideră că în situația actuală ar fi mai nimerit să se formeze un nou guvern din rândurile deputaților grupului Novas, care să depindă în întregime de voturile partidelor de dreapta și să fie astfel obligat să ducă o politică convenabilă acestora. Din motive de ordin propagandistic, cercurile politice de dreapta consideră mai convenabil să controleze politica unui guvern al dizidenților decât să participe direct la politica sa, mai ales în actuala etapă politică și economică dificilă prin care trece Grecia și în care alegerile se profilează ca o amenințare periculoasă pentru forțele drepte.

În încercarea de a ajunge la un punct de vedere comun, Kanelopoulos a avut o întrevedere cu colegul său Markezinis. Nu s-a putut realiza nici un compromis. Pe de altă parte, premierul interimar, Tsirimokos, deputați ai Partidului progresist și fostul vicepremier Stephanopoulos, considerat a fi premierul viitoarei administrații, au avut convorbiri în ultimele zile pentru găsirea unei soluții de lichidare a crizei. Pe lângă grupul celor șapte deputați de centru condus de fostul lider al partidului E.P.E.K., Papapolitis, se fac demersuri succesive în vederea desprinderii lui de sub influența lui Papandreu.

Întrucât rezultatele manevrelor de culise sînt încă destul de neclare, regele Constantin a amînat data anunțării noii

sale inițiative, dorind să fie sigur că persoana căreia îi va încredința mandatul de formare a guvernului va căpăta cu siguranță investitura parlamentului.

Între timp, în țară continuă mitingurile și demonstrațiile în favoarea unei soluții constituționale de ieșire din criză: alegeri în termen de 45 de zile sub un guvern de serviciu.

Atena, 15 septembrie

ROMA

Correspondență de la
Angelo CHIARI

Președintele Saragat în America Latină

Brazilia, Uruguay, Argentina, Chile, Peru, Venezuela: președintele Republicii Italia, Saragat, vizitează una după alta aceste țări împreună cu ministrul afacerilor externe, Fanfani.

„Problema timpului nostru, a declarat președintele Saragat în Brazilia, în cadrul primei întâlniri din țările gazde, o constituie condiția de slabă dezvoltare economică în care se găsește o mare parte a omenirii. Nu numai din spirit de solidaritate umană, ci în virtutea legilor economiei nu este posibil să ridicăm astăzi o barieră între bunăstarea proprie și mizeria altora”. După cum se vede, este un program care, expus în țările unde „Alianța pentru progres” afirmă că încearcă să ștergă plăgi de secole, are o valoare semnificativă. De aici decurge interesul internațional pentru această călătorie.

Aprecierile care se fac în mod curent despre America Latină se referă la un „vulcan” care poate intra în activitate într-un moment într-altul, răsturnînd structurile sociale de exploatare neomenoasă. Era de ajuns să fi citit editorialele celor mai importante organe de presă în momentul plecării lui Saragat pentru a-ți da seama cu câtă atenție urmăresc cercurile responsabile italiene evoluția lumii latino-americane. „America Latină se află într-o criză permanentă” scria *La Stampa* din

Torino. „De oriunde sînt privite țările Americii de Sud — scria *Corriere della Sera* — acestea oferă o panoramă îngrijorătoare”. Fragilitatea regimurilor politice, un indice scăzut de dezvoltare și un procent ridicat al natalității, boli, foamete și analfabetism: aceasta este America Latină în interpretarea realistă a publicisticii italiene.

Nu se poate spune că Roma începe să se intereseze de America Latină abia astăzi. Imediat după război, contele Sforza, ministru al afacerilor externe în guvernul de Gasperi, a făcut pe continentul latino-american o primă călătorie postbelică, în scopul de a înoda din nou legăturile prejudiciate de războiul fascist. Apoi, mult mai târziu, a avut o importanță deosebită călătoria președintelui republicii, Gronchi. Însuși președintele Saragat, înainte de a fi fost chemat la conducerea politicii externe italiene în cabinetul Moro, a făcut o vizită lungă de studiu pe pămînturile „calde” ale Americii de Sud. De fapt, pe plan general, aceste călătorii nu au avut rezultate importante și nu au exercitat influențe sensibile asupra evenimentelor. Dezvoltarea legăturilor economice și culturale, unele investiții particulare și de stat (îndeosebi în Brazilia și în Argentina) s-au realizat datorită unor interese speciale ale celor două părți. Mai angajantă pe planul orientării generale a fost vizita făcută cu cîteva luni în urmă la Ciudad de Mexico de ministrul de externe, Fanfani. S-a scris atunci că este vorba despre o relansare a politicii italiene în America Latină: surse oficiale s-au grăbit să explice că este o relansare „fără excluderi sau concurență”. Excluderea cui? Concurență față de cine? Însuși ministrul de externe Fanfani a declarat la Luxemburg, la ultima reuniune a Consiliului ministerial al Uniunii Europene Occidentale, că prezența politică, economică și culturală a Europei în America Latină trebuie să constituie un element de echilibru care să nu fie considerat ca o tendință de a înlocui sau concura prezența Statelor Unite.

Linia italiană în America de Sud reiese din primirea care i-a fost făcută președintelui chilian, Frei, în timpul vizitei acestuia în Italia, din relațiile călduroase cu regimul instaurat în Chile, din acceptarea, ca linie generală, a căutării și realizării „celei de-a treia căi”, care este steagul președintelui chilian. Oamenii de stat italieni consideră necesară sprijinirea și favorizarea în America Latină a unei evoluții bazate pe dezvoltarea economică și pe reforme. Această concepție a fost afirmată din nou clar de Saragat în discursul rostit în fața Congresului brazilian.

Există un teren, considerat la Roma în mod obiectiv favorabil, pentru o inițiativă italiană în direcția strîngerii relațiilor cu America Latină. După cum observă *Esteri*, revista oficială a Ministerului de Externe italian, este vorba despre terenul pe care-l oferă afinitățile spirituale, tradițiile de cultură și civilizație, legăturile bazate pe prezența unor numeroase colectivități italiene în țările Americii Latine. Milioane și milioane de oameni din Calabria, Sicilia, Abruzzi, Napoli, s-au transferat pe continentul latino-american, aducînd o contribuție importantă la formarea statelor sud-americane. Angrenați în viața de acolo, unii dintre ei au devenit reprezentanți politici de seamă președintele Argentinei Illia, de exemplu, este de origine italiană, la fel și venezuelezul Leoni. În ce privește emigrația mai recentă, oamenii care părăsesc încă cetățenia italiană sînt în Argentina în număr de peste un milion, în Brazilia 300 000, în Venezuela 150 000.

Revista *Esteri* sublinia că scopul călătoriei președintelui — în afară de luările de contact cu aceste comunități, în afară de preocupările privind întărirea relațiilor culturale — ar consta în stabilirea unor înțelegeri privind trimiterea de specialiști, lărgirea relațiilor comerciale, investițiile de capital (de stat și particular). În această ordine de idei *Avanti* anunța că Uruguayul așteaptă din partea italiană pentru dezvoltarea economiei sale un împrumut; că Argentina urmărește să obțină participarea Italiei la realizarea complexului hidroelectric „Grande Salto” și dorește să colaboreze cu E.N.I. (Ente Nazionale Idrocarburi — N.R.) în domeniul petrolier; că Venezuela, care caută noi piețe de desfacere pentru fier și petrol, așteaptă un ajutor în acest sens.

Roma, 15 septembrie

OTTAWA

A 54-a Conferință a Uniunii Interparlamentare

În capitala Canadei au început la 8 septembrie lucrările celei de-a 54-a Conferințe a Uniunii interparlamentare, la care participă peste 400 de delegați din 63 de țări. La lucrările conferinței participă și o delegație din partea grupului parlamentar român, alcătuită din deputații Teodor Marinescu și Tudor Drăganu.

Ca și în anii precedenți, Uniunea interparlamentară continuă să fie debitoarea unuia din principiile de bază înscrise în statutele sale — principiul universalității, dată fiind absența din sala conferinței a reprezentanților parlamentari din R. P. Chineză și alte țări socialiste.

Ordinea de zi a actualei conferințe include o discuție generală asupra situației internaționale urmată de dezbaterile rezoluțiilor asupra următoarelor puncte: Națiunile Unite, instrumente de cooperare internațională; perspectivele dezvoltării relațiilor economice internaționale; întărirea instituției parlamentare etc. De asemenea, conferința este chemată să adopte, fără dezbateri, proiectele de rezoluții în problemele examinate amănunțit în comisiile de studiu ale Uniunii interparlamentare: Uniunea interparlamentară și U.N.E.S.C.O.; politica de apartheid practică de unele state; folosirea televiziunii și a altor mijloace tehnice moderne pentru educarea tineretului și adulților în spiritul păcii etc.

Conferința a fost deschisă de Ranieri Mazzilli, președintele Consiliului interparlamentar care, în aplauzele unei numeroase asistențe, a salutat pe parlamentarii prezenți și a mulțumit grupului-gazdă pentru eforturile depuse în vederea desfășurării în condiții optime a conferinței. După discursul inaugural, rostit de George Vanier, guvernatorul general al Canadei, a luat cuvântul primul ministru al Canadei, L. Pearson, care a schițat, în linii mari, principiile fundamentale ale politicii externe a Canadei și a subliniat rolul important ce revine Uniunii interparlamentare în opera de apropiere și întărire a colaborării dintre parlamente și popoare.

La propunerea președintelui Consiliului interparlamentar, președinte al conferinței a fost ales delegatul canadian J. M. Dessureault. Conducătorul delegației grupului român, Teodor Marinescu, a fost ales, alături de reprezentanți ai altor grupuri, între vicepreședinții conferinței.

După ceremonia de deschidere, au început dezbaterile pe marginea raportului privitor la situația internațională, prezentat de André de Blonay, secretarul general al Uniunii interparlamentare, în cadrul cărora a luat cuvântul din partea grupului român Teodor Marinescu.

La punctul privitor la perspectivele relațiilor economice internaționale, conferința discută măsurile ce se cer a fi luate în scopul transunerii în viață a principiilor elaborate de Conferința de la Geneva pentru comerț și dezvoltare din 1964. Proiectul de rezoluție supus conferinței cuprinde recomandări cu privire la eliminarea obstacolelor din calea comerțului internațional, modalitățile de acordare a ajutorului tehnic și financiar țărilor în curs de dezvoltare, întărirea colaborării economice între state, indiferent de regimul lor social-economic. Proiectul cheamă pe parlamentari să facă uz de influența lor pe lângă guvernele țărilor respective în vederea stabilirii unei colaborări economice internaționale eficiente.

Un loc important în dezbaterile conferinței îl ocupă examinarea activității O.N.U. ca instrument de pace și cooperare internațională. În intervenția sa la acest punct al ordinii de zi, delegatul român a vorbit despre preocupările grupului interparlamentar român în legătură cu asigurarea unor condiții cât mai bune pentru ca O.N.U. să-și îndeplinească rolul pentru care a fost creată. Delegatul grupului român a subliniat că România se pronunță pentru îmbunătățirea activității Organizației Națiunilor Unite, astfel încât acest for internațional să oglindească realitățile lumii de azi, pentru universalitatea organizației și restabilirea drepturilor legitime ale Republicii Populare Chineze.

Subliniind necesitatea ca O.N.U. să răspundă cerințelor vieții internaționale contemporane, reprezentantul grupului român a arătat, totodată, că „orice adaptare a edificiului O.N.U. la realitățile vieții internaționale actuale trebuie să se întemeieze pe reafirmarea și consolidarea principiilor înscrise în Cartă, pe înfăptuirea lor consecventă, respectul și fidelitatea față de principiile Cartei fiind chezașia stabilirii unui climat de pace și a unei lumi ferite de

flagelul războaielor”. Ignorarea și nesocotirea acestei cerințe — a arătat vorbitorul — înseamnă angajarea pe calea periculoasă și lipsită de perspectivă a unor acțiuni agresive de felul celor din Vietnam, sau a unor intervenții armate de genul celei din Republica Dominicană, condamnate de opinia publică din România, ca și din întreaga lume.

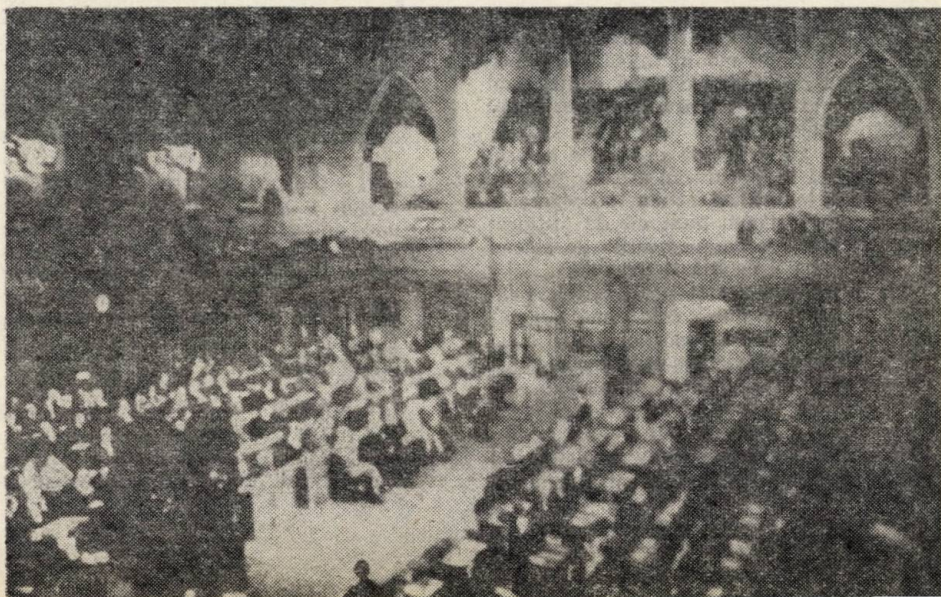
Problema întăririi eficacității instituției parlamentare formează de mult timp obiectul de studiu al Uniunii interparlamentare. În nenumărate rânduri, numeroși oratori, de la tribuna întrunirilor patronate de Uniunea interparlamentară, și-au exprimat îngrijorarea în legătură cu scăderea considerabilă a rolului parlamentelor în viața societății burgheze.

Exercitind o putere de atracție tot mai mare, datorită principiilor cu adevărat democratice pe care le proclamă și le transpune în viață, sistemul de reprezentare socialist prezintă un interes tot mai mare pentru opinia publică din diverse țări. Acest interes se reflectă, de pildă, în însărcinarea încredințată grupului interparlamentar român de a prezenta, în cadrul lucrărilor actualei conferințe, un raport privind caracteristicile și modul de lucru al parlamentului de tip socialist, cu privire specială asupra modului de organizare și funcționare a Marii Adunări Naționale din Republica Socialistă România. Soluțiile preconizate de delegatul român de la tribuna celei de a 54-a Conferințe, inspirate din experiența parlamentară a Republicii Socialiste România și a celorlalte țări socialiste, au fost primite cu un interes deosebit de participanți. Reprezentantul român Tudor Drăganu a accentuat că pentru întărirea eficacității instituției parlamentare nu este suficientă elocvența oratorică asupra marilor principii umanitare înscrise în diferite acte fundamentale de stat, ci este necesar să se deschidă larg porțile inițiativei creatoare a poporului, pentru a-i permite să participe efectiv la conducerea treburilor statului și întregii societăți.

Cu ocazia conferinței au fost convocate toate cele cinci comisii de studiu ale Uniunii interparlamentare, care urmează să facă propuneri în ce privește tematica lucrărilor Uniunii interparlamentare pe anul 1966. De asemenea, a fost convocat Consiliul interparlamentar, organ de conducere al Uniunii, alcătuit din doi reprezentanți ai fiecărui grup național, care urmează să aprobe subiectele propuse în comisiile și să dezbată alte probleme legate de activitatea Uniunii interparlamentare.

B. B.

Sala conferinței

Bernardo Mattarella

ministru comerțului exterior al Italiei

despre :

- evoluția și perspectivele relațiilor economice româno-italiene
- atitudinea guvernului italian față de problema schimburilor comerciale internaționale

Convorbirea solicitată de revista LUMEA ministrului comerțului exterior al Italiei, dl **BERNARDO MATTARELLA**, care a vizitat săptămîna trecută Republica Socialistă România, a avut loc după călătoria pe care oaspetele a făcut-o prin țara noastră. Rezumîndu-și impresiile acestei călătorii, dl Bernardo Mattarella spunea :

Nici nu mai este nevoie să insist asupra expresivității și comunicativității înțelnite la oamenii de pe pămîntul țării dv. Numeroasele elemente comune cimentate de-a lungul a două mii de ani de istorie oferă o atît de temeinică platformă cunoașterii și vecinătății spirituale între popoarele română și italiană, încît se pot deduce cu ușurință raporturi de bună înțelegere și colaborare contemporană pe multe planuri.

A fost extrem de rapidă privirea care am reușit s-o arunc asupra cîtorva aspecte ale industriei românești dar nu ezit să trag anumite concluzii. Construcția impunătorului baraj de la Bicaz pe care o socotesc o admirabilă realizare a hidroenergeticii românești, modernele complexe ale industriei chimice de la Borzești și Săvinești, cele două mari uzine de tractoare și autocamioane de la Brașov au avut suficientă forță de sugestie pentru a-mi configura tabloul progresului pe care-l cunoaște astăzi economia României, cu accent, bineînțeles, pe puternica dezvoltare a industriei.

Consider că, în afara realizărilor concrete înregistrate, este demn de întreaga noastră admirație modul în care națiunea română își manifestă voința și entuziasmul în opera vastă de construcție și dezvoltare a patriei sale.

Ceea ce am putut să observ la această primă vizită în țara dv. în ceea ce privește activitatea industrială extrem de viguroasă mă convinge și mai mult cît de justificat este interesul pe care cercurile de afaceri din țara mea îl acordă României.

Apreciind evoluția și perspectivele relațiilor economice dintre cele două țări, ministrul comerțului exterior al Italiei ne-a spus următoarele : Socotesc remarcabilă dezvoltarea schimburilor comerciale româno-italiene în ultimii cinci ani. Faptul că în acest interval volumul acestor schimburi a sporit de aproximativ cinci ori, îmi ilustrează aprecierea. Acum, cu prilejul vi-

zitei la București, am semnat împreună cu colegul meu român Gheorghe Cioară, două acorduri cărora le atribuim o foarte mare însemnătate. Cel de-al doilea acord comercial pe termen lung încheiat între Republica Italia și Republica Socialistă România va determina posibilități și mai largi de dezvoltare a schimburilor economice dintre cele două țări. Ceea ce aș dori să subliniez este faptul că noul acord înseamnă nu numai o sporire substanțială a contingentelor de mărfuri livrate reciproc, ci totodată o diversificare și o lărgire a structurii relațiilor noastre economice generale, nu numai a celor comerciale. La aceasta contribuie și acordul de colaborare economică, industrială și tehnică, care fixează un cadru prielnic cooperării între țările noastre în domeniile amintite. Deci avem de-a face cu o dezvoltare în perspectivă a relațiilor economice nu numai de ordin cantitativ ci și sub raport calitativ.

La București am avut onoarea de a discuta cu prim-vicepreședintele Consiliului de Miniștri, Emil Bodnaraș, precum și cu vicepreședintele Consiliului de Miniștri, Gogu Rădulescu. A rezultat dorința comună de dezvoltare a relațiilor economice între țările noastre în spiritul prieteniei și înțelegerii tradiționale și spre folosul ambelor popoare. Această dorință a celor două guverne constituie factorul cel mai important care va garanta realizarea acordurilor semnate la București. Noi sîntem bucuroși să putem contribui prin intermediul bunelor legături economice la stabilirea relațiilor internaționale și la pacea lumii.

Dl Bernardo Mattarella (a cărui personalitate este binecunoscută în cercurile diplomatice internaționale, întrucît a deținut în numeroase rânduri — din partea Partidului democrat-creștin — portofoliile ministeriale ale unor importante sectoare ale economiei italiene : transporturi, poștă și telecomunicații, marina comercială, comerț exterior), ne-a vorbit apoi despre politica guvernului italian în domeniul relațiilor economice internaționale.

Atribuind o importanță primordială acestor relații — a declarat domnia-sa — guvernul italian se străduiește să promoveze o politică de legături economice cît

mai largi cu străinătatea. Liberalizarea schimburilor comerciale, o politică economică de amplitudine deschidere — economia țării depinde de nivelul schimburilor comerciale — iată formule care nu fac decît să caracterizeze o linie îndreptată spre relații economice cu toate țările lumii. Aceste relații — concepute pe baza egalității părților și a avantajelor reciproce — sînt considerate de guvernul italian drept cel mai bun mijloc de a contribui la dezvoltarea propriei economii și în același timp la progresul economiei întregii lumi. Desigur în cadrul Tratatului de la Roma noi întretinem legături economice foarte strînse cu țările care ne sînt partenere în Comunitatea Economică Europeană (Piața comună). Dar nu intenționăm cîtuși de puțin să neglijăm extinderea schimburilor economice ale Italiei cu, repet, toate țările lumii, fie ele din vest sau est, din sud sau nord. Economia italiană, aflată după cum vă este cunoscut, într-un proces de transformare, este dependentă într-o măsură esențială de comerțul exterior. Sîntem călăuziți de convingerea că numai asigurînd un nivel foarte înalt al exporturilor și comerțului exterior în general vom putea asigura condiții favorabile unei activități economice normale în țară ; după cum realizările obținute în industria italiană în ultimii ani au influențat la rîndul lor pozitiv asupra bunului renume al produselor livrate de Italia altor țări.

Cunoscînd propunerea italiană din urmă cu cîteva zile, privind stabilirea sediului Consiliului Conferinței Națiunilor Unite pentru Comerț și Dezvoltare (U.N.C.T.A.D.) la Roma, am solicitat interlocutorului nostru să ne expună punctul de vedere al guvernului său asupra rolului acestui organism.

Formulînd amintita propunere, guvernul meu — ne-a spus dl Mattarella — a arătat că Italia — care acordă o deosebită însemnătate acestui organism — s-ar simți fericită să poată găzdui U.N.C.T.A.D. în capitala sa. Considerăm foarte mare rolul acestei noi forme instituționale de colaborare internațională în soluționarea unor grave probleme actuale în care sînt, de fapt, interesate toate țările lumii, atît cele pe cale de dezvoltare cît și cele dezvoltate.

Bineînțeles că problemele ridicate de țările Asiei, Africii, Americii Latine trebuie să constituie obiectivul numărul unu al activității Consiliului.

Am avut cinstea de a reprezenta Italia la Conferința O.N.U. pentru Comerț și Dezvoltare de la Geneva (unde am apreciat activitatea constructivă a delegației române). Enunțam atunci cele trei idei care — după opinia guvernului italian — trebuie să fie luate în considerare de orice program menit să ducă la soluționarea complexelor probleme și situații în care se află țările în curs de dezvoltare. Acestea erau: urgența, realismul, gradualismul. Ideea de gradualism este de fapt o completare firească și logică a primelor două. Vastitatea situațiilor pe care le au de înfruntat țările în curs de dezvoltare reclamă urgență și realism în găsirea celor mai bune soluții și o aplicare a lor gradată, pe etape, întrucât încercând să se rezolve totul dintr-o dată nu se poate rezolva nimic. Noi credem că cea mai presantă și importantă problemă care afectează țările în curs de dezvoltare și spre care trebuie să-și îndrepte atenția U.N.C.T.A.D. este stabilitatea prețurilor la materiile prime. U.N.C.T.A.D. trebuie de asemenea să găsească căile pentru a stimula exportul de produse manufacturate din țările în curs de dezvoltare, precum și sectoarele în care se poate dezvolta cooperarea lor cu țările dezvoltate.

După cum am subliniat și la Geneva, în timpurile noastre este nevoie de afirmarea unei noi solidarități internaționale, care să definească raporturile cu noile state ale „lumii a treia”. Fundamentalul ei concret îl constituie marile probleme economice care sînt actuale pentru toți și cărora trebuie să li se găsească remedii pentru ca lumea în ansamblu ei să progreseze.

Cristian POIȘTEANU

Schimburile studentești — contribuție la înțelegerea între popoare

La sfîrșitul vizitei pe care a făcut-o în țara noastră, UWE JANSSEN, președintele Uniunii naționale a studenților germani din R. F. Germană, a ținut să împărtășească cititorilor revistei LUMEA impresii din zilele petrecute în țara noastră.

— Am făcut o vizită plăcută prin țara dv. — ne-a declarat Uwe Janssen. Am avut posibilitatea să cunosc mai multe orașe din România, să stau de vorbă cu numeroși oameni. Oriunde și oricînd am vrut să cunosc ceva despre România, am fost primit cu inima deschisă. Mi-au plăcut entuziasmul, prietenia și spontaneitatea oamenilor.

Am fost deosebit de impresionat de ceea ce s-a realizat pentru studenții români, atît ca posibilități de învățatură cit și în ceea ce privește nivelul lor de trai.

În București am admirat orașul, dar mai cu seamă edificiile destinate studenților, care impresionează. Mă refer la complexele de cămine bucureștene; voi numi spre exemplificare doar unul dintre acestea, Grozăvești. Am intrat în căminele și cantinele studențești, am fost oaspetele casei lor de cultură. Am căpătat informații interesante despre sistemul de burse acordate studenților români, reușind astfel să-mi formez o imagine despre viața intelectualilor de mine.

Mi-am consolidat primele impresii culese în capitala României cu prilejul călătoriei prin țară. La Brașov, am petrecut cîteva ore instructive la Institutul politehnic. Aici am avut o discuție binevenită pentru informarea mea asupra modului de funcționare a acestui institut de învățămînt superior,

asupra întregii activități didactice și studentești. M-am interesat de profilurile mai multor facultăți: silvicultură, metalurgie etc.

Uwe Janssen a evocat apoi alte momente ale întîlnirilor cu studenții români.

Fiind în vacanță — ne-a spus oaspetele — am avut posibilitatea să-i întîlnesc și să stăm mai bine de vorbă. U.A.S.R. mi-a oferit posibilitatea de a-i vizita întîi în tabăra studentească de la Pîrîul Rece. Entuziasmul tineretului de aci te încîntă. Mi-a plăcut mult această așezare în care totul se află la dispoziția studenților. Tabăra ocupă o poziție frumoasă în Carpați, studenții se bucură de condiții bune și au un program ce merită să fie apreciat. De altfel, am stat de vorbă cu mulți studenți români care, cu toții, s-au declarat extrem de mulțumiți de modul în care-și petrec vacanța.

Aceeași impresie mi-am format-o și după ce m-am întretinut cu studenții din tabăra lor de la mare, de la Costinești. Amenajările speciale de aici, buna dispoziție de pretutindeni te molipseau. Am petrecut ore plăcute la un carnaval studentesc. M-am simțit extrem de bine printre colegii români.

Am asistat la demonstrația sărbătorească de la 23 August din Capitală. M-a impresionat îndeosebi mulțimea de oameni care luau parte la festivitate.

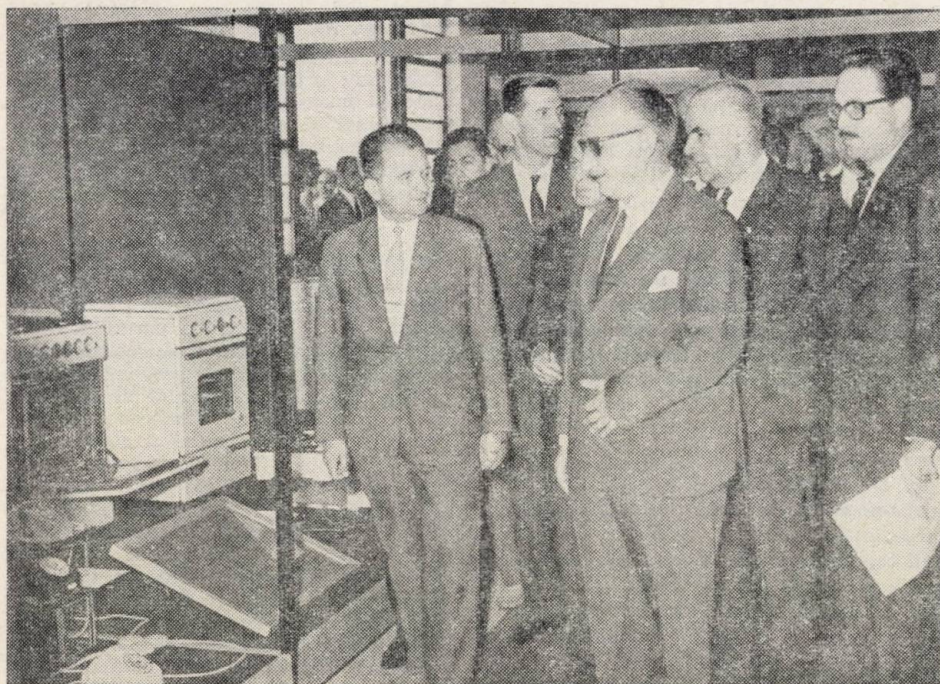
În concluzie, președintele Uniunii naționale a studenților din R. F. Germană a declarat următoarele:

Am venit în România la invitația Uniunii Asociațiilor Studenților din România, ai cărei observatori au participat, în luna martie, la Congresul Uniunii Naționale a Studenților din R. F. Germană. Socotesc că am atins țelul pentru care am făcut vizita în România. M-am putut interesa îndeaproape de viața și activitatea studenților români, pe care le-am cunoscut nemijlocit.

În al doilea rînd, am avut discuții extrem de interesante și utile cu conducerea U.A.S.R. Mă bucur de atmosfera cordială, colegială ce a domnit în timpul întîlnirilor noastre de la sediul Uniunii studenților români.

Socotesc că de pe urma contactelor stabilite la București vor fi obținute în continuare rezultate pozitive pe linia dezvoltării legăturilor dintre studenții din țările noastre. Schimburile ce vor urma între Uniunile noastre vor oferi și studenților din R. F. Germană posibilitatea de a se dovedi, ca și studenții români, gazde primitoare.

Cred că programul de schimburi studentești va determina o mai bună cunoaștere între studenții din cele două țări ale noastre. Cu toate că multe puncte de vedere ale organizațiilor noastre diferă, totuși ambele urmează o politică constructivă, pe linia apropiierii între studenți. Sîntem adepții ideii că dincolo de deosebirile de concepții politice, filozofice, religioase între studenți poate și trebuie să existe o atmosferă de înțelegere.

Oficialități grecești vizitează pavilionul Republicii Socialiste România la Tîrgul internațional de la Salonici

C. ROMAN

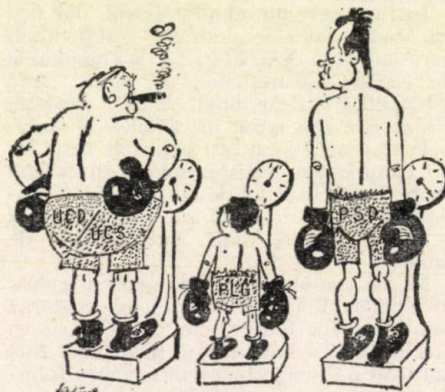
R.F.G.: ALEGERI PARLAMENTARE

Într-unul din articolele pe care le publică periodic în *Die Welt*, Rudolf Stiege exclama săptămîna trecută: „Uneori s-ar părea că, la 19 septembrie, alegătorul va avea să-și dea votul, nu unui partid anume sau unui candidat de prim plan, ci unei coaliții. Nu programele de politică internă, socială și externă ale partidelor domină scena, nu calificarea politică și umană a candidaților — ci caruselul coalițiilor, care se învîrtește sprinten, înainte măcar ca alegătorul să fi acordat (cuiva) mandatul său”. Stiege nu e un critic al ordinii stabilite, nici al sistemului electoral în vigoare — departe de aceasta. Dar, gazetar experimentat, știe să ajungă la tezele pe care vrea să le susțină (în cazul de față, menținerea actualei alianțe a U.C.D.—U.C.S. cu liberalii) pornind de la preocupări și perplexități reale ale opiniei publice. Într-adevăr, în ceea ce privește perspectivele de după 19 septembrie, se discută despre șansele comparate ale „marii coaliții”, ale „miciei coaliții” și, în această alternativă, ale unor sau altor persoane. Cît despre lupta electorală, ea pare a se da mai degrabă în sînul principalelor partide — în primul rînd în U.C.D.—U.C.S. De la deschiderea oficială a campaniei electorale, la 8 august, nu au intervenit în peisajul politic vest-german elemente fundamentale noi. S-au produs, pe coordonatele cunoscute, controverse mai mult sau mai puțin de principiu, înfruntări mai mult sau mai puțin personale, realinieri mai mult sau mai puțin solide.

La scară redusă

Întrarea în arena campaniei oficiale, 25 de zile după U.C.D. — U.C.S. și 18 după P.S.D., a partidului liber-democrat nu a avut rol de seamă în geneza sau în resorbția acestor episoade. Preocupările și orientările acestui cel mai mic partid vest-german cu aspirații guvernamentale merită însă atenție, cu atît mai mult cu cît ele reproduc la scară redusă liniile de forță pe care se desfășoară întreaga viață politică pre-electorală. Deși, în aparență, punctul de pornire al P.L.D. este sensibil diferit de al importanților săi adversari: în timp ce P.S.D., încă fascinat de succesele sale din prima parte a anului, și cele două uniuni creștine, îmbărbătate de cele pe care le-au dobîndit în lunile următoare, își întemeiază calculele pe pronosticuri care vorbesc despre 35—45 la sută din totalul voturilor exprimate, partidul actualului vicecancelar Erich Mende știe că are nevoie de minimum 5 la sută pentru a constitui cu adevărat o prezență în Bundestag. Fără îndoială, unele sondaje făgăduiesc chiar 7 la sută. Dar micșorarea distanței între creștini-democrați și social-democrați pare să fi exercitat în rîndurile alegătorilor o anumită influență în favoarea unui sistem bipartizan, dar există în corpul electoral realitatea (apreciabilă: aceleași sondaje indică aproximativ 25 la sută!) a celor nehotărîți dacă și cum să voteze. Aci se străduie liberalii să stîrnească interes și simpatie. Ei solicită voturile sub lozincă „Partidul liber-democrat, mai necesar ca oricînd”, demonstrînd alegătorului că altfel își asumă riscul: 1/ unei victorii nete a U.C.D.—U.C.S., adică a unui guvern

alcătuit exclusiv din creștini-democrați, asupra cărora nu se va mai putea exercita influența unor miniștri liberali; 2/ eventualei alianțe a U.C.D.—U.C.S. cu social-democrații, ceea ce ar suprima opoziția parlamentară. De fapt, probabil că, în raționamentele strategilor partidului, ierarhia riscurilor apare inversată — cel mai grav fiind reprezentat de „marea coaliție”, care ar desființa rolul partidului liberal și ca partener de guvernare și ca „arbitru” în opoziție. Cu U.C.D.—U.C.S. victorioase s-ar mai putea însă discuta, măturie stă trecutul: în afară de legislatura 1957—1961, liberalii au fost asociați tuturor guvernelor creștin-democrate. De altminteri ei declară în mod deschis că nu doresc decât continuarea acestei cooperări. Căreia îi pun o singură condiție — neparticiparea la guvern a președintelui U.C.S., Strauss — și pe care, firește, vor s-o negocieze pe baza unui raport de forțe cît mai puțin dezavantajos.

Cîntarul electoral
(Din *Die Welt*, Hamburg)

Tactica adoptată în acest scop nu este lipsită de abilitate. Știind că publicul de care dispune este de proporții incomparabil mai modeste decît cel care îngăduie U.C.D.—U.C.S. și P.S.D. să pregătească alegerile prin spectaculoase turnee „de tip american”, P.L.D. și-a amînat intrarea în arenă, reducîndu-și la două săptămîni și jumătate activitatea în cadrul campaniei electorale oficiale. Și înfrimările sînt de alt tip: la Dortmund, creștin-democrații adunaseră 15 000 de persoane — depășiți duminică următoare de socialiști, al căror miting fusese continuat de o serbare rustică; reuniunea liberală din 2 septembrie (la Essen, tot în Ruhr) s-a desfășurat în prezența a 2 000 de participanți; dar ea miza pe o „inovare”: dezbaterile care a urmat adunării electorale propriu-zise. De la bun început, ziaristii prezenți remarcaseră că, în afară de Erich Mende, președintele partidului, și Weyer, vicepreședinte, ministru de interne al landului, „artileria grea” mai cuprindea pe Ewald Bucher (fostul ministru de justiție, demisionat acum cîteva luni, după ce a sprijinit teza prescrierii crimelor de război naziste) și pe Rudolf Augstein, directorul săptămînalului *Der Spiegel*. Bucher a luat

cuvîntul încă în cadrul mitingului, amintind și căutînd să justifice atitudinea sa în problema crimelor de război: era mîna întinsă către dreapta corpului electoral. Apoi președintele Mende a căutat „să seducă”, după expresia unui corespondent francez, pe alegătorii orientați spre stînga, amintind, de pildă, poziția fermă a P.L.D. în „afacerea *Der Spiegel*”, rolul incontestabil pe care l-a jucat în înlăturarea lui Franz Josef Strauss din guvern și în părăsirea cancelariatului de către dr. Adenauer. Ca urmare, în dezbateri, Augstein — care, acum vreo trei săptămîni, în *Der Spiegel* și sub semnătură, găsise cîteva cuvinte de stimă la adresa lui Ewald Bucher (pentru că, individualist convins, „merge de unul singur”) — a formulat asemenea întrebări încît, după cum relatează același corespondent, a „pus uneori pe oratori în încurcătură”: de ce, de pildă, P.L.D. „ia poziții de dreapta în chestiunea prescripției crimelor de război și poziții de stînga în privința relațiilor cu Răsăritul?”

Puterea de atracție a temelor destinderii

Efectiv, conducătorii liberali se declaraseră partizani ai unei politici realiste, de contacte și înțelegere cu U.R.S.S. și celelalte state socialiste, subliniind că acesta este și drumul pentru reunificarea țării. La toamnă, a declarat Erich Mende, partidul intenționează să înainteze Bundestagului un plan amănunțit pentru o politică de apropiere între cele două Germanii. Ca tot atîtea dovezi ale continuității și caracterului concret al acestor preocupări, au fost enumerate, la capitolul meritelor P.L.D., liberele-treceri acordate în cursul anului trecut cetățenilor din Berlinul occidental pentru a-și vizita rudele în Berlinul răsăritean; menținerea la conducerea Ministerului de Externe a lui Gerhard Schroeder (în locul căruia, acum cîteva luni, dr. Adenauer l-ar fi dorit pe Walter Hallstein); schimbul de misiuni comerciale cu unele țări socialiste. Este semnificativ însă că aceleași preocupări — îmbunătățirea relațiilor cu aceste țări, apropierea între R.F.G. și R.D.G. — și aceleași realizări sînt revendicate deopotrivă de creștinii-democrați (tendința Erhard-Schroeder) și de P.S.D. Faptul, anunțat încă din august, că delegația vest-germană care va pleca, trei zile după alegeri, la expoziția de industrie chimică din capitala sovietică va fi condusă din partea Ministerului de Externe nu de secretarul de stat însărcinat cu problemele economice, ci de cel mai apropiat colaborator al ministrului, secretarul de stat Carstens, este trecut la activul cancelarului și al lui Gerhard Schroeder. (Unii comentatori subliniază, ca *Der Spiegel*, că, „pe baza anchetelor demoscopice”, dr. Erhard știe de mult că „este liniștitor și dătător de încredere pentru cetățenii republicii federale atunci cînd Bonnul și Moscova discută”. Invers, atunci cînd, la sfîrșitul lunii trecute, respingerea de către guvernul R.F.G. a propunerii guvernului R.D.G. a împins problema liberelor-treceri pentru iarna aceasta într-un punct mort, cancelarul Erhard s-a străduit să obțină, și a obținut,

făgăduiala lui Willy Brandt că nu va mai aborda subiectul în campania electorală. Cînd circulau încă despre această înțelegere doar zvonuri neconfirmate, *Le Monde* publica o corespondență din Bonn sub titlul: „Renunțînd la tema liberelor-treceri, dl Brandt ar abandona o armă electorală prețioasă”. N-a abandonat însă pe aceea a angajamentelor pentru viitor: încă de la Dortmund (era imediat după ce purtătorul de cuvînt al guvernului anunțase apropiata călătorie la Moscova a lui Karl Carstens), Brandt abordase domeniul politicii externe. Atacase mai cu seamă imobilismul politicii guvernamentale, lansînd formula „R.F.G. e un uriaș în economie, dar un pitic în politică”. Dar declarase în același timp că, devenind cancelar, el ar considera ca o sarcină de primă urgență elaborarea unui proiect de tratat de pace și examinarea lui cu aliații R.F.G., apoi „începerea de convorbiri cu Moscova”. Cum ar urma să fie conceput acest proiect de tratat, liderul P.S.D. n-a spus. Nici atunci, nici în programul de zece puncte pe care avea să-l dea publicității aproape trei săptămîni mai tîrziu. Ceea ce a permis cancelarului Erhard să repete că opoziția social-democrată s-a făcut cu consecvență remarcată prin sterilitatea ei. Tot atît de imprecise — și tot neaducînd nimic peste politica de pînă acum — au rămas și prevederile privind „dezvoltarea la maximum, pe plan uman” a relațiilor dintre cele două Germanii. Stăruința însă cu care temele destinderii au revenit în tot acest timp în desfășurarea campaniei electorale măsoară însă interesul pe care li-l acordă alegătorii. Inclusiv cei nedeciși.

Rolul hotărîtor nehotărîților?

Aceștia însă nu constituie un sector unitar al corpului electoral, ci reprezintă o pastă umană și politică extrem de eterogenă. Se consideră că intră în componența ei și intelectuali neinteresați sau dezamăgiți de politică, dar sensibili la ceea ce le-ar putea apărea ca o perspectivă de consolidare a păcii, de înnoire a vieții. Se

presupune că pe aceștia, sau pe o parte din ei, îi poate atrage, în afara unei propagande axate pe temele mai sus menționate, efortul social-democrației de a-și asocia cîțiva scriitori — cu riscul de a îndura bruftuilele unui Gunther Grass; sau preocuparea similară a liber-democrațiilor — cu riscul similar al unei polemici publice de felul celei de la Essen. (U.C.D. — U.C.S. a manifestat mai puțin interes în această direcție.) Intră însă de asemenea în componența celor 25 la sută nehotărîți largi părți ale acelei mici burghezii labile în ochii căreia, fie prin legături de familie, fie prin educație, armata este aureolată de un prestigiu vecin cu fetișismul. Alături de voturile alegătorilor în uniformă, anumite măsuri recente le solicită și pe ale acestor categorii. Luna trecută, la insistențele ministrului de resort, von Hassel, un ofițer de carieră, generalul Haag, a fost numit șef al personalului armatei — funcție care, în 1956, prin acord unanim al partidelor din Bundestag, fusese încredințată civililor. Hotărîrea nu a avut de întîmpinat opoziția principalului adversar electoral al guvernului: temîndu-se că vor fi considerați „dușmani ai armatei” și că astfel tradiționala ostilitate a cercurilor militare față de ei va spori, social-democrații au sprijinit numirea, iar senatorul Helmut Schmidt („ministru al apărării” în „cabinetul-fantomă” al P.S.D.) a declarat că „a avea forțe armate conduse de civili e un nonsens”.

Se poate emite ipoteza că, așa cum conducerea social-democrată s-a grăbit să folosească prilejul de a mai reduce distanțele dintre P.S.D. și militari, von Hassel și Erhard au ținut să nu stîrnească sau să nu ațîțe în rîndurile armatei regrete după tandemul Adenauer-Strauss. Fără să prevadă că, în lipsa acestui pretext, un altul va servi fostului cancelar, pentru a dezlanțui o violentă campanie chiar pe acest teren. Timp de peste două săptămîni „bătrînul domn” secondat de fidelul său președinte al U.C.S., a proferat, verbal și în scris, imprecășii împotriva S.U.A., acuzîndu-le că nu s-ar arăta... îndeajuns de darnice cu R.F.G. în materie de armament nuclear. Furia dr-lui Adenauer s-a îndreptat de asemenea împotriva tuturor

celor ce s-au declarat de acord cu poziția SUA, înafara și înăuntrul granițelor Republicii federale. Fără nici o deosebire de tratament între adversarii social-democrației și guvernării din propriul său partid — uniți printr-o aceeași adeziune necondiționată la politica americană — dr. Adenauer le-a administrat o zgomotoasă lecție publică de ceea ce el consideră a fi diplomatie dinamică și eficace. Preconizînd în fond nu atît restabilirea prieteniei cu Franța, cum spuneau cuvintele scrise și spuse, cît, cum se putea descifra între cuvinte, revenirea la politica de pendulare calculată pe care a practicat-o ani de-a rîndul, obținînd, ba prin aliatul de dincolo de Rin, ba prin cel de dincolo de ocean, etapele succesive ale întîririi și reînarmării Germaniei occidentale. Abia la 6 septembrie (discursul de la Mînster fusese rostit la 19 august) a consimțit fostul cancelar să menționeze, pentru prima dată în campania electorală și vag elogios, numele succesorului său — într-o declarație a prezidiului U.C.D., în care era aprobată politica europeană a lui Erhard. Cu această declarație, urmată de apelul către alegători, s-a lăsat să se înțeleagă că armonia a fost restabilită. Nimeni însă nu crede în această armonie, nici dintre prieteni, nici dintre adversari.

Ciudatul traseu al liniilor de demarcație

Cu cîteva zile înainte de alegeri, peisajul politic vest-german are o înfățișare curioasă: liniile de demarcație trec nu printre partide, ci prin interiorul lor. Un observator interesant, la care ne-am referit și alteori, al realităților din Republica federală — Neal Ascherson de la *The Observer* — nota de pildă în legătură cu situația din U.C.D.: „Profesorul Erhard și ministrul său de externe Schroeder sînt pentru interesele urbane; pentru o Piață comună care să includă Anglia; pentru un conservatorism progresist (formularea e a comentatorului englez și o transcriem exact, dar de ce nu „progresism conservator”? — Fl. Ș.) care să intervină, fără a stînji, spre a menține echilibrul” între forțele sociale; pentru o planificare prezentată ca o „inițiativă a comunității”. Printre sprijinitorii lor se numără și «Consiliul economic» al partidului, un organism de industriași..., care contribuie la fondurile partidului și sînt încredințați că necesitățile lor — învățămînt modern, comunicații eficiente, comerț cu Europa răsăriteană — vor fi luate în considerare. Această aripă caută o «ierarhie administrativă». Mecanismul partidului este (însă) controlat de cercurile catolice conduse de dr. Adenauer. Pentru acestea... politica locuințelor înseamnă «a înrădăcina populația adînc în propriul ei pămînt», proprietatea particulară înseamnă realizarea aspirațiilor individului... Există (în aceste cercuri) un anti-comunism rigid, o suspiciune față de presă și televiziune ca «licențioase».

Social-democrații — cel puțin conducătorii lor — sînt și ei legați de interese urbane, vor și ei o Piață comună care să includă Anglia și, de cînd cu programul de la Godesberg, s-ar mulțumi probabil cu „conservatorismul progresist” sau „progresismul conservator” care „să mențină...” etc. etc. După cîte se pare nu există motive ca, așa cum au îmbrățișat teoria mai veche a cancelarului Erhard despre „economia socială de consum”, să nu o adopte și pe cea enunțată la congresul de astă-

Organul legislativ suprem în R.F.G., Dieta federală (Bundestagul), este ales pentru o perioadă de patru ani. Pot participa la alegeri numai cetățenii care au 21 de ani împliniți; pentru a fi ales vîrsta cerută e de 25 de ani.

Alegerile au loc în cursul ultimului trimestru al legislației sau, în caz de dizolvare, la cel mult 60 de zile. Noua Dietă se reunește cel mai tîrziu în a 30-a zi care urmează alegerilor dar nu înainte de expirarea mandatului Dietei precedente.

Tehnica desfășurării alegerilor este destul de complicată. În Republica federală fiecare alegător dispune de două voturi. Cu primul, alege, prin vot direct, un deputat; cel de-al doilea este rezervat listei regionale. În felul acesta, jumătate din numărul deputaților este aleasă cu majoritate relativă în cele 248 de circumscripții electorale; cealaltă jumătate este aleasă pe listele regionale prezentate de către partide în fiecare Land

al R.F.G. Numărul candidaților înscrși pe aceste liste este determinat de numărul populației.

Pe baza numărului de voturi obținute pe listele Lănderelor, partidele politice își împart mandatele în mod proporțional. O particularitate a sistemului electoral vest-german o constituie faptul că partidele care au obținut mai puțin de 5 la sută din numărul de voturi pe listele regionale, precum și cele care au mai puțin de trei deputați alesi în circumscripțiile electorale — deci cu primul vot, nu participă la împărțirea mandatelor obținute prin cel de al 2-lea vot. Astfel, un număr important de voturi dat micilor partide (după statistici, pînă la 15 la sută din total) sînt practic fără efect.

Alegerile de duminică sînt a patra consultare electorală de la crearea R.F.G. Amintim rezultatele obținute în alegerile precedente (1953, 1957 și 1961) de către cele trei partide principale actualmente în competiție:

Partide	Număr de voturi					
	în milioane			în procente		
	1953	1957	1961	1953	1957	1961
U.C.D.—U.C.S.	12,44	15,01	14,3	42,5	50,2	45,4
P.S.D.	7,94	9,50	11,4	28,8	31,8	36,2
Partidul liber-democrat	2,63	2,31	4,0	9,5	7,7	12,8

primăvară al U.C.D. și care are ca motiv central „die formierte Gesellschaft“ (s-ar putea traduce prin „societatea constituită“ sau, „societatea structurată“ — în orice caz prezentată ca o societate fără luptă de clasă). Totuși ipoteza „marii coaliții“ asociază pe social-democrați nu tendinței Erhard-Schroeder, ci adversarilor ei din aripa dreaptă a partidului. De ce?

Motivele par a fi mai multe, cu rădăcini în interesele și simpatiile fiecăruia. În ceea ce privește U.C.D., grupul Adenauer-Strauss e cel care caută un partener. Pentru a se despărți de liber-democrați — pe fostul cancelar îl indignează ateismul lor dezinvolt; lui Strauss îi barează drumul către un fotoliu prezidențial; se înțeleg prea bine cu echipa „modernă“ a partidului, de care îi apropie condiția socială, formația, preocupările, concepțiile — și pentru a-l înlocui, cu eventualul sprijin social-democrat, pe Erhard. Acesta și prietenii lui politici, mulțumiți de colaborarea cu Erich Mende, nu caută altă alianță — în orice caz nu cu social-democrația, față de care au păstrat vechi reflexe de suspiciune. Liber-democrații ar fi și ei mulțumiți ca viitorul cabinet să continue formula celui prezent.

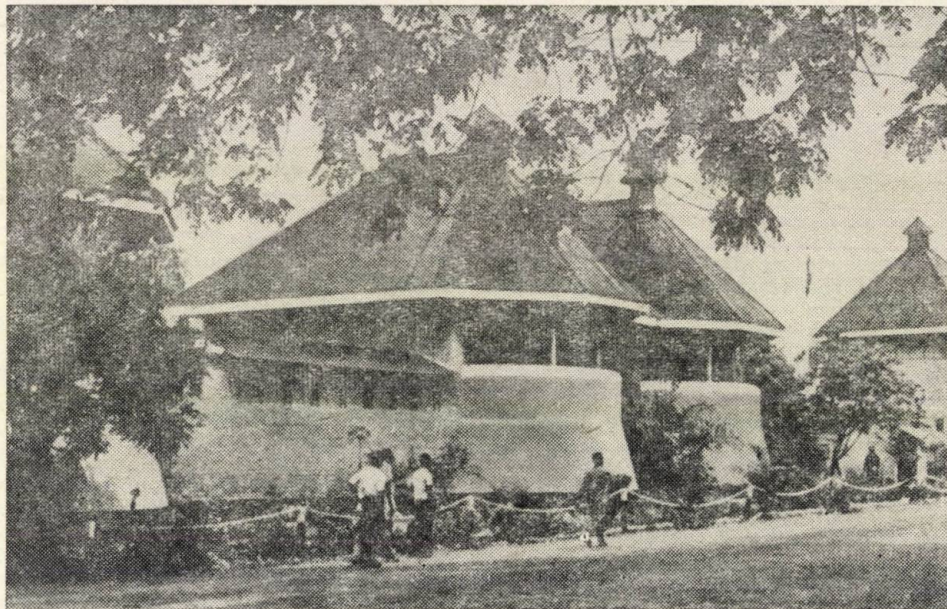
Pentru conducătorii P.S.D. problema alianței cu U.C.D.—U.C.S. nu este însă lipsită de dificultăți. Programul de la Godesberg, adevărul la politica atlantică a fostului cancelar nu au fost nici până azi digerată în aripa stângă a partidului. Cu toate că unii dintre cei care l-au respins au fost excluși din partid, cu toate că alții l-au părăsit ei înșiși — mereu, o împrejurare sau alta, o problemă sau alta, fac să se audă accente distincte de tonalitatea generală a politicii P.S.D. Nu mai departe decât acum zece zile, când grija pentru eventuala „mare coaliție“ pune o surdă critică social-democrate față de politica guvernului (era chiar în momentul readucerii fostului cancelar la sentimente mai bune față de succesorul său), congresul de la Bremen al sindicatelor din metalurgie pune pe Brandt în încercătură. Locțiitorul lui Otto Brenner, președintele sindicatului și cunoscut militant socialist, a respins în cuvântarea de deschidere orice înarmare atomică și a semnalat primejdia „reînvierii pasiunilor naționaliste“. El a cerut mai mult spirit de colaborare în relațiile cu R.D.G., păstrându-se perspectiva reunificării.

Asemenea preocupări și neliniști sînt foarte răspindite, deși nu totdeauna în termeni foarte bine definiți, în opinia publică vest-germană. Partidul comunist care, interzis, nu poate candida în alegeri, a desfășurat totuși, în timpul campaniei electorale, o activitate foarte vie. Pentru clarificarea orizontului politic al alegătorilor, comunistii îi sfătuiau să nu-și dea votul înainte de a fi pus candidaților trei întrebări: sînteți împotriva înarmării atomice a Republicii federale? sînteți pentru inițiativele în vederea dezarmării Republicii federale și pentru folosirea în scopuri sociale a sumelor astfel economisite? sînteți împotriva legilor de stare excepțională, pentru menținerea democrației? Se pare că nici unul din partidele cu perspective guvernamentale în actualele alegeri nu poate da răspunsuri constructive la aceste întrebări. Nici conducătorii social-democrați de altfel care par hotărîți pentru a trece pragul transformării P.S.D. din important partid al opoziției în partid de guvernămînt, să consimtă la orice sacrificiu. Nu atît în puținele zile care-i mai despart de consultarea electorală. Dar în lungile și laborioasele negocieri care s-ar putea să aibă loc între momentul stabilirii rezultatelor consultării și acela al formării cabinetului.

Florica ȘELMARU

REPORTAJ PE GLOB

Impresii din Ghana

Fortul Kumasi

Ultima escală, Roma-Accra se apropie de sfîrșit...

Exemplarul din ajun al ziarului *Ghana Times* te introduce încă înainte de a ajunge la destinație în viața clocotitoare a uneia dintre cele mai expresive țări africane. În locul pustului nesfîrșit al Saharei un ocean verde, calm la suprafață dar mustind de viață intensă se dezvoltă acum privirilor: jungla. Din cauza vitezei avionului nu-mi este dat să mă bucur mult de această priveliște; în depărtare mijeste ca o geană de lumină oceanul, oceanul adevărat de această dată. Peisajul se schimbă din nou: în locul pădurii verzi apar ogoare intens cultivate, pe mal se văd instalațiile portuare ale Temei și o parte din zecile sale de uzine. În drumul de la aeroport spre oraș sînt împiedicat să-mi formez primele impresii despre Accra din cauza uimirii ce mi-o provoacă agilitatea șoferului, care, cu o viteză ce face să ți se strîngă inima, se strecoară prin furnicarul de vehicule de toate tipurile și din toate generațiile. Senzația este cu atît mai șocantă pentru un călător neobișnuit cu circulația pe stînga.

Lăsînd vizitarea Accrei pentru mai tîrziu mă grăbesc spre una din porțile maritime ale Ganei — portul Tema unde de cîteva ore acostase vasul „Cluj“ încărcat cu mărfuri românești.

Situat la numai 25 km de Accra, Tema este un port nou destul de reprezentativ pentru cei ce doresc să-și formeze o idee despre dezvoltarea în ultimii ani a economiei ghaneeze. Aproape 40 de uzine în funcțiune, printre care o rafinărie de petrol, o oțelărie, fabrici moderne de textile și de material plastic etc. Se prevede

dezvoltarea în continuare a acestui oraș industrial și se proiectează construcția unei mari uzine pentru prelucrarea boabelor de cacao. Portul — cu o capacitate de peste 2 000 000 tone mărfuri anual — cu oaste de pe acum o activitate febrilă încît instalațiile pot face față cu greu traficului.

„De altfel, ceea ce vedeți în acest port nu este decît o reflectare a transformărilor survenite în economia ghaneeză“ — îmi spunea dl Asamoak, tînăr absolvent al Universității tehnice, Kwamé Nkrumah, din Accra. „Economia ghaneeză mai păstrează încă reminiscențele trecutului colonial. Doar pînă în anul 1957 a fost total subordonată cerințelor britanice și era unilateral orientată. Exportul de cacao și alte cîteva materii prime era totul... Este foarte necesară diversificarea producției pentru care țara mea are condiții naturale prietenoase...“

Într-adevăr, valurile oceanului hrănesc în vecinătatea țărmurilor ghaneeze uriașe bancuri de pește, munții vechi și nuprea înalți conțin aur, diamante, mangan și cele mai mari rezerve din lume de bauxită. Cimpuri fertile, ușor irigabile, în mare parte stau și astăzi neatinse.

În ultimii ani efortul economic al guvernului ghaneez s-a canalizat în două direcții principale:

— construirea de uzine capabile să înnoibze materiile prime ale țării;

— diversificarea producției agricole și pescărești, precum și industrializarea ei.

Dintre obiectivele industriale cele mai importante construite în ultimii ani trebuie menționată uzina de aluminiu a cărei capacitate finală va fi de 210 000 tone pe an. Alimentarea cu energie electrică va

fi asigurată de marea hidrocentrală de pe riul Volta la Akosombo (despre care revista **Lumea** a relatat cu alt prilej) a cărei punere în funcțiune este prevăzută pentru 1965 (700 000 kw putere instalată). Tot la Tema, după cum mi s-a spus, este prevăzută construirea în viitorul apropiat a uneia dintre cele mai mari fabrici de textile din Africa. De altfel în industria ușoară au fost obținute deja succese remarcabile — o bună parte din produsele de larg consum fiind acum fabricate în Ghana. Valuta folosită înainte la importul acestor mărfuri este utilizată în prezent în diversele investiții necesare dezvoltării.

Diversificarea agriculturii este de asemenea considerată astăzi drept o necesitate imperioasă. Multe sute de hectare au fost transformate în ultima vreme în plantații de legume, citrice, banane, in, tutun etc. Au apărut și uzine pentru conservele de fructe și legume.

Un al doilea port — cel puțin tot atât de important ca și Tema — este Takoradi, situat la aproape 130 km vest de Accra.

Șoseaua Accra-Takoradi urmează îndepărtat de țărmul sinuos al oceanului. Căldură sufocantă, umiditate de nesuferit. Cu tot curentul de aer pe care-l provoacă viteza mașinii, te simți ca într-o baie de aburi. Pe partea dreaptă — păduri nesfârșite de cacao. Pe stînga se profilează oceanul. Dintr-o dată, la o cotitură a șoselei apare o cetate, mai curînd o fortăreață, din care parcă dintr-un moment în altul te aștepti să iasă gărzile.

— Este Christianborg, o rămășiță a trecutului, îmi explică dl Nyarku, conducătorul uneia din principalele societăți cumpărătoare ale mărfurilor românești, de a cărui amabilitate și ospitalitate ne-am bucurat o bună parte din timpul cît am stat în Ghana.

„Istoria Ghanei este bogată și se pierde în negura timpurilor“, continuă dl Nyarku. „Căutînd un drum spre Indii, navigatorii portughezi, după ce au ajuns în 1471 în golful Guineei, au acostat pe coasta Ghanei denumind-o Coasta de Aur. Acești navigatori au găsit aici o civilizație înfloritoare, orașe dezvoltate ce se puteau compara cu cele europene. Era practicat un intens comerț maritim de aur, fier, fildeş, perle, bumbac, porțelan și aramă. Oamenii erau mîndri de țara și bogăția lor. Începînd cu secolul al XVI-lea rivalitățile dintre puterile europene au jucat un rol dominant în istoria Ghanei. Datorită puternicei sale flote,

Anglia a cîștigat partida și fortăreața Christianborg a trecut din mîinile danezilor în cele ale englezilor. Această cetate a fost de altfel și reședința guvernatorului englez pînă cînd Coasta de Aur și-a cîștigat independența, schimbîndu-și denumirea în Ghana“.

De pe terasa splendidului hotel Atlantic, portul Takoradi apare în plină activitate. Takoradi nu este numai mare port ci și un important centru al industriei forestiere. În politica de utilizare rațională a materiilor prime — Ghana nu mai exportă esențele de lemn scump ca materie primă ci sub formă de produse prelucrate. Fabrica de hîrtie, prelucrarea boabelor de cacao și viitoarea fabrică de sticlă reprezintă, de asemenea, obiective economice importante unde sînt ocupați o bună parte din cei peste 120 000 de locuitori ai orașului.

Takoradi este poarta cea mai importantă pentru exportul și aprovizionarea regiunii Ashanti, locuită de tribul ce poartă același nume și a cărei capitală este orașul Kumasi spre care ne și îndreptăm.

Șoseaua își face loc cu greu prin junglă. La cotituri ramurile alunecă pe acoperișul mașinii. Din loc în loc poteci lăturalnice duc către cine știe ce așezare pierdută în această imensitate verde.

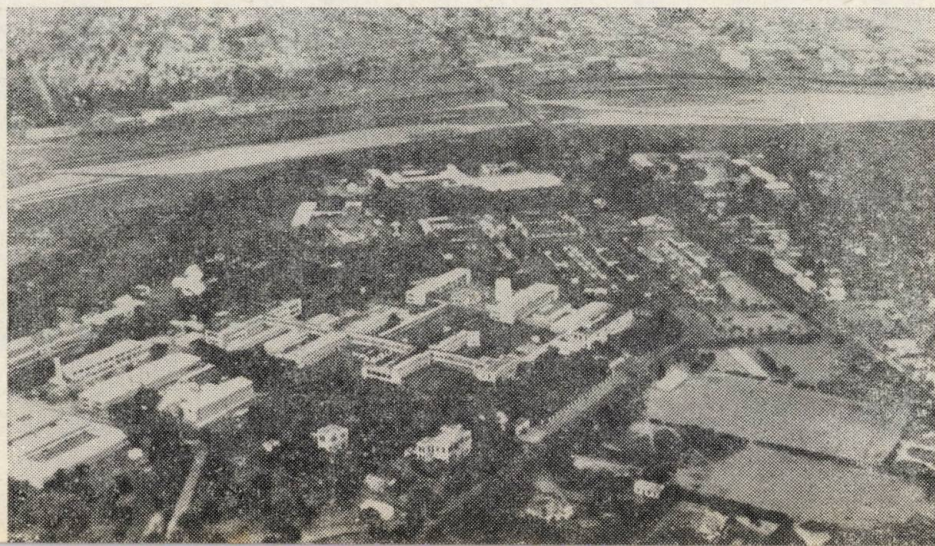
Kumasi (220 000 locuitori) — după Accra orașul cel mai populat din Ghana — are un glorios trecut istoric. Tribul Ashanti, moștenitorul puternicului imperiu ghanез din vremurile străvechi, ai cărui oameni puternici, mîndri au avut un rol primordial în lupta împotriva colonialismului, joacă astăzi un rol important în eforturile pentru dezvoltarea țării. Ashanti cunoaște o dezvoltare remarcabilă în special în industria forestieră și extractivă. De altfel în această regiune sînt situate cele mai importante centre aurifere și de exploatare a bauxitei.

Din nou la Accra. Impresionează ritmul noilor construcții, stilul arhitectonic plăcut, modern — adecvat condițiilor climatice. Spre a sprijini ritmul construcțiilor, sau mai bine-zis ca o urmare a acestuia, în Accra s-a construit o importantă fabrică de prefabricate. De asemenea, o modernă fabrică de mobilă asigură atât necesarul intern cît și exportul.

Părăsești Ghana cu impresia unei țări în plin efort constructiv, ducînd cu tine amintirea unor oameni ce-și dedică toate forțele progresului patriei lor renăscute.

Eugen BREZEANU

Vedere aeriană a orașului Accra

MEXIC

16 septembrie 1810

Mexico City

Țara cea mai de nord a continentului latino-american, Mexicul, își sărbătorește, la 16 septembrie, Ziua independenței.

Pămînt de legendă și leagăn al unor străvechi civilizații, care i-au uluit pe conquistadorii spanioli, Anahuacul de-acum cinci sute de ani a străbătut spre secolul nostru, împreună cu celelalte națiuni din America Latină, un drum al său, făurindu-și istoria sa, una dintre cele mai frămîntate și punînd bazele Mexicului de azi.

Cucerit și colonizat printre primele țări de către spanioli (în 1519, Hernan Cortes sosea la Campeche), Mexicul și-a început lupta pentru independență o dată cu celelalte țări de pe continent, în momentul cînd colonialismul spaniol, lăsîndu-și asupra acestora sigiliile dureroase ale unei asupririi dure, începuse să-și piardă din autoritate datorită problemelor economice și politice din metropolă. În noaptea de 15 spre 16 septembrie 1810, un grup de ofițeri, între care Aldama și Allende, judecătorul Miguel Dominguez, și un prelat, Miguel Hidalgo y Costillo au dat semnalul acestei lupte în localitatea Dolores. *El Grito de Dolores* (Strigătul din Dolores) rămîne prin aceasta ca primă dată din istoria nouă a țării. Clopotul prin care Miguel Hidalgo a chemat populația la luptă împotriva colonialiștilor spanioli atrîna și azi deasupra porții principale a Palatului Național, în Plaza de la Constitucion, ca un simbol perpetuu al atașamentului poporului mexican față de ideea de independență și suveranitate națională.

D. N.

SCRISOARE

DIN
MOSCOVAChimia în industrie,
construcții și agricultură

În a doua jumătate a secolului al XX-lea organizarea expozițiilor internaționale universale a devenit aproape imposibilă. Chiar dacă volumul expozițiilor ar fi considerabil redus, activitățile umane multilaterale sînt atît de grandioase încît nu pot fi cuprinse într-un singur tot. La cunoscuta expoziție internațională de la Bruxelles din 1958, volumul informațiilor a fost atît de mare, încît un specialist putea doar cu greu să discearnă ceea ce îl interesa în mod deosebit, iar omul de rînd, doritor să afle din toate cîte puțin, vizitînd expoziția cîteva zile sau chiar săptămîni, pleca de acolo istovit de marea abundență de impresii și date.

Probabil că a sosit timpul expozițiilor specializate, deși în condițiile dezvoltării gigantice contemporane a fiecărei ramuri a științei nici ele nu pot fi miniaturale sau ușor accesibile. La expoziția internațională „Chimia în industrie, construcții și agricultură” care s-a deschis la 11 septembrie la Moscova, sînt prezentate 35 000 de exponate. Ele sînt expuse pe un uriaș teritoriu. Suprafața celor 24 de pavilioane ale expoziției cuprinde 60 000 de metri pătrați.

Expoziția funcționează în parcul Sokolniki, socotit drept unul dintre cele mai mari din capitala sovietică. A reieșit însă că dumbrăvile sale care păreau nelimitate, nu sînt chiar atît de mari: teritoriul lor depășește numai de zece ori suprafața pavilioanelor expoziției. Chiar și unui alergător obișnuit de maraton i-ar veni greu să parcurgă într-o singură zi expozițiile celor 1 800 de firme din 21 de țări care au trimis aici produse realizate de mii de întreprinderi.

Catalogul expoziției care face o scurtă caracterizare a firmelor prezente la expoziție are cinci volume. De aceea cititorul poate înțelege cît de greu este să enumere într-un articol de revistă chiar și exponatele cele mai interesante. Atunci cînd la o conferință de presă a firmelor engleze l-am întrebat pe noul ambasador al Angliei în U.R.S.S., sir Geoffroy Harrison, ce au adus senzațional la expoziție englezii, ambasadorul a recurs la ajutorul a cinci experți. Aceștia au fost dezolați, explicînd că un răspuns la această întrebare ar dura cîteva ore.

Rezumînd părerile multor participanți la expoziție, cu care am avut prilejul să stau de vorbă, trebuie să spun că ei consideră cu toții expoziția drept unul dintre evenimentele internaționale cele mai importante din viața economică a acestui an. Niciieri în lume n-a avut loc o expoziție specializată de o asemenea amploare și cu o reprezentare atît de largă. Prima expoziție internațională de acest fel, organizată la Moscova anul trecut — „Tehnica construcțiilor și mașinile rutiere” — a fost considerabilă prin tematica și amploarea sa. Dar ea a întrunit numai 270 de firme.

Firmele occidentale se întrebau atunci dacă merită să-și transporte exponatele la Moscova și dacă se vor justifica cheltuielile.

Firmele engleze, de pildă, discutînd invitația, au cerut garanții că la Moscova se vor încheia tranzacții pentru suma de cel puțin 1 milion de ruble aur. N-au fost date garanții în acest sens, însă s-au încheiat contracte pentru suma de 20 de milioane ruble aur. Acum firmele occidentale știu că la expozițiile internaționale de la Moscova există șanse de a încheia tranzacții bune.

La actuala expoziție participă 1 000 de firme din diferite țări capitaliste. În mod practic, nu există nici o firmă occidentală importantă care să nu fie reprezentată aici, cu excepția, poate, a firmelor din S.U.A., de unde, nicidecum din vina comercianților, au sosit numai reprezentanții a 57 de firme. Pentru comparație, menționez că R.F.G. este reprezentată cu peste 200 de firme, Japonia — aproape 150, Italia și Franța — cu peste 100 de firme fiecare etc.

Dr. Luchiano Calmetta, reprezentantul marii firme italiene „Snia-Viscoza”, mi-a spus că principalul stimulent pentru participarea la expoziția de la Moscova este, desigur, posibilitatea încheierii unor importante contracte pentru livrarea de mărfuri nu numai Uniunii Sovietice și celorlalte țări socialiste, nu numai statelor participante la expoziție, ci și numeroșilor comercianți care au sosit ca oaspeți din diferite țări ale Asiei, Africii și Americii Latine.

Noi însă, a adăugat dr. Calmetta, acordăm de asemenea o însemnătate uriașă reclamei. După părerea mea, a participa la

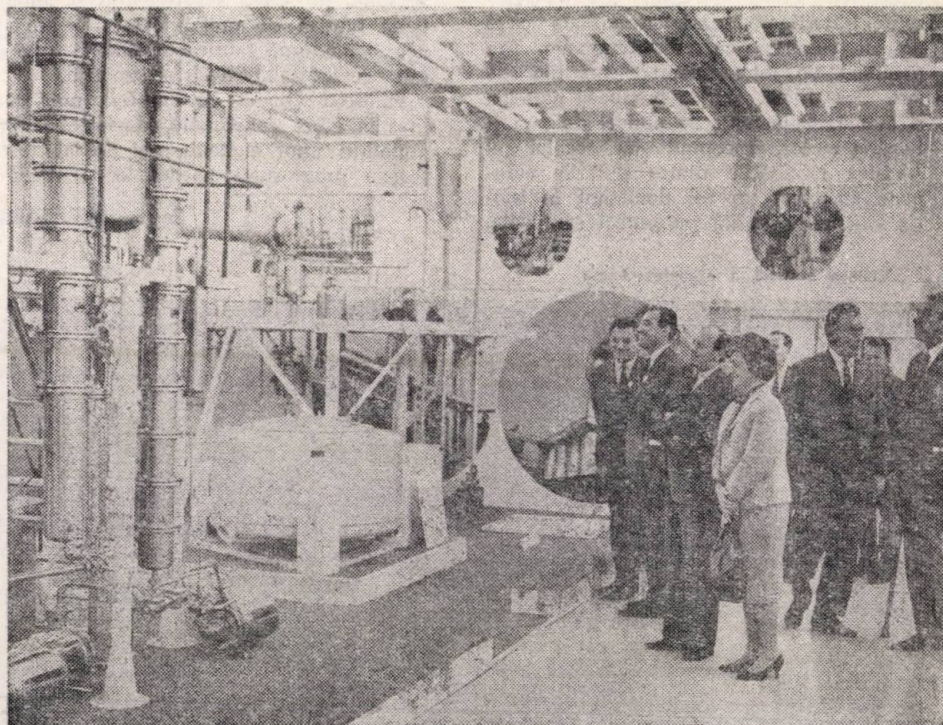
o expoziție atît de grandioasă înseamnă a folosi uriașele posibilități de reclamă și a întări prestigiul nostru în afaceri.

Cunoscuta firmă vest-germană — „F. Krupp” a deschis în cadrul expoziției un pavilion special de publicitate, asamblat numai în cîteva ore: un uriaș balon din material plastic, un pavilion fără montanți sau stâlpi de susținere — a cărui formă sferică este menținută prin presiunea excedentară a aerului numai de ordinul a citorva zecimi dintr-o atmosferă. Firma Krupp participă pentru prima oară la expoziții sovietice.

Dar există încă un aspect important al expoziției — schimbul de experiență. Utilajul prezentat, materialele, schemele proceselor tehnologice, explicațiile specialiștilor, conferințele unor oameni de știință de seamă, care vin la Moscova să ilustreze realizările țărilor respective în domeniul chimiei — toate acestea contribuie la generalizarea realizărilor mondiale în domeniul practicii chimiei, precum și al științei. Peste 10 000 de specialiști sovietici vor trece prin „Universitatea” expoziției: ei vor face cunoștință cu exponatele, vor asista la conferințe științifice. Se așteaptă ca din străinătate să vină un mare număr de invitați.

Multe lucruri interesante prezintă la expoziție Uniunea Sovietică. Numărul exponatelor ei reprezintă peste o cincime din numărul total. Diamantele artificiale sovie-

Aspect dintr-o sală a Expoziției

SCRISOARE DIN GENEVA

Omul și robotul

tice, cristalele artificiale pentru laseri și maseri, plasmotronul în funcțiune pentru fixarea azotului, instalația pentru sinteza substanțelor chimice pure cu ajutorul plamei cu temperaturi joase, adună în jurul lor numeroși vizitatori. Acad. Nikolai Semionov consideră că plasma cu temperaturi joase — la 10 000 de grade — va revoluționa tehnica la răscrucea secolelor al 20-lea și al 21-lea.

La expoziție vezi embrionul acestei revoluții; mai ales când privești, prin geamul de protecție al plasmotronului, cum arde aerul și cum se obțin din el diferite substanțe chimice.

O mare secție în pavilionul sovietic este consacrată rolului chimiei în crearea sateliților artificiali și a navelor cosmice. Unul dintre exponatele interesante ale pavilionului este costumul cu care cosmonautul Alexei Leonov a planat în Cosmos. Fără îndoială că multe exponate sovietice vor găsi cumpărători. U.R.S.S. a exportat și până în prezent un mare sortiment de utilaje și produse chimice.

O suprafață mare ocupă exponatele Republicii Democrate Germane. Ei îi aparțin unul dintre primele locuri în lume în ce privește producția de produse chimice pe locuitor. R.D.G. exportă produse chimice în aproape 100 de țări ale lumii. Principalele exponate ale R.D.G. se referă la domeniul utilajului chimic. În pavilionul cehoslovac atrag atenția, în primul rând, marile instalații de laborator din sticlă.

Noutăți se pot vedea în fiecare pavilion. Englezii informează că ei expun pentru prima oară noul proces de tratare neîntrepută cu sulf a spirturilor cu conținut de grăsimi, cele mai noi procedee pentru albirea celulozei cu folosirea clorului de sodiu. Marea firmă engleză „ASA” anunță că expune „una dintre cele mai importante descoperiri din ultima vreme — prelucrarea petrolului sub presiunea aburului, pentru realizarea sintezelor gazului”, precum și ierbicidul „Gramoxon” considerat drept „inventia cea mai de seamă a firmei de la descoperirea polietilenului”. Reprezentantul firmei americane „Fisher Scientific Company” mi-a arătat mostre unice de aparate de laborator care stabilesc printr-o metodă rapidă de analiză — în 115 secunde — cantitatea de sulf și cărbune în petrol, precum și alte aparate.

Atunci când termini vizitarea miilor de exponate, create de om din materiale care n-au existat niciodată în natură, te gândești că cea de-a doua natură, cea artificială, pare uneori mai perfectă decât natura înconjurătoare.

Involuntar se naște convingerea că expoziția — pe a cărei emblemă figurează un coș de fabrică, o macara de construcție și un colos pe fondul unei retorte — va contribui la progresul industriei chimice și a științei în întreaga lume. În aceasta este interesată întreaga omenire, care tinde să creeze în jurul ei o a doua natură, mai perfectă decât prima, o natură în care mizeria și foamea vor deveni cu atât mai absurde, iar lupta împotriva lor cu atât mai necesară și fructuoasă.

Ilia AGRANOVSKI

correspondent special al agenției de presă Novosti

Moscova, septembrie 1965

Cu actuala sesiune, întâlnirile internaționale de la Geneva au împlinit 20 de ani. Tema de anul acesta: „Robotul, animalul și omul”, a prilejuit o amplă dezbatere la care au participat peste 120 de invitați din 19 țări: savanți, poeți și artiști, critici literari, teologi, filozofi, scriitori, ziariști etc.

Problematica extrem de complexă a sesiunii a fost ilustrată de cei opt conferențieri din puncte de vedere diferite, și adesea antagonice. Astfel, și-au expus părerile fiind pe rând scriitorul Roger Caillois, filozoful Guido Calogero, teologul André Niel, biologul Jacques Monod, psihiatrul Julian de Ajuriaguerra, matematicianul J. Ulam, muzicianul Ernest Ansermet și scriitorul Vercors.

La dezbaterile ce au avut loc pe marginea conferințelor și-au adus aportul; prin numeroase intervenții, invitații străini și elvețieni, printre care și participanții români: Demostene Botez, George Ivașcu și semnatul acestor rânduri.

Ca și în anii precedenți, volumul de acte al sesiunii va ieși de sub teasc la sfârșitul anului, oglindind cu fidelitate amploarea și natura discuțiilor purtate vreme de 10 zile.

Problematica actualei sesiuni a întâlnirilor internaționale de la Geneva a abordat, în întreaga lor corelație, raporturile dintre animal, om și mașină. Dacă multe puncte de vedere exprimate în sala de dezbateri a Teatrului Saint Pierre s-au complăcut în vagi analogii sau paralelisme neconcludente — mai ales în ceea ce privește relațiile dintre om și animal — centrul de greutate al discuțiilor a fost constituit de analiza esenței și a raporturilor dintre mașină și omul secolului XX.

Ca într-un „proces literar” bine condus, participanții au încercat, din unghiul specialității și orizontului lor ideologic, să aprofundeze una sau alta din laturile problemei. Ciberneticii și-au apărut „robotii” cu competență și pasiune, demonstrând infinitele lor capacități. Filozofii, scriitorii și artiștii au pledat în favoarea omului, creator și mînuitor al mașinilor. Din confruntarea numeroaselor teze adesea interferente, uneori contradictorii, s-au impus în mod firesc câteva concluzii menite să definească dialogul generat de această largă dezbatere ca un dialog în slujba umanismului.

Căci într-adevăr robotul, de la automatul cel mai simplu pînă la creierul electronic cel mai perfecționat, nu este decât un simulator menit să execute ceea ce este chemat să facă pe baza unor date programate de om. Datorită automatizării și ciberneticii, cercetarea științifică, procesul tehnologic și industrial al societății contemporane au făcut uriași pași înainte. Progresul științei în epoca noastră, profund dominată de tehnică, nu poate fi în nici un fel negat sau condamnat, cibernetica deschizînd astăzi larg porțile unor noi cuceriri și unor aplicări practice încă nebănuite.

Simulînd însă anumite operații ale spiritului uman, robotul revelează totodată și anumite procese mecanice ale acestuia. Efectuînd apoi, în locul omului, cutare sau cutare activitate, mașina pare că poate

rivaliza cu omul. Astfel, așa cum au subliniat unii participanți, relațiile omului cu acest alter ego al său care este robotul, sînt o sursă generatoare de teamă, de neliniște profundă: ce se va întîmpla, într-un viitor mai mult sau mai puțin apropiat, dacă robotul va dobîndi o autonomie egală cu a omului, devenind din *unealtă* un partener primejdios? Numeroși vorbitori, printre care filozoful italian Calogero, au dezvoltat această ipoteză a dialogului inter pares dintre om și robotul viitorului. Răspunsul a fost dat de medici, psihologi ca și de artiști, care au subliniat, pe bună dreptate, că în nici un caz robotul nu poate fi dotat cu *toate* însușirile și funcțiunile umane: nu există și nu va exista o mașină care să aibă memoria omului, voința lui, simțul etic, afectele sale, funcțiile sale estetice.

Astfel, în corelația om-mașină trebuie ținut seama de cel puțin două aspecte: mai întîi, că sfera de activitate a mașinii nu este identică cu cea a omului, ea ne-reprezentînd decît o parte a acesteia. În al doilea rînd, mașina rămîne, în ultimă instanță, o *unealtă* (desigur cea mai perfecționată) a omului, iar nu un înlocuitor integral al acestuia. Formula „robotul și omul” nu poate deveni robotul *sau* omul, ci mai curînd omul și robotul său. Aceasta însă implică, în condițiile definirii umanismului contemporan, o latură etică predominantă: responsabilitatea omului față de robotul, față de mașinile și uneltele pe care le creează. „Mutatis mutandis”, acest simț de răspundere este analog cu cel pe care omenirea trebuie să și-l asume în problemele folosirii energiei nucleare. Conștiința morală a omului trebuie să știe să *aleagă* între știința pusă în slujba progresului general al omenirii, sau distrugerea acesteia. Dezumanizarea omului poate transforma robotul (adică știința și tehnica) într-o armă cumplită. De aceea raportul om-mașină devine în ultima analiză o problemă de morală socială, o problemă politică, în sensul cel mai larg al cuvîntului.

Discuțînd despre complicatele și minunatele mașini electronice, savanții reuniți la Geneva s-au străduit să contribuie, prin analiza lor, la înlăturarea din opinia publică curentă a *mitului robotului* — rival primejdios al omului, căci orice explicație rațională, științifică este menită să sfîșie „vălul misterelor” și să îngusteze zona necunoscutului.

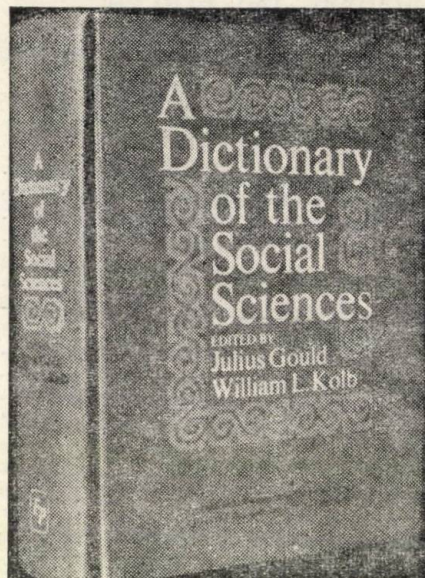
Pledoaria pentru supremația omului asupra mașinii s-a desprins din discuții ca un postulat al progresului social și uman. Căci după cum spunea cu umor un ilustru biolog aflat la sesiune, pentru a construi un creier electronic capabil să asume funcțiunile creierului uman, cu cele 10 miliarde de neuroni, ar fi nevoie de un spațiu mare cît cel mai mare blochaus din New York și este mult mai simplu și mai agreabil ca un astfel de creier să se nască din dragostea unui tînar și a unei fete frumoase...

Astfel, cea de a 20-a sesiune a întâlnirilor internaționale de la Geneva s-a înscris, prin concluziile ei largi, în perspectiva unui umanism optimist, încrezător în forțele omului și ale rațiunii sale de a fi.

V. LIPATTI

Geneva, septembrie 1965

Note pe marginea unui dicționar al științelor sociale

Temerară, comparația unui dicționar cu un iceberg rămâne incontestabil sugestivă. „Măreția cu care plutește un iceberg — scria Hemingway în *Death in the Afternoon* — se datorește faptului că numai o optime din el se află deasupra apei”. Valoarea instructivă a unui dicționar se datorește, în egală măsură, faptului că materialul oferit lectorului reprezintă doar o infimă parte în raport cu cel adunat, selectat, sistematizat, transfigurat, o întregă „substructură” de fapte și reflecții făcându-și simțită prezența fie și într-o definiție lapidară. Dicționarul științelor sociale apărut nu demult sub auspiciile U.N.E.S.C.O. (*A Dictionary of the Social Sciences*, edited by Julius Gould, William L. Kolb, The Free Press of Glencoe, 1964, 761 pag.) impresionează orice cititor prin vastitatea materialului prelucrat, fiind rezultatul unei munci de zece ani, desfășurată de 275 specialiști americani și britanici în sociologie, științe politice, științe juridice, antropologie socială, psihologie socială, economie politică și istorie, sub redacția generală a lui Julius Gould — profesor de sociologie la Universitatea din Nottingham (Anglia) și a lui William L. Kolb — decanul colegiului Benoit (S.U.A.). Așa cum se subliniază în prefața secretariatului U.N.E.S.C.O., acesta este primul dintr-o suită de patru dicționare unilingve menite „să definească conceptele fundamentale cu cea mai largă utilizare în variatele discipline ale științelor sociale”, urmînd să apară în continuare dicționare similare în limbile franceză, spaniolă și arabă, toate concepute astfel încît să sintetizeze cu precădere rezultatele cercetărilor care scriu în limba respectivă.

Chiar dacă o asemenea optică limitează artificial punctele de sprijin pentru definițiile generalizatoare — și consecințele negative le vom arăta mai departe — dicționarul apărut suscită un real interes prin aria problematicei abordate, prin ponderea deosebită acordată metodelor și tehnicilor moderne de investigare a unor

fenomene sociale, de asemenea prin unele sugestii și piste noi de cercetare pe care le oferă o parte din definițiile celor o mie de noțiuni, îndeosebi din psihologie, antropologie socială, sociologia cunoașterii. În cele ce urmează ne vom opri asupra modului în care sînt prezentate în dicționar problemele sociologice ale relațiilor internaționale.

O problemă majoră: relațiile internaționale

Atenția pe care dicționarul lui Gould și Kolb o acordă problemelor relațiilor internaționale este simptomatică pentru evoluția stării de spirit a acelor sociologi care, pînă nu demult, ofereau acestui domeniu rolul „cenușăresii”, pentru ca — sub imperiul comandamentelor istorice și al transformărilor social-politice din lumea contemporană — să le acorde acum un loc în primul plan al investigațiilor lor.

Diferitele domenii ale relațiilor internaționale (politica internațională, dreptul internațional, organizațiile internaționale, relațiile economice și culturale dintre state, politica externă, relațiile militare) sînt supuse unei analize atente, pertinente — deși nu rareori unilaterală, tehnicistă, lipsită de vigoare teoretică. Autorii ajung totuși la concluzia unanimă că sfera relațiilor internaționale este un domeniu major al cercetării științifice, domeniu care implică o conlucrare a specialiștilor din diferite ramuri ale științelor sociale. Ei delimitează atribuțiile diferitelor științe sociale, care studiază relațiile internaționale, fie după domeniul cercetat, fie după unghiul de vedere din care sînt abordate diferitele domenii. Frederick H. Hartmann și Heyward Moore subliniază convingător consecințele negative pe care le-ar avea învestirea unei singure științe sociale cu prerogativele studiului exhaustiv al relațiilor internaționale, ceea ce poate duce la interpretări subiectivist-psihologice sau pragmatico-tehnocrate.

În acest cadru, remarcînd că în ultimii 15 ani au apărut lucrări ce denotă un

interes crescînd pentru tratarea aspectelor teoretice sintetice ale relațiilor internaționale, autorii se străduiesc să traseze coordonatele *sociologiei* relațiilor internaționale. A afirma însă că sociologia relațiilor internaționale studiază „aspectele teoretice sintetice” ale relațiilor internaționale este încă vag; poate suficient de precis pentru a legitima dreptul ei de existență, dar și suficient de imprecis pentru a evita riscul ancorării ei în zona unor speculații lipsite de suport factual. Deși autorii nu dau o definiție explicită, considerațiile expuse în dicționar ne permit — cred — să tragem concluzia că, potrivit acestor considerații, obiectul sociologiei relațiilor internaționale l-ar constitui studiul sintetic al dinamicii raporturilor economice, social-politice și culturale dintre state, dintre comunități naționale. Dar o asemenea înțelegere poate deveni un punct de plecare pentru cercetarea științifică numai în măsura în care implică admiterea determinismului social; altfel, în „corpul” ei este așezată o „cutie a Pandorei”, și încă una prost închisă. Ceea ce pare a fi pozitiv în argumentarea lui Hartmann și Moore — atunci cînd ei se mențin pe planul generalităților — devine vulnerabil deîndată ce ei își concretizează tezele generale și ne recomandă drept prototip al cercetărilor dezirabile lucrarea *Theoretical Aspects of International Relations* (University of Notre Dame Press 1959), apărută sub redacția lui W.T.R. Fox. Îndeosebi articolul lui P. H. Nitze, intitulat „Elemente necesare și suficiente pentru o teorie generală a relațiilor internaționale” (op. cit. pag. 1—14), este apreciat fără echivoc ca „cel mai reprezentativ pentru eforturile actuale de sistematizare a studiului relațiilor internaționale”.

Or, articolul menționat și elogiut în dicționar este în întregime viciat de optica pozitivistă, de așa-numitul „principiu al economiei gîndirii”; autorul consideră că toate sistemele teoretice sînt în fond echivalente, nu pot fi ierarhizate după criteriul gradului de reflectare adecvată a relațiilor sociale și, ca atare, trebuie optat pentru un sistem teoretic compus din cît mai puține elemente conceptuale, întrucît acesta ar fi „mai elegant și mai folositor”. P. H. Nitze susține că „o teorie generală a relațiilor internaționale trebuie să se ocupe cu relațiile între... trei concepte fundamentale. Acestea sînt structura, scopul și situația” (pag. 2) în timp ce puterea politică ar trebui considerată ca un „concept subsidiar înăuntrul sistemului sugerat de cele trei concepte fundamentale”. Dar, așa cum demonstrează lucrările marxiste, o asemenea optică nu numai că este principial greșită dar este absolut inoperantă, întrucît nu mai permite dezvăluirea conținutului concret-istoric al relațiilor internaționale. Făcînd abstracție de structura economică a societății, de lupta de clasă, de natura complexă a raporturilor politice, operarea exclusivă cu noțiunile de „structură”, „scop” și „situație” s-ar transforma într-un joc steril, iar sociologia relațiilor internaționale ar fi total lipsită de valoare cognitivă și de eficacitate practică.

Fără îndoială, ar fi absurd să pretindem unui dicționar soluționarea problemelor, mai ales când multe dintre ele n-au fost încă elucidate satisfăcător în literatura de specialitate, dar nu putem fi de acord ca atunci când problemele sînt controversate să se opteze nejustificat tocmai asupra unui asemenea punct de vedere care — în măsura însușirii lui — ar orienta întreaga cercetare pe un drum greșit, iar dificultăților reale ale studiului le-ar adăuga dificultăți artificiale.

Obiectivitate sau obiectivism?

Autorii dicționarului de științe sociale par a fi convinși că nu pot atribui termenilor sensuri care să întrunească sufragii unanime. De aceea, ei își propun să consemneze cîteva din sensurile care au mai mare răspindire în științele sociale contemporane. Așa procedează ei, de pildă, în cazul definirii conceptului de „relații internaționale”, selectînd din bogata literatură existentă patru definiții și înfățișîndu-le cu unele delimitări critice. Definiția lui H. J. Morgenthau privește relațiile internaționale ca totalitate a fenomenelor ce transcend hotarele naționale, dînd conceptului un sens ambiguu. Pe această linie — cum remarcă P. Mantoux — am ajunge să numim „internațional” orice fenomen care aparține tuturor țărilor, chiar și boala. S. Hoffman, într-o lucrare publicată în 1960 (*Contemporary Theory in International Relations*, Englewood Cliffs N. Y. Prentice-Hall 1960, pag. 5) include în relațiile internaționale „numai acele relații între grupuri care sînt într-adevăr importante pentru societatea mondială”, fără a putea însă explica acceptabil — cum sesizează autorii dicționarului — ce este această „societate mondială” și nici — adăugăm noi — care este criteriul discernerii „importanței internaționale”. Herbert Sprout și Margaret Sprout, într-un amplu tratat privind bazele politicii internaționale, apărut în 1962, ca și C.A.W. Manning, propun alte definiții, expuse corect în dicționar și apreciate critic cu subtilitate. Lipsesc însă, în mod regretabil, prezentarea *punctului de vedere marxist*, care ia în considerație tocmai acele deziderate exprimate de autori atunci cînd critică diferitele tipuri de definiții din sociologia burgheză: dezvăluirea legăturilor cauzale, analiza multilaterală, ierarhizarea factorilor, aplicarea principiului istorismului, analiza dialectică a raportului dintre structura și funcțiile relațiilor internaționale. Cu toate acestea, în jurul poziției marxiste autorii mențin o inadmisibilă tăcere.

Există omisiuni și omisiuni. Unele pot fi justificate și nu se repercutează asupra valorii generale a lucrării. Omiterea punctului de vedere marxist apare însă ca total lipsită de temei, făcînd ca dicționarul — în ciuda unor merite pe care le-am consemnat — să nu oglindească fidel stadiul de dezvoltare a științelor sociale contemporane.

Dacă mai adăugăm la aceasta și faptul că noțiunile fundamentale ale materialismului istoric (existență socială, conștiință socială, bază, suprastructură, formațiune

social-economică) lipsesc în dicționar, că însuși termenul „comunism” este definit făcîndu-se apel mai întîi la accepțiunea dată de americanul A. E. Bestor și englezul W. H. Armytage (pag. 113), că definind materialismul dialectic — J. W. Warrender pune accentul pe asemănarea cu dialectica hegeliană și prezintă denaturat valoarea sa teoretică și metodologică, sau că termenul „socialism” a fost lăsat pe seama aprecierilor unui antimarxist notoriu — Carew Hunt, autor al unei lucrări în care inventa un artificial „conflict” între marxism și leninism — ne dăm seama că autorii dicționarului au substituit obiectivității științifice obiectivismul — care este o formă mascată, transfigurată, dar nu mai puțin paralizantă pentru dobîndirea adevărului, a unor părtinitoare gânduri burgheze.

Este cu atît mai regretabil cu cît, adesea, autorii dicționarului sugerează jaloane pentru dezvoltarea în viitor a științelor sociale exprimînd timide deziderate (de pildă: „să studiem în corelație factorii obiectivi și subiectivi!”, „să nu absolutizăm factorii externi, dar nici pe cei interni!”) acolo unde cercetarea marxistă a problemelor a transformat de mult aceste deziderate în realizări efective. Este absurd, mai ales într-o epocă al cărei conținut principal este trecerea de la capitalism la socialism, să încerci să treci sub secret realizările marxismului în domeniul științelor sociale. În cel mai bun caz este vorba de... secretul lui Polichinelle.

Definiții și inconsecvențe

Articolele despre *război* și *pace* sînt scrise de cunoscutul sociolog american Quincy Wright. Pacea — scrie autorul — „este în primul rînd un termen al relațiilor internaționale” (pag. 489). El îi conferă un sens concret — acela de „încheiere a ostilităților” (în cazul în care vorbim despre pacea de la Versailles sau de la Westfalia) și o multiplicitate de sensuri generale, ca de pildă acela de „absență a ostilităților” sau de „prietenie activă”. Dacă invocarea lucrării sfîntului Augustin *De civitate dei* ca și distingerea oțioasă a *coexistenței pașnice* de *cooperarea pașnică* (prima implicînd cu necesitate, după Quincy Wright, o „ostilitate disimulată”) apar nemotivate, în schimb este meritorie înlăturarea unor fetișuri care înveșmîntează noțiunea de „război rece”, denunțarea caracterului ilicit al identificării cu conceptul de „pace”. Dar dicționarul nu afirmă explicit ci se rezumă numai să sugereze că pacea presupune nu numai lipsa ostilităților militare, ci și o atmosferă propice dezvoltării relațiilor economice și culturale firești între state suverane, independent de orînduirea lor socială, de gradul dezvoltării lor economice și culturale.

Menționînd că, într-un sens special, pacea se referă la anumite instituții care au urmărit menținerea ordinii în relațiile între două sau mai multe state, se arată că această accepțiune este implicată în

termeni ca „Pax Romana” (Antoniu Cezar), „Pax Ecclesiae” (Evul Mediu), „Pax Britannica” (sec. 19), dar fără a se dezvălui substratul social-politic al acestei „mențineri a ordinii” și mai ales, fără a se face vreo considerație și asupra variantei denumită de teoreticianul militarist Herman Kahn „pax americana”. Denaturînd sensul real al procesului istoric, H. Kahn susține că nu politica agresivă imperialistă ci existența unor state suverane ar constitui izvorul războaielor și conflictelor mondiale, trăgînd concluzia că lichidarea statelor suverane și instaurarea dominației politice a S.U.A. ar duce la „pacificare”, la instaurarea unei „păci americane” tot astfel cum pe vremea Imperiului roman legiunile acestuia au instaurat pretutindeni unde au apărut „pacea romană”. În numele unei asemenea „păci”, H. Kahn nu ezita acum cîteva ani să propună chiar construirea unei așa-numite „doomsday machine”, adică a unei mașini a sfîrșitului lumii, concepută sub forma unui uriaș creier electronic apt să dea comanda automată a lansării unui număr de bombe atomice suficient pentru „a distruge pămîntul”. În numele unei asemenea „păci”, astăzi armata americană, încălcînd normele elementare ale dreptului internațional, săvîrșește o agresiune împotriva poporului vietnamez, intervine în treburile interne ale celui dominican. Analiza lui Quincy Wright se oprește însă tocmai în pragul unor probleme politice arzătoare ale contemporaneității, după cum în prima parte a dicționarului, John Howell — după ce dovedea că noțiunea de „agresiune” poate fi definită — se oprea tocmai acolo unde urma să propună sensul ei, atît de important pentru aprecierea unor evenimente politice contemporane.

Termenul „război” — scrie același Quincy Wright — „în sensul său cel mai concret... se referă la ostilitățile de amploare considerabilă purtate de forțele armate ale anumitor state în decursul unei perioade definite de timp”. O mare parte din articol este dedicată stabilirii criteriilor prin care am putea decide dacă amploarea ostilităților justifică apelatiunea „război”. Războiul apare astfel subsumat în conceptul mai general de „ceartă mortală” (deadly quarrel), iar „certurile mortale” sînt clasificate — după L. F. Richardson — de la cele de mărimea 10⁰ (în care numai o singură persoană e omorîtă) pînă la cele de mărimea 10⁷ (care — de pildă în cazul celor două războaie mondiale — au dus la uciderea a zeci și zeci de milioane de oameni). Dar între un omor și un război nu poate fi numai o deosebire cantitativă, ci există o deosebire calitativă. Războiul — cum a demonstrat strălucit Lenin — este o continuare a politicii externe cu alte mijloace, existînd o legătură genetică, cauzală, între sistemul exploatarei omului de către om și cel al exterminării omului de către om. Este drept că dicționarul respinge punctul de vedere după care războiul ar fi un fenomen natural, dar îl consideră — într-un sens ambiguu — „un fenomen cultural”, escamotîndu-se legă-

tura sa directă cu structura economică și cu politica claselor dominante din țările beligerante, nefăcându-se astfel nici un fel de distincții între războaiele drepte și nedrepte. Totul se rezumă la o considerație relativistă: „ostilitățile între două guverne pot fi considerate război legal de unul — dar rebeliune, insurecție, intervenție sau acțiune defensivă de celălalt” (pag. 754). Asemenea formulări — dincolo de faptul că desconsideră total conținutul specific epocii noastre și posibilitățile noi pentru impunerea păcii care au apărut ca urmare îndeosebi a formării și dezvoltării sistemului mondial socialist — oferă, din păcate, „alibiuri” tocmai acelor tendințe militariste agresive care sînt condamnate în repetate rânduri în dicționar.

Asemenea inconsecvențe — chiar dacă nu caracterizează întregul dicționar și nu sînt de loc prezente în articolele meritorii privind metodele și tehnicile moderne de cercetare — sînt tipice pentru articolele ce se referă la problemele relațiilor internaționale. Deși H. Otto Dahlke remarcă posibilitățile de cooperare internațională în epoca noastră, numeroase articole (de pildă cele ale lui Arnold M. Rose sau Lewis A. Croser) statuează un „conflict etern” fie între indivizi și cultură, fie între interese și valori, vorbind despre dificultăți de nesoluționat pentru comunicarea interumană. H. Maddick demonstrează — în articolul despre „colonialism” (pag. 101) că astăzi acesta apare sub forma neocolonialismului, dînd o caracterizare a acestuia și subliniind rolul lui nociv. În același timp, „anticolonialismul” (pag. 30, 102) este înfățișat ca un concept geografic și nu ca unul social-economic și politic, așa cum este în realitate și cum de altfel ar fi fost obligat să îl prezinte și H. Maddick dacă ar fi fost consecvent cu premisele de la care pleacă argumentarea sa.

Partea din dicționarul științelor sociale care se referă la relațiile internaționale oferă, în general, un bogat material pentru reflecție. Chiar dacă nu oferă soluții, chiar dacă are omisiuni regretabile, ea oferă, într-o anumită măsură, un instrument de lucru pentru specialiști și o bază de discuții pentru îmbunătățirea lucrării și pentru orientarea lucrărilor similare în limbile franceză, spaniolă și arabă, care sînt în curs de pregătire. Ea este, în același timp, prin orientarea generală și optica teoretică, una din părțile cele mai vulnerabile ale dicționarului, întrucît manifestă cecitate față de realizările marxiste în domeniul științelor sociale. Ar fi de dorit ca la lucrările pregătitoare ale celorlalte dicționare, ca și la ediția viitoare a celui elaborat de Gould și Kolb, să participe — cu atît mai mult cu cît este vorba de lucrări ce apar sub auspiciile U.N.E.S.C.O. — și sociologi, economiști, juriști sau istorici în măsură să înfățișeze corect, competent, fără prejudecăți, *punctul de vedere marxist*, a cărui fertilitate teoretică și eficiență practică se manifestă cu o vigoare deosebită în științele sociale.

Așteptăm deci noile dicționare cu speranța că vor fi mai aproape de dezideratele științei contemporane.

Ludwig GRÜNBERG

PUNCTE DE VEDERE

Le Monde

PARIS

CONTRADICȚII ÎNTE ALIAȚI

PRIMELE reacții oficiale la conferința de presă a generalului de Gaulle nu se caracterizează nici prin uimire nici prin proteste indignate. Majoritatea partenerilor noștri se mulțumesc să constate, cu mai mult sau mai puțin regret, că „degajarea” Franței continuă. Nici unul dintre ei nu schițează propunerile sau inițiativele care ar împiedica această mișcare să ducă la o dizlocare a alianțelor al căror pivot geografic îl constituie țara noastră. Această prudență este inspirată desigur de teama de a nu arunca gaz peste foc, dar după cum se pare, ei mai acordă un oarecare credit generalului de Gaulle, care, rostind cuvîntul „confederație”, le permite partizanilor „europenismului” să nu-și piardă toate speranțele.

Dacă Washingtonul se arată gata să discute orice proiect de modificare a alianței atlantice, Bonnul recunoaște că Franța nu este singura care dorește adaptarea structurilor vechi la realitățile actuale. Italia a păstrat tăcerea, ceea ce nu se explică numai prin călătoria lui Saragat și Fanfani în America Latină. Comisia Hallstein a hotărît că este mai înțelept să nu ia poziție. În Belgia, primul ministru Harmel și-a exprimat neliștea fără să intre în amănunte. În sfîrșit, ministrul de externe al Olandei, Luns,

principalul antagonist al lui Couve de Murville la tratativele europene, este singurul care și-a exprimat foarte clar decepția și pesimismul.

Ministrul de externe al Olandei a atins miezul problemei: în punctul de criză la care a ajuns comunitatea europeană, nu mai este suficient să dorești rezolvarea dificultăților economice. Trebuie să se revină la planul politic și tocmai acest lucru îl arată generalul de Gaulle punînd sub semnul întrebării tratatul de la Roma. Dacă necesitățile electorale sînt cele care îi îndeamnă pe socialiștii vest-germani să protesteze împotriva acestei infidelități față de texte semnate, sînt ei oare într-adevăr sinceri? Căci partenerii noștri nu sînt, nici unii nici ceilalți, atît de idealişti cum le place să susțină.

Se știe de ce obstacol se va lavi printre altele discutarea destinelor politice ale comunității europene: de trei ani, negociatorii au renunțat să atace acest subiect, deși este imposibil ca el să fie ocolit. Realitatea existenței unui organism, oricare ar fi el, se exprimă prin voința lui de a avea o viață proprie. O confederație vest-europeană s-ar încadra deci într-o concepție omogenă a apărării unei Europe devenite treptat autonomă de S.U.A. Sîntem mai departe ca oricînd de acest obiectiv.

În această privință partenerii noștri se află în plină contradicție. Ori rămîn strict atașați strategiei americane, și Comunitatea Economică Europeană trebuie să piardă speranța de a ajunge vreodată la viitorul politic care-i era promis; ori vor să țină seama de cele spuse de generalul de Gaulle și să înceapă convorbiri asupra revizuirii tratatului de la Roma, și în cazul acesta alianța atlantică va fi în mod inevitabil pusă sub semnul întrebării în ziua în care se va aborda capitolul apărării comune.

Controversă americano-canadiană

Un schimb secret de scrisori constituie în momentul de față motivul unei vehemente dispute publice în Canada. Oficial nu se știe decît că, la 26 iulie, președintele Johnson a adresat premierului Pearson o scrisoare în legătură cu intensificarea războiului din Vietnam și cu solidaritatea Occidentului în acest conflict. Întrebarea dacă președintele S.U.A. a cerut cu acest prilej Canadei să participe la luptele din Vietnam cu un contingent de trupe, a rămas fără răspuns. Între timp, premierul Pearson a făcut unele remarci din care se poate deduce că Johnson a solicitat în scrisoarea sa acest lucru, în timp ce ministrul de externe Martin a afirmat recent contrariul. De asemenea, se spune că, de curînd președintele Johnson a respins cererea lui Pearson de a da publicității această corespondență. După aceea, o revistă americană a publicat un interviu cu senatorul Richard B. Russell, președintele

Comisiei pentru apărare a Senatului american, în care acesta declară că participarea aliaților S.U.A. la războiul din Vietnam este insuficientă, exprimîndu-și speranța că pe viitor Departamentul de Stat va reuși să-i convingă mai bine să-și dea contribuția.

În ceea ce privește opinia publică, nu există probabil problemă politică externă mai dificilă. Se susține că tutela S.U.A. asupra Canadei crește din ce în ce mai mult, ceea ce formează obiectul unor controverse vii și pline de resentimente.

În Canada, războiul din Vietnam este cît se poate de nepopular, iar guvernul minoritar al lui Pearson nici nu și-ar putea permite probabil din punct de vedere politic să-și ia angajamente cu privire la un ajutor militar canadian.

(După Neue Zürcher Zeitung)

l'Humanité

PARIS

A SOSIT MOMENTUL

OPOZIȚIA democratică ar trebui să capete, la trei luni înainte de alegerile prezidențiale, conștiința necesității de a prezenta o perspectivă clară în fața opiniei publice.

Este tocmai ceea ce sublinia la 4 septembrie Biroul Politic al partidului nostru. A sosit momentul ca partidele de stînga să ia o hotărîre. A sosit momentul, a sosit cu adevărat momentul ca ele să desemneze împreună un candidat al unității „pe baza unui program minim sau a unei platforme comune”.

Partidul nostru a anunțat încă de mult că este dispus să susțină un candidat ne-comunist care ar fi ales drept urmare a unui acord comun al ansamblului formațiilor de stînga pentru a apăra, în această luptă, culorile democrației.

Unii vor însă să ne ceară să acceptăm orbește hotărîrile luate de alții și să ne aducem sprijinul nostru fără a fi asociați măcar la cea mai mică deliberare. Poate oare cineva să creadă — pentru a nu mai vorbi despre caracterul curios al acestui mod de a concepe democrația — că alegătorii comuniști ar accepta rolul cel mai îngrat în această luptă?

Poziția noastră corespunde în asemenea măsură bunului simț, încît nu există nici măcar o umbră de argument serios care să ne poată fi opus. *Le Populaire* nu face excepție de la această regulă atunci cînd reia

ideea arhiuzată că o înțelegere cu comuniștii ar aduce stîngii un cîștig mai mic de voturi comparativ cu pierderile de voturi pe care le-ar provoca dreptei. Faptele sînt cele care vorbesc: timp de 20 de ani S.F.I.O. a urmărit o alianță cu dreapta și acest joc periculos i-a adus în ultimă instanță pierderea unei părți din influența sa. Ar fi deci mai drept să se spună că, orientîndu-se spre dreapta, ea riscă să piardă noi voturi din partea stîngii.

Adevărul este că intenția unora de a cîștiga sau de a dezarma reacțiunea alinîdu-se cu ea și preluîndu-i o parte din program este rezultatul unui calcul iluzoriu și periculos. O asemenea atitudine nu poate decît să dezorienteze opinia publică democratică, care așteaptă să i se ofere altceva decît o reîntoarcere la alianțele echivoce ale trecutului. Pentru a suscita entuziasm în țară trebuie să i se redea stîngii adevărata ei vocație.

Este drept că noi trebuie să cîștigăm pe numeroșii oameni ai muncii care rămîn încă sub influența partidelor reacționare. Dar cea mai bună modalitate pentru aceasta este de a le oferi o adevărată alternativă și de a le dovedi prin unitatea noastră că sîntem capabili să traducem în fapt această alternativă.

Iată de ce partidul nostru a lansat recent un apel grabnic pentru ca toate partidele de stînga să se pună rapid de acord, în cursul următoarelor zile, asupra unei platforme comune care să permită desemnarea unui candidat unic. Dar dacă propunerile se vor ciocni de refuzul partidului socialist, partidul nostru intenționează să prezinte un candidat care se va pronunța pentru unitatea forțelor muncitorești și democratice. Sperăm că celelalte formații de stînga vor da dovadă de același realism ca și noi și se vor ralia singurei soluții capabile să dea o lovitură serioasă puterii.

René ANDRIEU

În orașul New Orleans din S.U.A. s-au produs mari inundații în urma uraganului „Betsy”

REFLECTOR

Sindicatul I. G. Metall și legislația excepțională

Congresul Sindicatelor I. G. Metall care își desfășoară lucrările la Bremen a adoptat aproape cu unanimitate de voturi o rezoluție împotriva oricărei legislații de stare excepțională în R.F.G. Delegații celui mai mare sindicat vest-german au sprijinit rezoluția în care se spune că metalurgiștii sînt hotărîți să apere drepturile fundamentale și principiile constituției împotriva oricărei îngrădiri. Deputaților viitorului Bundestag li s-a adresat apelul de a anula impunerile date organului executiv și de a lua poziție împotriva tuturor încercărilor de a îngrădi drepturi fundamentale pe calea legislației de stare excepțională.

După cum se știe, în primăvara acestui an un compromis între partidele guvernamentale și opoziție în problema legislației de stare excepțională a eșuat din cauza opoziției unor uniuni sindicale, în primul rînd datorită veto-ului opus de sindicatul I. G. Metall. În cazul cînd partidul social-democrat intenționează să reia după alegeri această problemă litigioasă, el trebuie să aibă în vedere că va continua să se ciocnească de rezistența sindicatelor. În săptămîna dinaintea alegerilor, problemele legislației de stare excepțională și cele ale relațiilor dintre partidul social-democrat și sindicate, dezbătute în campania electorală, au fost readuse în actualitate într-un mod cît se poate de ne-convenabil pentru social-democrați.

Sindicatul I. G. Metall condamnă categoric cinismul acelor care vorbesc astăzi despre dezarmare și se gîndesc la înarmare, așa cum fac mulți oameni politici din partidul creștin-democrat și Uniunea creștin-socială, ca Adenauer, Krone, Gerstenmayer și von Guttenberg.

(După Neue Zürcher Zeitung)

Intențiile sînt cunoscute

Alianța atlantică și C.E.E. trebuie să înceapă să-și revizuiască în mod serios structura și obiectivele fixate. Nici una din cele două organizații nu mai poate recurge la pretextul că de Gaulle nu a spus limpede ce vrea. Acum se știe ce urmărește președintele Franței.

El dorește întoarcerea la statul național, întoarcerea la suveranitatea națională ca principiu suprem — iată răspunsul lui de Gaulle. Răspunsul lui de Gaulle înseamnă respingerea tuturor eforturilor pentru crearea unei federații și pentru integrare.

De Gaulle dorește ca alianța să fie menținută și admite că ea va mai fi necesară multă vreme. Dar el vrea să impună pînă în 1969 revizuirea ei, avînd drept obiectiv crearea unei alianțe clasice, fără integrarea forțelor armate. De Gaulle tinde de asemenea spre despărțirea țărilor europene de America. Realizarea acestei dorințe ar însemna sfîrșitul eforturilor pentru înființarea unei comunități atlantice.

(După Die Welt)

Criză în Commonwealth

Războiul dezlănțuit între două din cele mai importante state membre ale Commonwealthului îi aduce mari prejudicii acestuia din urmă. Commonwealthul va avea de suferit chiar în cazul cînd s-ar reuși să se pună capăt în curînd conflagrației dintre India și Pakistan. Se pare că o dată cu acest nou conflict, Commonwealthul trece printr-o fază nouă a slăbirii sale treptate. După actualul război dintre India și Pakistan, indiferent cît va dura el, situația dintre aceste două țări ale Commonwealthului și coeziunea internă a acestui organism nu vor mai fi cele care au fost înainte de izbucnirea conflictului. Firește că nimeni nu înregistrează acest lucru cu atîta amărăciune, cu atîta irascibilitate, ca Londra. Marea Britanie este nevoită să asiste neputincioasă, derutată și contrariată, la izbucnirea și extinderea războiului între India și Pakistan, fără să poată face ceva. Se dovedește nu numai că apelurile adresate de Wilson celor două puteri beligerante rămîn fără nici un efect, ci și că din planul atît de costisitor și urmărit cu atîta zel sub denumirea „la est de Suez” s-a ales praf și pulbere. Războiul scoate la iveală că, în domeniul politicii externe, guvernul laburist a fost lipsit de simțul realității.

(După Frankfurter Allgemeine)

U.S. News
& World Report

LOS ANGELES: dificultăți economice și sociale

Masivele izbucniri de revoltă ale negrilor din Los Angeles subliniază următorul fapt: viața ușoară ia sfârșit în acest oraș, al treilea ca mărime din Statele Unite. După 25 de ani de creștere la întimplare, Los Angeles are de făcut față acum unor dificile probleme economice și sociale.

Los Angeles ocupă în Statele Unite al doilea loc în ce privește întinderea teritorială. Numai Oklahoma City are pretenția de a fi mai întins. Dar Los Angeles a epuizat aproape toate posibilitățile de extindere. În timp ce populația crește, încordarea produsă de concentrarea grupurilor minoritare în locuințe vechi sporește și ea.

Problemele se adună. Aici numărul șomerilor întrece media națională. Industria aeronautică, principala sursă de câștig a acestei regiuni, este în regres. Construcțiile de locuințe se reduc, în timp ce impozitele continuă să crească. Crimele sporesc. Noi tulburări rasiale sunt considerate ca fiind o amenințare permanentă.

Cu o populație de 1,5 milioane în 1940, Los Angeles și-a dublat aproape populația, având astăzi 2,7 milioane de locuitori. Se crede că orașul va înregistra o creștere a populației de 60 000 de oameni pe an, până va atinge cifra de 3,6 milioane în 1980. Regiunea Los Angeles, denumită astăzi Metropolitan Los Angeles, avea, în 1940, 2,8 milioane de locuitori. Acum numărul acestora se ridică la 6,8 milioane și va ajunge la 9,3 milioane în 1985. An de an, acestei populații i se adaugă echivalentul populației unui oraș de talia localității Topeka, Kansas.

Los Angeles are 463,7 mile pătrate de construcții, munți, deșert și litoral. Este un conglomerat format din 67 de comunități și include mai multe orașe independente și diferite teritorii rurale. Aspectul său pestriț este egalat doar de regiunea Los Angeles, care cuprinde pe 4 071 mile pătrate 75 de orașe.

În timp ce majoritatea orașelor din America au crescut în înălțime, construind blocuri de apartamente înalte și zgirle-nori pentru birouri, Los Angeles s-a dezvoltat timp de ani de zile în lățime. El nu a rezolvat niciodată problemele dezvoltării urbane, pentru că nu le-a privit niciodată în față. Acum trebuie s-o facă. Pe măsură ce orașul se dezvoltă în întindere, terenurile de construcții deveneau tot mai greu de obținut. Astăzi, regiunea de vest a văii San Fernando și munții Santa Monica sunt printre puținele regiuni neexploatare. Prețurile terenurilor de construcții au sporit vertiginos, mărind astfel costul locuințelor. Terenurile care costau 2 000 de dolari acru cu zece ani în urmă se vind astăzi la prețuri de până la 40 000 de dolari acru.

În regiunea din jurul orașului, urbanizarea a redus întinderea terenurilor agricole. An de an, construcțiile de locuințe, șoselele, parcurile și alte necesități ale orașului consumă din terenurile agricole existente. Anul trecut au fost cultivați numai 8 628 acri în regiunea Los Angeles. Valoarea producției agricole din această regiune a scăzut de la 198,8 milioane dolari în 1963, la 182,4 milioane în 1964. Buldozerele au răpit acestei regiuni titlul de principală producătoare de citrice. Cunoscută odinioară ca regiunea livezilor de portocali, ea a fost înlocuită ca principală producătoare de portocale de regiunea Tulare din California centrală.

Contribuabilii din Los Angeles nu au unde să fugă și să se ascundă de impozitele tot mai mari. După cum ar arătat Asociația contribuabililor din California, în luna septembrie au perceput impozite în această regiune 577 de unități guvernamentale. Acestea includ în afară de municipii și de autoritățile rurale, diferite oficii care se ocupă de spitale, școli, controlul inundațiilor, controlul fumului, apă, parcuri, lupta împotriva țințarilor, de cimitire și alte servicii. Locuitorii unora dintre aceste regiuni au de plătit până la 15 impozite și taxe separate.

În fiecare lună sosesc în Los Angeles aproximativ 1 800 până la 2 000 de negri, în majoritate din statele din sud. Populația neagră din regiunea Los Angeles este evaluată la aproximativ 550 000 de oameni, din care 400—450 000 în Los Angeles City. Până la mijlocul lunii august, când s-au produs tulburările de stradă — la care au participat în special tineri negri — în oraș nu avuseseră loc tulburări rasiale violente. Aceste revolte au făcut să se risipească mindria manifestată de unele oficialități din Los Angeles pentru faptul că până atunci orașul scăpase de experiența amară a unor orașe ca New York și Chicago. Se considera că, deoarece negrii nu sînt îngrămădiți în regiuni de „gheto”, ca în unele orașe răsăritene, izbucnirile de revoltă puteau fi evitate. Cea mai masivă densitate a populației este de 27 de persoane pe acru, în comparație cu 2 000 pentru unele regiuni din New York.

Oficialitățile locale își exprimă temerea că problema locuințelor va reprezenta o sursă principală de conflicte în special de cind a fost înlăturat un proiect de lege care interzicea proprietarilor să refuze de a închiria sau de a vinde unei persoane numai pe motive de rasă sau naționalitate.

320 000 de locuitori ai orașului sînt americani de origine mexicană. Intocmai ca și negrii, americanii mexicani locuiesc în anumite zone și întâmpină dificultăți în a găsi locuințe în afara acestor zone.

Un al treilea grup minoritar mai important este format din cei 80 000 de locuitori de origine japoneză.

Școlile din Los Angeles, deși în mod nominal integrate, sînt de fapt segregate datorită concentrării americanilor negri sau mexicanii în anumite regiuni ale orașului. Dintre cei 760 000 de elevi care frecventează școlile, 13 la sută sînt negri și 13 la sută sînt americani mexicani. Patru dintre școlile superioare ale orașului sînt frecventate în proporție de sută la sută de negri. În două asemenea școli, studenții sînt americani mexicani. Numeroase școli elementare și de curs superior prezintă aceeași imagine. Foarte adesea ele sînt supraaglomerate.

Pe măsură ce populația crește, sporește și costul învățămîntului. În deceniul dintre 1955 și 1965, cheltuielile medii pentru fiecare elev au crescut de la 336,18 dolari la 499,89 dolari pe an. Taxa școlară va spori din nou anul acesta.

Crimele constituie o preocupare permanentă pentru autoritățile din Los Angeles. În 1964 au fost comise aproximativ 88 000 de crime importante, adică o creștere de 10,2 la sută față de 1963. Șeful poliției, William H. Parker, este de părere că anul acesta creșterea va fi de 15 la sută.

The Washington Post

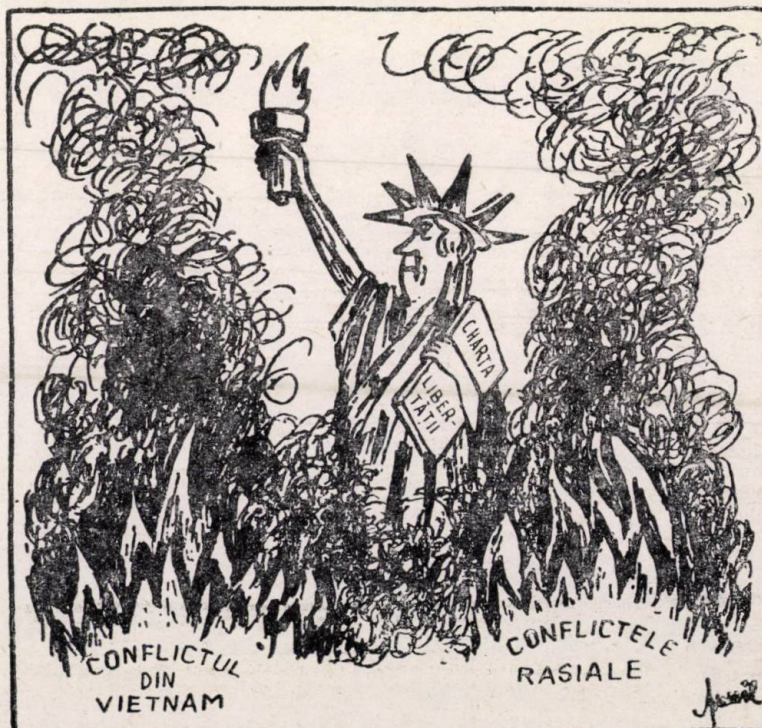
ACȚIUNI INABILE ÎN ASIA DE SUD-EST

INTR-UN moment de iritare, primul ministru al statului Singapore, Lee Kuan Yew, a făcut o incursiune interesantă în istorie. La sfîrșitul anului 1960, a dezvăluit el, un agent al Agenției Centrale de Investiții (C.I.A.) i-a oferit 3 milioane de dolari pentru a ascunde o încercare americană — nereușită — de spionaj. Subcomitetul pentru afacerile externe al Camerei Reprezentanților, condus de Clement Zablocki (democrat), urmează să înceapă o anchetă cu privire la „cele petrecute la Singapore”.

Dar lucrurile petrecute la Singapore, deși destul de penibile, sînt relativ inofensive în comparație cu o serie de încercări ascunse, și mai inabile încă, făcute de americani în Asia de sud-est în decursul anilor.

Prima dintre aceste afaceri serioase, în deceniul al șaselea al secolului nostru, s-a concentrat asupra junglilor din nord-vestul Birmaniei. Înfrînte în China, bande de soldați ciankaishi se retrăseseră în această regiune, unde făceau comerț cu opiu. S-a considerat, însă, că ei ar putea să servească un țel mai „nobil”. Ca și în prezent, pe atunci Birmania adera la o linie neutralistă. Dar neutralismul, insista secretarul de stat de atunci, Dulles, este nu numai „imoral” dar și „miop”. Astfel a fost elaborat un plan pentru „a-i ajuta pe birmani să vadă lumina”.

Rămășițele ciankaishiilor aveau misiunea să provoace un conflict armat între China și Birmania, silindu-i astfel pe birmani să caute salvarea în lagărul occidental. Dar

O flacără ce se înăbușe
(Din Frankfurter Rundschau)

Delegații la Congresul sindicatelor britanice au participat la marșul din Brighton cerind încetarea războiului din Vietnam

oricât de ingenios era, planul nu a dat roade.

În primul rînd, americanii repartizați pentru a-i aproviziona pe ciankaiști cu arme și aur au obținut ajutorul generalului Phao Sriyanod, șeful poliției din Tailanda vecină. Dar lui Phao, mare negociant de stupefiant, nu-i păsa de politica internațională. El dorea pur și simplu să pună mina pe opiu ciankaiștilor. Sub egida sa, o operațiune destinată inițial „să salveze sufletele birmane” a degenerat în curînd într-un trafic lucrativ de stupefiant. Avioanele mobilizate pentru a-i aproviziona pe ciankaiști au fost folosite în cea mai mare parte pentru transportul opiuului, și mai mulți agenți americani, incapabili să reziste tentației, s-au alăturat prompt activităților de contrabandă. În cele din urmă, în 1953, generalul William Donovan a plecat la Bangkok, chipurile ca ambasador al S.U.A., în realitate pentru a face curățenie.

Întreaga manevră, concepută în mod îndoielnic și executată fără pricepere, avusese repercusiuni inevitabile. Acuzînd S.U.A. că sprijină pe ciankaiști pe teritoriul lor, birmanii au renunțat la ajutorul american și au fost pe punctul de a părăsi O.N.U. Și din alte motive, de atunci Birmania a considerat că o înțelegere cu China este mai avantajoasă.

Evident, experiența birmană eșuată nu a descurajat însă noi încercări ascunse. În 1958 a fost inițiată o tactică oarecum diferită împotriva unui alt conducător lipsit de dorința de a „colabora”, prințul Norodom Sianuk din Cambodgia.

Aprovizionată cu fonduri și echipament american, o echipă de agenți sud-vietnamezi s-au alăturat unor rebeli cambodgieni încercînd să-l răstoarne pe Sianuk și să-l înlocuiască cu Dap Chuon, pe atunci ministrul securității al Cambodgiei. Complotul a eșuat atunci cînd trupele cambodgiene loiale au pătruns în cartierul general al rebelilor și au descoperit printre aceștia un salariat al Agenției de Informații a S.U.A. (U.S.I.A.).

Cam în același timp, agenții S.U.A. au început să-și arunce privirile asupra Indoneziei. Pe măsură ce rebeliunile s-au răs-

pîndit în Sumatra, Java de est și alte regiuni periferice, secretarul de stat, Dulles, a intervenit afirmînd că S.U.A. doresc pentru Indonezia un regim care să „oglindească adevăratele interese și dorinți ale poporului”. În ciuda opoziției diplomaților americani din Djakarta, și Filipine, S.U.A. au început să trimită pe ascuns sprijin rebelilor. Avionul unui pilot american, Allan Lawrence Pope, a fost doborât în timp ce se afla într-o misiune de bombardament deasupra Indoneziei.

Se pare că ajutorul clandestin al S.U.A. acordat rebelilor indonezieni nu a fost niciodată prea mare. Dar el a fost suficient pentru a întări neîncrederea lui Sukarno în S.U.A. Unii specialiști sînt de părere că el a constituit o cotitură, după care relațiile dintre Indonezia și S.U.A. s-au înrăutățit permanent.

În Laos, agenții C.I.A. au acționat cu autoritatea unor paznici într-un parc național. Ei au selecționat și subvenționat conducători politici locali și au inspirat războaie. Au falsificat în așa fel alegerile din aprilie 1960 încît toate locurile disputate au fost cîștigate de elementele de dreapta. Într-o circumscripție electorală, candidatul lor a obținut 18 000 de voturi, în timp ce adversarul lui nu a întrunit decît patru.

Ulterior, în 1960, deși un purtător de cuvînt al Departamentului de Stat a avertizat că războiul civil nu i-ar ajuta decît pe comuniști, o echipă de consilieri americani a pus la cale acțiunea generalului Fumi Nosavan împotriva orașului Vientiane, sediul guvernului neutralist condus de prințul Savanna Fumma.

După dezastrul de la Playa Giron, președintele Kennedy a întărit puterile unui comitet menit să supravegheze activitățile C.I.A. Dar la Washington continuă să se vorbească despre necesitatea de a pune C.I.A. sub supraveghere fermă.

Și după cum a arătat la Singapore Lee Kuan Yew continuă să subziste ideea că politica S.U.A. în Asia de sud-est este plănuită și aplicată de personaje din romanele lui Ian Fleming — dar mai puțin reușite.

Stanley KARNOW

REFLECTOR

Alegeri anticipate în Canada

Evocînd necesitatea unui guvern majoritar puternic, primul ministru canadian Lester Pearson, a anunțat săptămîna trecută dizolvarea Parlamentului și fixarea datei noilor alegeri pentru 8 noiembrie, punînd astfel capăt incertitudinii politice care domnea de mai multe săptămîni în Canada. Va fi al 5-lea scrutin în mai puțin de 9 ani, situație stranie pentru o țară obișnuită cu majorități stabile care permiteau partidelor să rămîna la putere timp de decenii.

Ultimele alegeri parlamentare (aprilie 1963) cu toate că au dus la înfrîngerea partidului conservator al lui Diefenbaker, nu au permis totuși partidului liberal să obțină o majoritate absolută. Explicînd că guvernul nu mai putea conduce țara în condiții de incertitudine zilnică, primul ministru a declarat: „Cred că această hotărîre este în interesul național. Cred că poporul canadian vrea să rezolve problemele importante și să desăvîrșască marea operă de construire a unei Canade noi. În acest scop, el va putea fi cel mai bine servit de un guvern care să se bucure de încrederea canadienilor din toate colțurile țării și de sprijinul majorității membrilor din Camera Comunelor.”

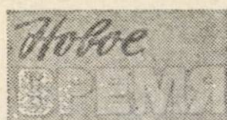
Prin expresia „Canada nouă”, Pearson făcea aluzie la problema cheie care va domina scena politică a Canadei în următorii ani — definirea noilor structuri constituționale. (Sub presiunea revendicărilor tot mai ferm manifestate de canadienii francezi din provincia Québec s-ar putea produce schimbări radicale în sensul acordării unui statut special acestei regiuni în sinul Confederației pentru a înlătura riscurile unei secesiuni). Această problemă va fi amplu evocată în actuala campanie electorală, cu toate că partidul de opoziție intenționează să atace în primul rînd hotărîrea luată recent de primul ministru privind adoptarea unei noi carte electorale care va modifica radical fizionomia a aproape tuturor circumscripțiilor.

Campania electorală va fi astfel o luptă grea, mai ales că este în joc și soarta celor două personalități politice — Pearson și Diefenbaker. Dacă primul ministru nu va putea obține o majoritate puternică în Camera Comunelor, aceasta ar putea să însemne pentru el pierderea postului de șef al partidului liberal. În același timp, dacă partidul conservator va pierde în alegeri, va exista fără îndoială o cerere insistîntă din partea conservatorilor ca Diefenbaker să părăsească funcția de șef al partidului.

Beneficiile trusturilor americane în străinătate

Mai multe firme americane obțin de pe urma operațiunilor efectuate în străinătate beneficii care depășesc jumătate din profitul lor global. Potrivit datelor publicate de revista lunară a bursei din New York, *The Exchange*, printre firmele americane care au obținut cele mai mari profituri în străinătate, în cursul anului 1964, se numără General Motors, Standard Oil of New Jersey, Ford, Socony Mobil Oil, General Electric, Chrysler, Gulf Oil, Du Pont de Nemours. Revista afirmă că, în funcție de evoluția generală a economiei americane, „există toate motivele pentru a crede că această activitate internațională va continua să se intensifice”.

Cifrele publicate de revista americană confirmă indirect dorința cercurilor financiare americane de a continua să-și investească o bună parte a capitalurilor lor în străinătate întrucît rata profiturilor este net superioară celei din Statele Unite. În aceste condiții apelurile oficialităților cu privire la încetinirea ritmului investițiilor peste granițe — pentru a se micșora deficitul balanței americane de plăți și a se pune capăt scurgerilor de aur — riscă să rămîna literă moartă.

MOSCOVA

EȘECUL „OPERAȚIUNII SANTO DOMINGO”

LA 31 AUGUST, la Santo Domingo reprezentanții guvernului constituționalist, ai juntei militare și ai comisiei O.S.A. au semnat două documente — „Actul dominican de reconciliere” și „Actul instituțional”. Pe baza acestor acte, la 3 septembrie a fost creat guvernul provizoriu al Republicii Dominicane. La 4 septembrie el a trecut la îndeplinirea obligațiilor sale.

Astfel, criza, care a durat 17 săptămâni și a zguduit din temelii întreaga viață social-economică și politică a țării, a intrat în faza reglementării. Se crede că ea va fi rezolvată în mod definitiv peste nouă luni, după alegerile generale.

Potrivit actului de reconciliere, guvernul provizoriu trebuie să proclame imediat amnistia generală și să elibereze pe toți deținuții politici. El trebuie să înceapă imediat tratative cu O.S.A. privitor la termenele și condițiile retragerii așa-numitelor forțe interamericane de pe teritoriul dominican. Semnând actul de reconciliere, guvernul colonelului Caamano a făcut o rezervă potrivit căreia „guvernul provizoriu trebuie să aibă dreptul exclusiv și suveran de a rezolva problema datei retragerii acestor forțe de pe teritoriul dominican”.

Actul de reconciliere prevede că constituționalistii și junta militară își vor retrage forțele armate din zonele care se găsesc sub controlul lor, iar forțele interamericane vor fi dizlocate în locurile indicate de

președintele provizoriu. Militarii care au participat la conflict se vor întoarce în cazărmi și se vor supune de acum încolo ordinelor președintelui provizoriu care va îndeplini funcția de comandant suprem. Totodată, toți militarii, atât ofițeri cât și soldați, nu vor fi supuși discriminărilor sau represaliilor.

În schimbul acestor garanții constituționaliste au fost de acord să demilitarizeze zona ocupată de ei și să dezarmeze persoanele civile care se găsesc în interiorul ei.

Trebuie spus că generalul Imbert și junta lui au depus până în ultima clipă toate eforturile pentru a cuceri puterea, și au prelungit prin toate mijloacele conflictul. Vrînd să demonstreze că ea se bucură de „sprijinul populației”, junta a organizat mitinguri „de masă” la care reprezentanții ei au declarat că „se vor gândi de două ori înainte de a ceda puterea cuiva”.

În cele din urmă însă S.U.A. au trebuit să renunțe la sprijinirea lui Imbert și a juntei lui. În ultima vreme, Washingtonul a fost nevoit să ducă la Santo Domingo o luptă în esență pe două fronturi. Pe de o parte, diplomația americană a încercat să obțină acordul constituționalistilor față de propunerile comisiei O.S.A. iar pe de altă parte s-a străduit să se delimiteze de junta descreditată.

Maurul Imbert și-a îndeplinit misiunea și a trebuit să plece. Această problemă a fost hotărâtă definitiv la Washington. Sprijinul acordat de Washington „gorilelor dominicane” a produs o impresie prea neplăcută în America Latină. Burghesia latino-americană mizează în prezent pe „varianta interamericană” a rezolvării problemei. Nu mult înainte de actualele evenimente, fostul președinte Juan Bosch scria într-un mesaj către dominicani că junta lui Imbert este un copac crescut dintr-o sămânță proastă și condamnat să se usuce și să piară. Bosch a prezis atunci că funeraliile juntei vor fi „de clasa a treia, fără slavă, fără slujbă...” Așa s-a și

petrecut. Cuvintele lui s-au îndeplinit întru totul. Făcînd bilanțul crizei, se poate spune că Washingtonul nu a reușit să-i îngenuncheze pe constituționalisti. Patrioții au continuat să ocupe pozițiile anterioare și mediatorii din Organizația Statelor Americane au trebuit în cele din urmă să satisfacă multe din revendicările lor importante. În proiectul inițial de reglementare pașnică au fost introduse la cererea constituționalistilor două puncte: includerea militarilor constituționalisti în rândurile forțelor armate regulate și împuternicirea acordată constituționalistilor de a dezarma singuri persoanele civile care i-au sprijinit.

Comisia O.S.A. a fost de acord să înlăture din proiectul său punctul care prevedea că forțele armate străine vor asigura ordinea socială la Santo Domingo. Această funcție revine unei poliții dominicane speciale. Intervenționistii au trebuit să renunțe și la planurile de includere a zonei constituționalistilor în „zona internațională de securitate”.

Acestea sînt bazele începerii reglementării pașnice la Santo Domingo. Guvernul constituționalist a fost nevoit să ducă tratative în condiții grele: s-au exercitat asupra lui presiuni puternice, au fost întreprinse provocări militare, a fost șantajat. Însă forțele patriotice au rezistat.

Apreciînd rezultatele tratativelor cuprinse în „actul de reconciliere” și „actul instituțional” se poate spune că constituționalistii și-au atins în principal scopurile pe care le-a formulat liderul lor, colonelul Caamano: „Să punem bazele care ar da popoului dreptul de a lupta în viitor pentru redobîndirea deplină a prerogativelor noastre ca țară liberă”.

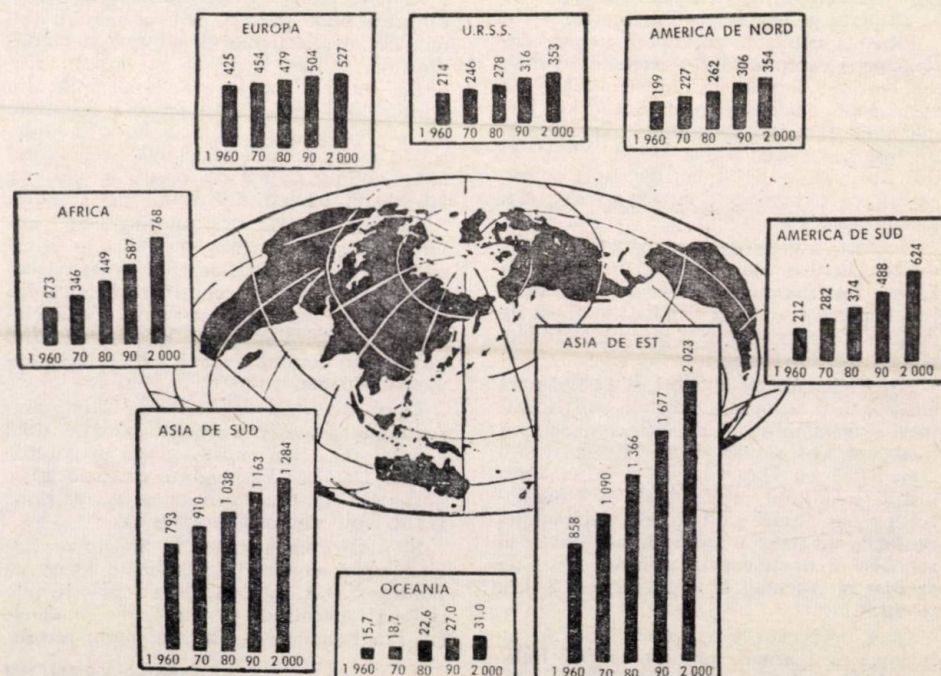
Este încă devreme să se facă prognoze asupra modului în care se vor desfășura mai departe evenimentele în Republica Dominicană. Situația în țară este încordată, s-a acumulat mult material inflamabil ca rezultat al fărădelegilor intervenționistilor străini.

V. LISTOV

CONGRESUL MONDIAL AL POPULAȚIEI

Peste 1000 de oameni de știință — demografi, sociologi, medici, urbanisti și alți experți din aproape 100 de țări, între care și specialiști din Republica Socialistă România s-au întrunit în cadrul Congresului mondial al populației care și-a desfășurat lucrările la Belgrad sub egida O.N.U. Oamenii de știință reuniți de dezbaterile Congresului au procedat la un larg schimb de rezultate și experiențe în domeniul demografic, al studiului eficienței cercetării științifice și al problemelor pe care le ridică dezvoltarea economică și socială contemporană în raport cu evoluția populației. Cele aproape 500 de comunicări științifice prezentate în cadrul Congresului, bazîndu-se în mare măsură pe date și cercetări statistice noi au contribuit la clarificarea problemelor dezbătute și — prin concluziile științifice — la apropierea, în cele din urmă, a punctelor de vedere atât de diverse, care au animat dezbaterile pe întreg parcursul lor.

Departamentul pentru problemele economice și sociale al O.N.U. a publicat trei ipoteze privind perspectiva evoluției populației lumii și o variantă privind perioada (1950—2000), bazată pe actualele tendințe ale dezvoltării populației. În anul 2000 populația lumii ar urma să atingă cifra de 7 410 000 000. Graficul este alcătuit pe baza variantei medii.

HECTOR GARCIA GODOY

Hector Garcia Godoy Caceres s-a născut la 11 ianuarie 1921 în micul orașel dominican Moca, situat la poalele munților Cibao. Tot aici a urmat primele șase clase ale cursului primar, iar celelalte două la Academia Santa Ana, din Santiago de los Caballeros. În 1936 a intrat la Central High School, din Washington unde a studiat trei ani, pentru ca apoi să-și termine studiile medii la Ponce Boys High School, din Porto Rico. Respectiv tradiția familiei, a intrat apoi la facultatea de drept din cadrul Universității din Santo Domingo — una din cele mai vechi de pe întregul continent latino-american — pregătindu-se în vederea carierei diplomatice.

Tatăl lui Garcia Godoy, Emilio, a îndeplinit, mulți ani, diferite funcții diplomatice în exterior: Canada, Franța, Haiti, Cuba; în Spania, S.U.A. și Republica Chile a fost ambasador. Unul din bunicii săi, Ramon Caceres, a fost președinte al țării în 1906.

La 44 de ani, Garcia Godoy are în urma sa 21 de ani de carieră politică: în 1944 a fost numit secretar al ambasadei dominicane din Costa Rica, iar un an mai târziu a fost numit însărcinat cu afaceri în Nicaragua. Reintors în țară în 1947, a condus secția

consulară din Ministerul Afacerilor Externe, iar în 1948 a devenit secretarul corpului de direc-ori ai Băncii generale de rezerve. După șapte ani a fost numit întendent general al băncilor din Republica Dominicană. A re- intrat în diplomatie în 1956, ca secretar al ambasadei dominicane la Londra și a primit însărcinări speciale ca delegat permanent al țării sale pe lângă Consiliul Internațional al zahărului. În această muncă el s-a familiarizat îndeaproape cu problemele privind comercializarea zahărului, principalul produs aducător de devize al economiei dominicane. În 1958 a fost numit ambasador în Belgia și Luxemburg. Ulterior a condus ambasadele din Anglia, Olanda, Turcia și Liban.

Numit ministru de externe de către Bosch, în 1963, Garcia Godoy a rămas în această funcție până când guvernul a fost înălțat printr-o lovitură militară. În iulie 1964 a devenit vicepreședinte al companiei anonime „Tabacalera”, cea mai mare societate cu capital național. Este proprietarul unei mari fabrici de țigări din Santiago de los Caballeros.

În intervalul celor 21 de ani de muncă, Hector Garcia Godoy a acumulat o „experiență considerabilă în funcții diplomatice, financiare și administrative” (La Nacion, Buenos Aires). Se bucură de mulțumiri înalte între oamenii de afaceri și în cercurile conservatoare ale țării. Mulți înclină să creadă că în politica sa el se va bizui mai ales pe sprijinul acestora. În ceea ce privește relațiile cu forțele armate, New York Times scria: „În timp ce o parte a stângii îl apreciază pentru calitățile sale administrative, armata e rememnată: Godoy nu o susține cu entuziasm, dar e înclinat să-i accepte poziția cu calm”.

La înstălairea sa în Palatul guvernamental, actualul președinte al guvernului provizoriu din Republica Dominicană a expus obiectivele principale pe care și le-a propus să le realizeze în cele nouă luni, cit va îndeplini funcția de președinte interimar: reabilitarea economiei, asigurarea păcii și ordinii în țară, pregătirea alegerilor. În același cuvânt inaugural, Garcia Godoy a chemat poporul dominican să se unească „pentru a face ca trupele intervenționiste străine să rămână în țară cât mai puțin posibil”.

G. S.

Federația Internațională de Artă Fotografică

Mișcarea fotografică internațională este coordonată de un organism de specialitate, „Federația internațională de artă fotografică” (F.I.A.Ph.) al cărei sediu se află în Elveția. Ea reunește organizațiile naționale de specialitate din 60 de țări, inclusiv Republica Socialistă România.

Prin Asociația artiștilor fotografi din România — organizație care în luna aceasta aniversază zece ani de la înființare — țara noastră a participat la 263 saloane internaționale de artă fotografică. În acest mod, țara noastră și-a creat un loc constant în ansamblul manifestărilor fotografice internaționale, asigurându-și prestigiul în cercurile internaționale de specialitate. Artiștii fotografi din România dețin următoarele brevete: 6 titluri din clasa „excellence” a F.I.A.Ph., 11 titluri din clasa „artist al F.I.A.Ph.” și un titlu din clasa „onorific al F.I.A.Ph.”.

Rezultat al creației acestor artiști fotografi, ca și al multor altora, care în decurs de zece ani au trimis la saloanele și manifestările fotografice internaționale aproximativ 15 000 fotografii (unice-originale), ROMANIA a fost clasificată — după unele anchete — pe locul III în Europa și pe locul VII în lume, criteriul de clasificare fiind statistica activității, a admiterii lucrărilor românești în saloanele și expozițiile internaționale și a trofeelor și premiilor obținute.

Vorbind despre aceste consacări ale fotografiei românești pe plan internațional, vom indica palmaresul trofeelor, al premiilor și distincțiilor obținute de țara noastră în confruntările internaționale:

— în anul 1959: la Ancona (Italia) — diploma și medalia pentru cea mai bună prezentare dintre participanții străini;

— în anul 1960: la Berna (Elveția) — medalia și diploma de argint F.I.A.Ph.; CUPA MONDIALĂ.

— în anul 1961: la Paris (Franța) — CUPA PHOTO—EUROPE 1961; la Kecskemet (Ungaria) — CUPA SALONULUI; la Vrsac (Iugoslavia) — CUPA SALONULUI.

— în anul 1962: la Le Havre (Franța) — CUPA SALONULUI; la Teplice (Cehoslovacia) — CUPA DE CRISTAL A SALONULUI

— în anul 1963: la Strasbourg (Franța) — Medalia de aur a SALONULUI; la Bruxelles (Belgia) — Medalia Societății franceze de fotografie la concursul PHOTO—EUROPE

— în anul 1964: la Bordeaux (Franța) — Marele Premiu de onoare atribuit Asociației artiștilor fotografi din România; la Plovdiv (Bulgaria) — 3 medalii de bronz; la Skopje (Iugoslavia) — 2 medalii de bronz și o diplomă de onoare; la Linz (Austria) — diplomă de onoare; la Chicago (S.U.A.) — medalie de aur; la Bernay (Franța) — medalie de bronz; la Barcelona (Spania) — medalie de bronz; la Calcutta (India) — diplomă de onoare; la Caraci (Pakistan) — diplomă de onoare.

În cursul acestei luni — în ultima decadă — se organizează la București cel de-al V-lea Salon internațional de artă fotografică al României.

Această manifestare, realizată cu sprijinul Comitetului de Stat pentru Cultură și Artă, se bucură de un larg ecou peste hotare. O dovadă este marea număr de țări participante — 55 de pavilioane naționale, cele peste 6 000 lucrări trimise de 1 780 autori de pe cinci continente, dintre care au fost admise pentru expunere 580.

Dintre țările participante amintim: Austria, Belgia, Cehoslovacia, China, Elveția, Franța, R.F.G., Grecia, Iugoslavia, Polonia, Ungaria, U.R.S.S., R. D. Vietnam.

România participă cu 98 de fotografii, alese din 675 de lucrări trimise de 273 autori.

Simultan cu al V-lea Salon de artă fotografică al României, se desfășoară și Bienala de fotografie colorată.

Manifestarea, așa după cum o arată numele, se desfășoară din doi în doi ani, între congresele F.I.A.Ph. (ultimul congres a avut loc în 1964, la Oslo—Norvegia). În acest an i s-a încredințat țării noastre sarcina de onoare de a organiza această expoziție. Până acum pe lista organizatorilor edițiilor precedente figurează Italia, R.F.G. și Austria, manifestarea aparținând direct F.I.A.Ph.

La expoziția Bienalei Color ediția 1965, de la noi, participă 26 țări cu 406 lucrări pentru expunere. România participă cu maximum permis: 20 foto-coloruri.

De asemenea, pentru întâia oară, în edițiile acestei expoziții intervine sistemul distincțiilor. România urmînd să aprecieze și să atribuie trofee și distincții lucrărilor calificate; astfel ediția primește un caracter competițional.

Expresie a frumuseții, al V-lea Salon internațional de artă fotografică se înscrie printre manifestările care contribuie la o reciprocă cunoaștere internațională, la solidaritate și prietenie între popoare.

Ion HANANEL
V. FIROIU

Presă acum 50 de ani

După știri provenind din Constantinopole, victoriile franceze din ultimul timp și încetarea ofensivei germane în Rusia au produs conșter-nare în cercurile conducătoare turcești. Chiar și mobilizarea bulgară, în care se puseseră atîtea speranțe, tînde să fie socotită drept un lucru dezavantajos pentru Tripla Alianță. Turcii încep să-și dea seama că această mobilizare ar putea atrage după ea urgentarea debarcării de noi trupe anglo-franceze care, o dată unite cu cele aliate deja în peninsula Galipoli, ar porni cu mai mult succes asupra Constantinopolului.

În legătură cu stadiul actual al industriei avia-tice de război, La Liberté scrie: „S-a insistat pînă acum numai asupra unui singur model de aeroplan, deși ar trebui să cunoaștem multe și variate tipuri. Același aeroplan nu poate fi propriu în același timp și pentru recunoașteri, și pentru bombardament, și pentru lupte. Unuia îi trebuie viteză, celuilalt rezistență, celui de-al treilea forță ofensivă. Aceste trei calități ar putea fi reunite cu foarte mare greutate într-unul și același aparat. Să ne străduim deci pentru a obține aceste însușiri separat și să realizăm astfel împărțirea muncii”.

Se comunică din Zürich că în ultimul timp în Elveția a fost descoperită o vastă organizație de spionaj care acționa în favoarea Germaniei. Pînă de curînd presa a păstrat cel mai strict secret pricitor la acest fapt. Abia zilele trecute Berner Tagwacht a anunțat că în mai multe orașe elvețiene și mai ales la Zürich au fost operate numeroase arestări.

De cîtăva vreme ziarul New York Herald Tri-bune publică un șir de corespondențe din Washington ale unui redactor al ziarului, care con-știn atacuri violente la adresa poziției adoptate

de către președintele Wilson în controversa ger-mano-americană asupra submarinelor. New York Herald Tribune, principalul organ al partidului republican, susținuse pînă acum politica externă a președintelui, lără rezerve. Schimbarea atitu-dinii ziarului este considerată în multe cercuri drept un indiciu al faptului că Wilson nu va mai putea conta în viitor pe sprijinul necondi-ționat al republicanilor.

Opinia publică din Canada cere crearea unui corp de voluntari cu un efectiv de 300 000 de oameni pentru asigurarea apărării țării și a unei armate de 500 000 de oameni ca „trupe de de-barcare”.

Din Lausanne se transmite că în urma înfrin-gerilor suferite de germani în Champagne trei generali bavarezi au fost puși în disponibilitate. Ei se găsesc actualmente în Elveția.

Guvernul marelui ducat al Luxemburgului a protestat pe lângă guvernele Triplei Înțelegeri împotriva atacurilor aeriene efectuate în ultimul timp deasupra orașului Luxemburg.

Datorită dezacordului intervenit între regele Constantin și primul ministru Venezelos, acesta din urmă a prezentat demisia cabinetului său. Camera Deputaților, întrunită pentru a discuta problema debarcării trupelor anglo-franceze la Salonic și apoi deplasarea lor pe teritoriul grec în ajutorul Serbiei, și-a amînat lucrările. Regele a însărcinat cu formarea guvernului pe fostul prim-ministru Zaimis. Noul cabinet, a cărui alcătuire a fost anunțată în ziua următoare, are în componența sa cinci foști președinți de consiliu.

7 septembrie

La New York s-au deschis lucrările celei de-a treia sesiuni a Comitetului O.N.U. pentru locuințe, construcții și sistematizare — organism al Consiliului Economic și Social, din care face parte și Republica Socialistă România. La propunerea reprezentantului Franței, sprijinită de reprezentanții U.R.S.S. și Italiei, prim-vicepreședinte al Comitetului la această sesiune a fost ales reprezentantul țării noastre, arhitect Alexandru Budișteanu.

8 septembrie

La invitația lordului primar al orașului Edinburgh, Duncan M. Weatherstone, a sosit la Edinburgh o delegație a Sfatului popular al Capitalei, condusă de Ion Cozma, președintele Comitetului executiv al Sfatului popular al Capitalei.

La sediul ambasadei române din Sofia a avut loc solemnitatea înmânării diplomelor și insignelor de membru de onoare al Academiei Republicii Socialiste România, academicianului Todor Pavlov și de membru corespondent al Academiei, academicianului Sava Ganovski.

9 septembrie

A părăsit Capitala delegația guvernamentală italiană condusă de Bernardo Mattarella, ministrul comerțului exterior al Italiei, care a vizitat țara noastră cu prilejul semnării acordului pe termen lung privind schimburile comerciale pe perioada 1966—1969 și a acordului de colaborare economică, industrială și tehnică între Republica Socialistă România și Italia.

La Concursul internațional de compoziție pentru cvartete de coarde de la Liège, premiul întâi a fost acordat compozitorului român Wilhelm Berger pentru compoziția „Epos”.

10 septembrie

În Palatul mare al Kremlinului din Moscova a avut loc semnarea Comunicatului cu privire la vizita oficială făcută în Uniunea Sovietică de către delegația de partid și guvernamentală a Republicii Socialiste România. Comunicatul a fost semnat, din partea română, de tovarășii Nicolae Ceaușescu, secretar general al Comitetului Central al Partidului Comunist Român, și Ion Gheorghe Maurer, membru al Comitetului Executiv și al Prezidiului Permanent al C.C. al P.C.R., președintele Consiliului de Miniștri al Republicii Socialiste România; din partea sovietică — de tovarășii Leonid Brejnev, prim-secretar al Comitetului Central al P.C.U.S., și Alexei Kosighin, membru al Prezidiului C.C. al P.C.U.S., președintele Consiliului de Miniștri al U.R.S.S.

La Teheran, acad. Ștefan Bălan, ministrul învățământului, a dat citire mesajului președintelui Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, Chivu Stoica, adresat Congresului mondial pentru lichidarea analfabetismului.

A sosit în Capitală, la invitația Marii Adunări Naționale, o delegație parlamentară din Danemarca, condusă de Julius Bomholt, președintele Parlamentului. Din delegație fac parte Simon From, prim-vicepreședinte al Parlamentului, Carl Skytte, al treilea vicepreședinte al Parlamentului, prof. Morten Lange, al patrulea vicepreședinte, Niels Gottschalk-Hansen, deputat, și Eigil Olsen, directorul Secretariatului Parlamentului.

În sala Teatrului C.C.S. din Capitală s-a deschis cel de-al III-lea Festival internațional al teatrelor de păpuși și marionete.

La Tîrgul internațional de la Salonic s-a sărbătorit ziua pavilionului Republicii Socialiste România.

11 septembrie

S-a înapoiat în Capitală, venind de la Moscova, delegația de partid și guvernamentală a Republicii Socialiste România, în frunte cu tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Comitetului Central al Partidului Comunist Român, care la invitația Comitetului Central al Partidului Comunist al Uniunii Sovietice și a Consiliului de Miniștri al U.R.S.S., a făcut o vizită oficială în Uniunea Sovietică.

Președintele Marii Adunări Naționale a Republicii Socialiste România, Ștefan Voitec, a primit delegația Parlamentului din Danemarca, condusă de Julius Bomholt, președintele Parlamentului. La întrevvedere, care a decurs într-o atmosferă prietenească, au participat Mia Groza și acad. Șt. S. Nicolau, vicepreședinti ai Marii Adunări Naționale, Ion Paș, președintele grupului român al Uniunii interparlamentare, Eduard Mezincescu, adjunct al ministrului afacerilor externe.

12 septembrie

La invitația Marii Adunări Naționale a sosit în Capitală o delegație parlamentară din Finlanda, condusă de Karl August Fagerholm, președintele Parlamentului. Din delegație fac parte deputații Albin Wickman, Vaino Erkki Nieminen, Eino Jakkola, Arturi Koskinen, Emil Partanen, Aimo Laiho, Olavi Kamarainen și Raino Akseli Lehtokoski.

13 septembrie

A părăsit Capitala, plecând la Sofia, delegația de partid și guvernamentală a Republicii Socialiste România, în frunte cu tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Comitetului Central al Partidului Comunist Român, care la invitația Comitetului Central al Partidului Comunist Bulgar și a Consiliului de Miniștri al Republicii Populare Bulgaria va face o vizită oficială în această țară. Din delegație fac parte tovarășii Ion Gheorghe Maurer, membru al Comitetului Executiv și al Prezidiului Permanent al C.C. al P.C.R., președintele Consiliului de Miniștri, Alexandru Birlădeanu, membru al Comitetului Executiv și al Prezidiului Permanent al C.C. al P.C.R., prim-vicepreședinte al Consiliului de Miniștri, Alexandru Drăghici, membru al Comitetului Executiv și al Prezidiului Permanent al C.C. al P.C.R., secretar al C.C. al P.C.R., Virgil Trofin, secretar al C.C. al P.C.R., Ioan Beldean, ambasadorul Republicii Socialiste România în Republica Populară Bulgaria.

Președintele Marii Adunări Naționale a Republicii Socialiste România, Ștefan Voitec, a primit delegația Parlamentului din Finlanda condusă de Karl August Fagerholm, președintele Parlamentului. La întrevvedere, care a decurs într-o atmosferă prietenească, au participat acad. Șt. S. Nicolau, vicepreședinte al Marii Adunări Naționale, Ion Paș, președintele grupului român al Uniunii interparlamentare.

La invitația Consiliului Național al Femeilor din Republica Socialistă România a sosit în Capitală o dele-

gație a Federației Naționale a Femeilor din R.P. Chineză, condusă de Tzen Șien-tze, membră a prezidiului și a secretariatului federației, membră permanentă a Consiliului Consultativ Politic Popular. Din delegație mai fac parte U Ciuan-he, membră a secretariatului federației, deputată în Adunarea Reprezentanților Popolari din întreaga Chină, Fan Tin, vicepreședintă a Federației femeilor din orașul Pekin, Van Juei-lin, directoarea fabricii textile de stat nr. 8 din orașul Șanghai, și Van Da-wăn directoare adjunctă a maternității din orașul Pekin, președinta Societății de obstetrică din acest oraș.

14 septembrie

Consiliul de Miniștri al Republicii Socialiste România a numit delegația țării noastre la cea de-a XX-a sesiune a Adunării Generale a Organizației Națiunilor Unite. Delegația este compusă din Corneliu Mănescu, ministrul afacerilor externe, șeful delegației, Mircea Malița, adjunct al ministrului afacerilor externe, locuitor al șefului delegației, Mihail Hășeganu, ambasador, reprezentant

permanent al Republicii Socialiste România la Organizația Națiunilor Unite, Mia Groza, vicepreședinte al Marii Adunări Naționale, Gheorghe Diaconescu, ambasadorul Republicii Socialiste România la Varșovia, — membri ai delegației, Mihai Magheru, ambasador, director în M.A.E., Costin Murgescu, directorul Institutului de cercetări economice al Academiei Republicii Socialiste România, Constantin Flitan și Ion Datcu, directori în M.A.E., Ion Moraru, consilier la Mișcarea permanentă a Republicii Socialiste România la O.N.U. — membri supleanți ai delegației.

A plecat la Budapesta delegația guvernamentală a Republicii Socialiste România, condusă de Gheorghe Rădulescu, vicepreședinte al Consiliului de Miniștri, care va participa la lucrările Comisiei mixte guvernamentale de colaborare economică și tehnico-științifică româno-ungară.

A sosit în Capitală prof. dr. Jean Bustarret, directorul Institutului național de cercetări agricole din Franța, care ne vizitează țara la invitația Consiliului Superior al Agriculturii.

POȘTA REDACȚIEI

Dr. Gh. Ștefănescu — Pitești. Vă mulțumim pentru caldăle aprecieri. V-am satisfăcut cererea.

N. Iștoc — Oradea. Nu există noi informații științifice despre sursa de emisie denumită convențional CETA 102.

Numărul parizienilor care frecventează anual teatrele a fost menționat în corespondența din revista noastră tocmă pentru că este oarecum surprinzător. Vom ține seama de propunerile dv.

V. Constantinescu — Ploiești. În raportajul despre Pakistan publicat în nr. 46/1964 al revistei găsiți răspuns la unele din întrebările dv.

Ing. Ioan Nicoară — Timișoara. Materialele care vă interesează vor apărea fără îndoială în publicațiile de specialitate ale Academiei. Ne-am notat sugestiile dv.

Al. Răducu — Mărgineanca, raionul Ploiești. Legenda biblică la care vă referiți nu are nici un temel istoric.

Sever Mărcuș — Zalău. Pentru rubrica „Din cronică diplomației românești” avem deocamdată în vedere alte teme.

Ionescu Bujor — Cimpina. În corespondența din Londra publicată în nr. 36 sumele sînt calculate în lire sterlinge.

I. Roșca — Cimpia Turzii. Materialul care vă interesează a apărut în nr. 2/1964.

Pompeiu Reuș — Suceava. Într-adevăr, von Hase este secretar de stat și șef al biroului de presă al guvernului vest-german.

Liviu Boga — Galați. Punctul de vedere expus de dv. este întru totul just.

E. Victor — Craiova. Dintre aniversările pe care le sugerați să le marcăm în acest an ne-am oprit deocamdată la momentul agresiunii împotriva Etiopiei.

Ion Mușat — Ploiești. Dacă veți trece pe la redacția noastră vă vom pune la dispoziție materialul documentar.

Valentin Munteanu — Craiova. Vă mulțumim pentru completările trimise, dar nu intenționăm să revenim asupra acestei probleme.

Costel Ciupercă — Giurgiu. Lucrarea „Einstein despre pace” de Oito Nathan și Heinz Norden nu a fost tradusă în limba română.

Ioan Pop — Reghin. Datele exacte sînt cele menționate în scrisoarea dv.

Eduard Kahane — București. Problema înarmării nucleare a R.F. Germane a constituit una dintre temele abordate indirect în actuala campanie electorală. Citiți, în acest sens, articolul publicat în numărul de față al revistei. Vom mai reveni.

Dimitrie Veșu — comuna Sipet, raionul Deta. Ne este, evident, cu neputință să vă spunem ce erau „discurile zburătoare” pe care le-ați văzut în anul 1939 în regiunea Bihorului și pe care vi le-a reamintit articolul publicat în nr. 31/1965 al revistei noastre.

lumea

Săptămînal de politică externă
editat de Uniunea Ziaristilor din
Republica Socialistă România

Redactor șef GEORGE IVAȘCU

Redacția și administrația: București,
Piata Științei 1, Tel. 17.6010

Tiparul executat la Combinatul
poligrafic „Casa Științei”

O producție a studiourilor
italiene

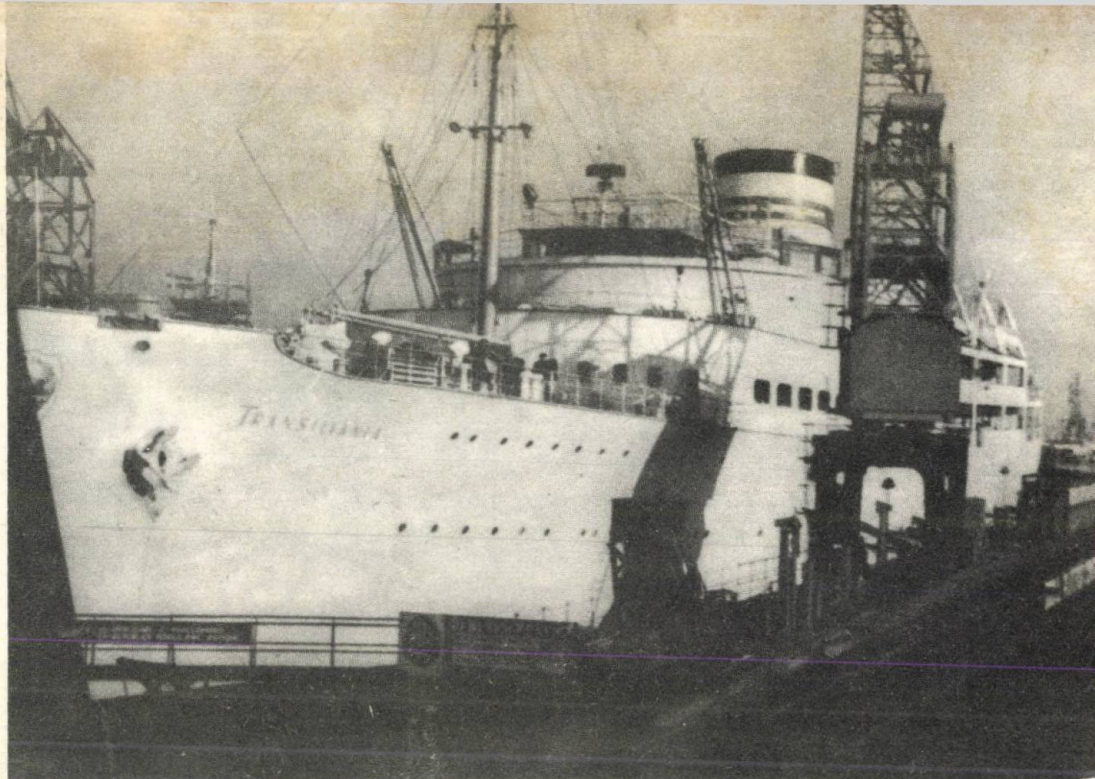
OMUL MAFIEI

Scenariul : Marco Ferreri, Raphel Atzcona, Age, Scarpelli
Regia : Alberto Lattuada
Imaginea : Armando Nannuzzi
Muzica : Nino Rota

Cu : **Alberto Sordi**, **Norma Bengell**, Cinzia Bruno, Katiuscia Piretti, Armando Thinè, Lilly Bistrattin, Gabriella Conti, Ugo Attanasio, Carmelo Oliviero, Francesco Lobriglio

Film distins cu Marele premiu la Festivalul internațional al filmului de la San Sebastian 1963

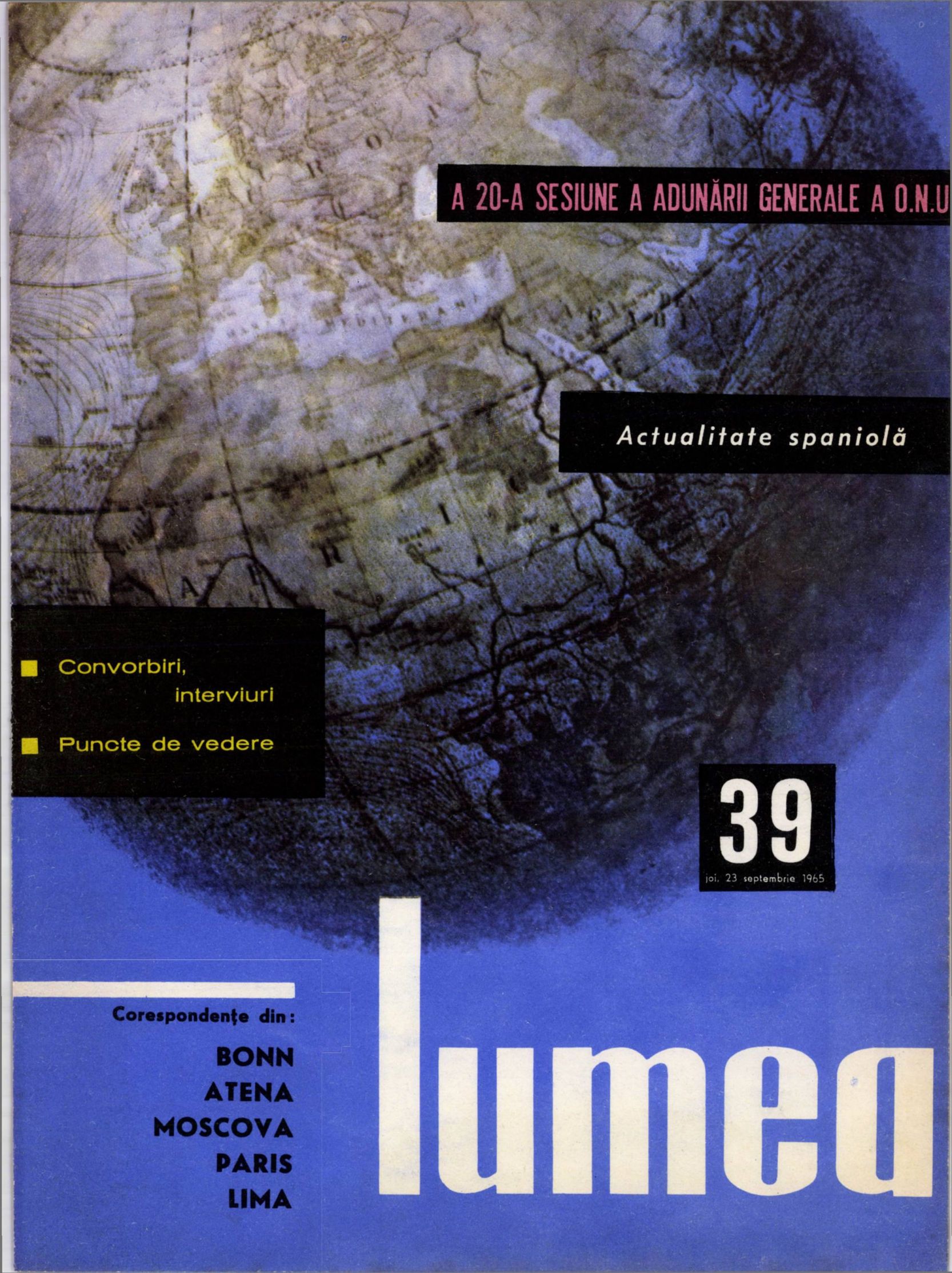

ȘANTIERUL NAVAL CONSTANȚA

execută:

reparații la
navele de mare tonaj

A 20-A SEȘIUNE A ADUNĂRII GENERALE A O.N.U.

Actualitate spaniolă

- Convorbiri,
interviuri
- Puncte de vedere

39

joi, 23 septembrie 1965

Correspondențe din:

**BONN
ATENA
MOSCOVA
PARIS
LIMA**

lumea

Delegația Parlamentului
din Danemarca
în vizită
la Institutul
oncologic din Cluj

Participanți la reuniunea
reprezentanților
conducerii universităților
din țările regiunii
Balcanilor și Mării Adriatice

Delegația
Parlamentului
din
Finlanda
pe litoral

sumar

- p. 2 COMUNICAT CU PRIVIRE LA
VIZITA DELEGATIEI DE
PARTID ȘI GUVERNAMEN-
TALE A REPUBLICII SOCIA-
LISTE ROMÂNIA ÎN REPU-
BLICA POPULARĂ BULGARIA

LUMEA ÎNTR-O SĂPTĂMINĂ

- p. 4 NEW YORK — Problema Caș-
mirului. **Corneliu Vlad**
BONN — După alegeri. **Radu**
Pascal
6 VARȘOVIA — Relații bilaterale
CASABLANCA — Conferința
la nivel înalt și relațiile inter-
arabe. **Rodica Georgescu**
8 MOSCOVA — Vizita lui Walter
Ulbricht. **N. Pătrașcu**
LONDRA — Conferința parti-
dului laburist. **John Gritten**
10 LA PAZ — Stare excepțională.
Daric Novăceanu
TEL AVIV — Un test electoral.
Ștefan Cornu
12 ATENA — După zece săptă-
mini. **Eugen Phoebeus**
LIMA — Situație încordată

ARTICOLE, REPORTAJE

- p. 13 O.N.U. : sesiunea XX. **George**
Serafin
14 Perspective de toamnă. **Angelo**
Chiari
18 Spania — 1965. **Eugeniu Obrea**
21 Expoziția Construcției Econo-
mice a R. P. Chineze. **N. S.**
Stănescu
22 Mali. **Dana Alexandru**
24 Al XII-lea Congres Interna-
țional de Științe Istorice.
Conf. univ. **Eugen Stănescu**
30 Congresul Internațional de
Astronautică. **M. Niță**

CONVORBIRI, INTERVIURI

- p. 16 **Karl August Fagerholm**, preșe-
dintele Parlamentului finlandez
și **Julius Bomholt**, președintele
Parlamentului danez, despre
rolul parlamentelor în consoli-
darea păcii și relațiilor priete-
nești între popoare. **Cristian**
Popișteanu
23 **Costin Murgescu** despre reuni-
uni internaționale ale econo-
miștilor

PUNCTE DE VEDERE DIN PRESA MONDIALĂ

- p. 26—29 Le Figaro, Pravda, La Na-
tion, The Scotsman, Neue
Zürcher Zeitung

PROFIL

- p. 31 **Amin El Hafez**

FIȘIER

- p. 31 Activitatea consulară

BREVIAR, POȘTA-REDACȚIEI

La 21 septembrie

a început cea de a XX-a sesiune a Organizației Națiunilor Unite. Agenda ei, moștenită în mare parte de la sesiunea pre-
cedentă, grupează, în 107 puncte, probleme de mare importanță
pentru evoluția relațiilor internaționale, care așteaptă soluții
constructive (pag. 13).

Președinții parlamentelor

Finlandei și Danemarcei, care ne-au vizitat țara, ne vorbesc
despre utilitatea și eficiența participării parlamentelor la viața
internațională, despre perspectivele relațiilor dintre țările lor și
România și despre realitățile românești pe care au avut prilejul să
le cunoască (pag. 16).

Expoziția economică

a Republicii Populare Chineze, deschisă în aceste zile la Bucu-
rești, prezintă peste 4700 de produse ale industriei grele, agri-
culturii, industriei ușoare și artei meșteșugărești (pag. 21).

Spania

nu înseamnă doar castele, soare, turism. Viața politică a ace-
stei țări cunoaște frământări care, după toate probabilitățile,
nu se vor potoli în curând (pag. 18).

Pentru disciplinele istorice,

cel de al XII-lea Congres Internațional de Științe Istorice, care
a avut loc de curând la Viena, a reprezentat un moment im-
portant prin vastitatea și complexitatea problematicii abordate
într-o atmosferă de colaborare colegială (pag. 24). În Italia au
avut loc, sub egida Organizației internaționale a economiș-
tilor, trei manifestări științifice la care a participat și o dele-
gație de economiști români (pag. 23).

COMUNICAT

cu privire la vizita delegației de partid și guvernamentale a Republicii Socialiste România în Republica Populară Bulgaria

La invitația Comitetului Central al Partidului Comunist Bulgar și a guvernului Republicii Populare Bulgaria, între 13 și 18 septembrie 1965, o delegație de partid și guvernamentală a Republicii Socialiste România, în frunte cu tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Comitetului Central al Partidului Comunist Român, a făcut o vizită oficială în Republica Populară Bulgaria.

În timpul șederii în Republica Populară Bulgaria, delegația a vizitat întreprinderi industriale, gospodării agricole cooperatiste de muncă, instituții culturale și științifice, monumente istorice din Sofia, Plovdiv, Plevna, Botevgrad, Kremikovți, Grivița și alte localități, s-a întâlnit cu muncitori, țărani cooperatori, reprezentanți ai intelectualității, conducători ai unor organe locale de partid și de stat, luând cunoștință și cu acest prilej de realizările obținute de poporul bulgar în opera de desăvârșire a construcției socialiste.

Sofii poporului român au fost întâmpinați pretutindeni în modul cel mai cordial de populația bulgară. Delegația și-a exprimat mulțumirea sinceră pentru primirea frățească, plină de căldură de care s-a bucurat în Republica Populară Bulgaria, aceasta fiind o expresie a prieteniei trairnice româno-bulgare.

În timpul vizitei, delegația de partid și guvernamentală a Republicii Socialiste România s-a întâlnit cu tovarășii Todor Jivkov, prim-secretar al Comitetului Central al Partidului Comunist Bulgar, președintele Consiliului de Miniștri al Republicii Populare Bulgaria, Gheorghe Traikov, președintele Prezidiului Adunării Populare a Republicii Populare Bulgaria, și cu alți conducători de partid și de stat bulgari.

Între delegațiile de partid și guvernamentale ale celor două țări au avut loc convorbiri, la care au participat:

— din partea Republicii Socialiste România: Nicolae Ceaușescu, secretar general al Comitetului Central al Partidului Comunist Român, Ion Gheorghe Maurer, membru al Comitetului Executiv și al Prezidiului Permanent al Comitetului Central al Partidului Comunist Român, președintele Consiliului de Miniștri al Republicii Socialiste România, Alexandru Birlădeanu, membru al Comitetului Executiv și al Prezidiului Permanent al Comitetului Central al Partidului Comunist Român, secretar al Comitetului Central al Partidului Comunist Român, Virgil Trofin, secretar al Comitetului Central al Partidului Comunist Român, și Ioan Beldean, ambasador extraordinar și plenipotențiar al Republicii Socialiste România la Sofia.

— din partea Republicii Populare Bulgaria: Todor Jivkov, prim-secretar al Comitetului Central al Partidului Comunist Bulgar, președintele Consiliului de Miniștri al Republicii Populare Bulgaria, Jivko Jivkov, membru al Biroului Politic al Comitetului Central al Partidului Comunist Bulgar, prim-vicepreședinte al Consiliului de Miniștri al Republicii Populare Bulgaria, Encio Stalkov, membru al Biroului Politic al Comitetului Central al Partidului Comunist Bulgar, președintele Consiliului Național al Frontului Patriei, Boris Velcev, membru al Biroului Politic al Comitetului Central al Partidului Comunist Bulgar, secretar al Comitetului Central al Partidului Comunist Bulgar, Pencio Kubadinski, membru supleant al Biroului Politic al Comitetului Central

al Partidului Comunist Bulgar, vicepreședinte al Consiliului de Miniștri al Republicii Populare Bulgaria, ministrul transporturilor și comunicațiilor, Lizezar Avramov, secretar al Comitetului Central al Partidului Comunist Bulgar, ministru, Ivan Bașev, membru al Comitetului Central al Partidului Comunist Bulgar, ministrul afacerilor externe al Republicii Populare Bulgaria, și Gheorghe Bogdanov, ambasador extraordinar și plenipotențiar al Republicii Populare Bulgaria la București, membru al Comisiei Centrale de Revizii a Partidului Comunist Bulgar.

În timpul convorbirilor, care s-au desfășurat într-o atmosferă tovarășească, de înțelegere reciprocă, delegațiile s-au informat asupra desfășurării construcției socialiste în cele două țări, au discutat problemele dezvoltării și întăririi continue a prieteniei și colaborării multilaterale între Republica Socialistă România și Republica Populară Bulgaria, a relațiilor tovarășești dintre Partidul Comunist Român și Partidul Comunist Bulgar, au făcut un schimb de păreri asupra problemelor actuale ale situației internaționale și mișcării comuniste și muncitorești mondiale.

I.

Delegația de partid și guvernamentală a Republicii Socialiste România subliniază cu bucurie succesele obținute de harnicul și talentatul popor bulgar, sub conducerea Partidului Comunist Bulgar, în construirea societății socialiste. Industria, care are rolul conducător în întreaga economie, înregistrează progrese însemnate, determinând adânci prefaceri în viața social-economică a țării. Se dezvoltă agricultura cooperatistă; se înfăptuiește un program bogat de măsuri în vederea creșterii continue a producției agricole. Sufiul înnoitor al socialismului se resimte cu putere în toate domeniile vieții economice, sociale, culturale, la orașe și sate, în ridicarea nivelului de trai material și spiritual al oamenilor muncii.

Delegația de partid și guvernamentală a Republicii Populare Bulgaria se bucură sincer de succesele remarcabile ale poporului frate român în construirea socialismului. Sub conducerea Partidului Comunist Român, în Republica Socialistă România au fost înfăptuite adânci transformări revoluționare în toate domeniile vieții, reflectate în noua Constituție a țării. Se dezvoltă în ritm rapid ramuri hotărâtoare ale economiei, ca metalurgia, construcțiile de mașini, chimia modernă, energetică. Mari succese au fost obținute în dezvoltarea agriculturii socialiste, în ridicarea nivelului de trai al poporului. Se desfășoară larg revoluția culturală, se dezvoltă știința și învățământul. În prezent eforturile poporului român sînt îndreptate spre înfăptuirea hotărîrilor celui de-al IX-lea Congres al Partidului Comunist Român.

Exemplul României și Bulgariei a demonstrat încă o dată marea forță vitală a ordinii socialiste. Experiența celor două popoare confirmă din nou faptul că industrializarea socialistă este singura cale care deschide în fața țărilor ce construiesc noua orînduire perspectiva progresului și civilizației, ridicării continue a bunăstării materiale a poporului. Prin succesele dobîndite în făurirea vieții noi, Republica Socialistă România și Republica Populară Bulgaria își aduc contribuția la întărirea sistemului socialist mondial, la victoria cauzei socialismului și păcii.

II.

Prietenia dintre popoarele română și bulgară are adînci și trairnice rădăcini istorice; ea s-a făurit în decursul secolelor în lupta eroică și colaborarea celor două popoare pentru eliberare și independență națională. Din cele mai vechi timpuri, popoarele română și bulgară au fost unite prin apropierea geografică, destinul istoric asemănător și lupta comună împotriva cîmpitorilor străini. Poporul român a acordat adăpost și sprijin frătesc patrioților care au luptat pentru eliberarea națională a Bulgariei.

Poporul bulgar cinstește memoria fiilor poporului român căzuți în războiul de eliberare din 1877—1878, împreună cu ostași roși și voluntari bulgari, pentru libertatea Bulgariei.

După cucerirea independenței naționale, popoarele română și bulgară au continuat să întărească prietenia lor, în pofida politicii claselor exploatare din România și Bulgaria. Această prietenie s-a călîit și mai mult în lupta popoarelor celor două țări vecine, în frunte cu partidele lor comuniste, împotriva jugului burghezomșteresc și fascist, pentru deplina independență națională, libertate și progres social.

După eliberarea României și Bulgariei de sub jugul fascist, între popoarele română și bulgară s-au creat relații de tip nou, socialist, consfințite prin Tratatul de prietenie, colaborare și asistență mutuală, încheiat la 16 ianuarie 1948.

Cele două delegații constată cu satisfacție că prietenia dintre popoarele română și bulgară, relațiile politice, economice și culturale între Republica Socialistă România și Republica Populară Bulgaria se întăresc și se dezvoltă cu succes pe baza principiilor de nezdruccinat ale marxism-leninismului, internaționalismului socialist, colaborării și înțelegerii tovarășești, în condițiile strictei respectări a egalității în drepturi, independenței și suveranității, neamestecului reciproc în treburile interne și înbinării pe această bază a intereselor fiecărei țări cu interesele generale ale sistemului socialist mondial.

Lărgirea relațiilor comerciale dintre cele două țări își găsește expresia în creșterea volumului livrărilor reciproce de mărfuri în 1964 cu 80 la sută față de 1959. Un rol important în dezvoltarea colaborării economice între cele două țări are Comisia mixtă guvernamentală româno-bulgară de colaborare economică și tehnico-științifică.

Cele două delegații au constatat cu satisfacție că specialiștii români și bulgari efectuează cu succes lucrările de proiectare a Complexului hidroelectric din sectorul Islaz-Somovit de pe Dunăre, obiectiv de mare importanță pentru economia Republicii Socialiste România și a Republicii Populare Bulgaria.

Succesele obținute de Republica Socialistă România și Republica Populară Bulgaria în domeniul economiei și îndeosebi în dezvoltarea rapidă a industriei deschid noi posibilități pentru extinderea legăturilor economice reciproce.

În timpul vizitei a fost semnat Acordul privind schimbul de mărfuri și plățile pe perioada 1966—1970, care prevede majorarea volumului schimburilor de mărfuri între cele două țări în perioada 1966—1970 cu aproape 50 la sută față de ultimii cinci ani. S-a convenit ca organele competente ale celor două părți să examineze noi posibilități pentru creșterea schimburilor de mărfuri, îndeosebi în domeniul industriei

constructoare de mașini și al industriei chimice.

Delegațiile au exprimat dorința ambelor părți de a dezvolta colaborarea economică și tehnico-științifică cu țările din cadrul Consiliului de Ajutor Economic Reciproc, cu toate țările socialiste, în cadrul diviziunii internaționale socialiste a muncii. Cele două țări subliniază că relațiile de colaborare economică între statele socialiste suverane și egale în drepturi, pe baza avantajului reciproc și întruajutorării tovarășești, a neamsecului în treburile interne și a internaționalismului socialist, contribuie la dezvoltarea și înflorirea fiecărui stat socialist, la întărirea sistemului socialist în ansamblu, sporesc forța de atracție a socialismului.

III.

Schimbul de păreri a demonstrat unitatea de vederi între cele două părți în aprecierea celor mai importante probleme internaționale contemporane.

Cele două părți constată că evoluția situației internaționale în epoca actuală se caracterizează prin întărirea pozițiilor forțelor mondiale ale socialismului, care determină într-o măsură tot mai mare direcția întregii dezvoltări a societății, prin avântul mișcării de eliberare națională și al mișcării muncitorești internaționale, creșterea forțelor care luptă pentru apărarea și întărirea păcii în întreaga lume.

Totodată, delegațiile sînt unanime în a sublinia că, așa cum demonstrează viața internațională, alina timp cit există imperialismul se mențin focare de încordare în lume, continuă să existe terenul primejdiei unui război mondial. Forțele reacțiunii internaționale, care se străduiesc să împiedice progresul istoric, recurg la acte agresive împotriva statelor socialiste, a mișcării revoluționare, a popoarelor și țărilor care luptă contra dominației coloniale.

Republica Socialistă România și Republica Populară Bulgaria consideră că actele de agresiune ale imperialismului american agravează situația în Asia de sud-est. Ele condamnă cu hotărâre acțiunile militare ale S.U.A. împotriva Republicii Democratice Vietnam și intervenția lor brutală împotriva poporului din Vietnamul de sud, care luptă pentru dezvoltarea liberă și independentă a patriei sale. Politica agresivă a Statelor Unite ale Americii împotriva Vietnamului reprezintă o încălcare flagrantă a acordurilor de la Geneva din 1954, constituie o amenințare gravă pentru pacea nu numai în Asia de sud-est, ci în întreaga lume. Republica Socialistă România și Republica Populară Bulgaria declară că sprijină întru totul pozițiile guvernului Republicii Democratice Vietnam, ale Frontului Național de Eliberare din Vietnamul de sud cu privire la căile de rezolvare a problemei vietnameze pe baza acordurilor de la Geneva din 1954, încetării bombardării Republicii Democratice Vietnam, retragerii tuturor trupelor străine din Vietnamul de sud, respectării dreptului poporului vietnamez de a-și rezolva treburile interne corespunzător voinței și intereselor sale.

Cele două părți declară că sînt gata să acorde și în viitor poporului vietnamez ajutor în lupta sa justă, plină de abnegație, împotriva agresorilor americani.

Ele consideră Frontul Național de Eliberare din Vietnamul de sud drept adevăratul reprezentant al voinței și năzuințelor poporului din Vietnamul de sud, unicul său reprezentant legitim.

Cele două părți condamnă invadarea teritoriului Republicii Dominicane de către trupele americane și insistă ca Statele Unite ale Americii să-și retragă neîntîrziat armatele lor de pe teritoriul acestui stat suveran.

Ambele părți condamnă cu hotărâre orice încălcare a independenței și suveranității popoarelor de către forțele imperialiste, imixtiunile și presiunile de orice fel ale acestora asupra unei țări sau altuia; ele consideră că interesele majore ale menținerii păcii, cauza progresului omenirii, impun respectarea dreptului sacru al fiecărui popor, fie el mare sau mic, de a-și hotărî singur soarta, de a-și alege nestingherit calea

dezvoltării politico-sociale și economice, corespunzător cu voința și interesele sale vitale.

Partea română și partea bulgară condamnă în mod hotărît toate manifestările colonialismului și neocolonialismului, reafirmă solidaritatea lor cu popoarele încă subjugate, care luptă pentru libertate și independență, cu popoarele din Africa, Asia și America Latină, care luptă pentru lichidarea definitivă a colonialismului, pentru consolidarea independenței și suveranității lor naționale.

Principala forță a progresului social contemporan, a asigurării păcii și securității o constituie sistemul socialist mondial. De aceea, ambele delegații apreciază că în condițiile internaționale actuale, întărirea unității și coeziunii sale capătă o importanță deosebită. Ambele părți vor milita neabătut pentru întărirea continuă a coeziunii sistemului socialist mondial.

Totodată, în politica lor externă, guvernele Republicii Socialiste România și Republicii Populare Bulgaria militează pentru dezvoltarea colaborării cu toate statele, indiferent de orînduirea lor socială, pe baza respectării stricte a principiilor independenței și suveranității naționale, egalității în drepturi, neamsecului în treburile interne și avantajului reciproc.

Cele două părți constată că există o atmosferă favorabilă pentru lărgirea colaborării economice și culturale între țările balcanice și că în ultimii ani s-au realizat o serie de pași pozitivi în această direcție. Lupta pe care o duc popoarele Republicii Socialiste România și Republicii Populare Bulgaria pentru pace și colaborare pașnică între țările balcanice este o contribuție la cauza generală a apărării păcii. Cele două delegații declară că Republica Socialistă România și Republica Populară Bulgaria vor lupta și în viitor ca Balcanii și regiunea Mării Negre să devină o zonă a păcii și prieteniei între popoarele balcanice.

Consecvențe politicii lor de slujire a cauzelor păcii și securității popoarelor, cele două țări vor continua să militeze pentru dezarmarea generală, încetarea cursei înarmărilor, interzicerea necondiționată a folosirii armelor atomice și distrugerea completă a stocurilor existente, lichidarea blocurilor militare, desființarea bazelor militare și retragerea tuturor trupelor străine aflate pe teritoriul altor state, împotriva planurilor de creare a forțelor nucleare multilaterale sau atlantice ale N.A.T.O., a încercărilor de a crea acces Republicii Federale Germane la arma atomică. Cele două părți sprijină propunerea de a se convoca o conferință mondială în problema dezarmării.

Cele două părți se pronunță pentru crearea unui sistem eficace de securitate europeană. Ele consideră că încheierea tratatului de pace german — pornindu-se de la realitatea obiectivă a existenței celor două state germane — ar contribui la destindere în Europa și în lumea întreagă.

Republica Socialistă România și Republica Populară Bulgaria ca țări membre ale O.N.U. se pronunță pentru întărirea și creșterea eficacității activității acestui for internațional în menținerea păcii și securității în întreaga lume, pe baza principiilor Cartei O.N.U., pentru universalitatea acestei organizații și reprezentarea echitabilă a noulor state independente. Cele două părți se pronunță pentru restabilirea neîntîrziată a drepturilor legitime ale Republicii Populare Chineze la O.N.U.

Cele două părți sînt ferm hotărîte ca și în viitor să promoveze o politică de pace și coexistență pașnică, să lupte cu perseverență pentru unirea tuturor forțelor antiimperialiste, împotriva oricărui agresiuni și tentative la adresa libertății și independenței popoarelor, pentru salvagardarea păcii și securității mondiale.

IV.

Reprezentanții Partidului Comunist Român și Partidului Comunist Bulgar s-au informat reciproc în legătură cu activitatea partidelor și au făcut un schimb de păreri cu privire la relațiile dintre cele două partide, precum și cu privire la situația actuală din mișcarea comunistă și muncitorească mondială. Schimbul de păreri a

demonstrat unitatea de vederi în principalele probleme ale dezvoltării societății contemporane.

Cele două delegații au subliniat că situația internațională actuală cere în mod imperios întărirea unității mișcării comuniste și muncitorești, pentru aceasta fiind necesar să depună eforturi toate partidele frățești.

Reprezentanții Partidului Comunist Român și Partidului Comunist Bulgar consideră că, corespunzător internaționalismului proletar, fiecare partid, aplicînd în mod creator învățătura marxist-leninistă la condițiile concrete și la stadiul de dezvoltare ale țării sale, are dreptul de a-și hotărî singur propria linie politică, formele și metodele atît în lupta pentru cucerirea puterii politice cit și în opera vastă și complexă de construire a noului societăți. În felul acesta fiecare partid își aduce contribuția la îmbogățirea tezaurului comun al marxism-leninismului.

Ambele delegații consideră că atunci cînd apar deosebiri de vederi între diferite partide, în legătură cu problemele dezvoltării sociale contemporane, ale mișcării comuniste și muncitorești internaționale, precum și probleme de interes comun, acestea trebuie să fie discutate de la conducere la conducere, în mod sincer și tovarășesc, într-o atmosferă de încredere și respect reciproc, depunîndu-se eforturi perseverente pentru înțelegere reciprocă în scopul realizării unității de acțiune. Delegațiile pornesc de la principiul că divergențele de păreri nu trebuie extinse asupra relațiilor tovarășești, internaționaliste dintre țările sistemului socialist mondial.

Unitatea partidelor comuniste și muncitorești se înfăptuiește numai pe baza principiilor marxism-leninismului, internaționalismului proletar, a respectării principiilor independenței, egalității în drepturi și neamsecului în treburile interne ale altor partide.

Partidul Comunist Român și Partidul Comunist Bulgar își exprimă convingerea că partidele comuniste și muncitorești punînd pe primul plan ceea ce le unește și ceea ce este preocupăntor — lupta pentru democrație și progres social, pentru socialism și pace — vor înălța unitatea și coeziunea mișcării comuniste și muncitorești internaționale. Cele două partide consideră drept o înaltă îndatorire internațională a lor să militeze consecvent și neabătut pentru întărirea mișcării comuniste și muncitorești, pentru unirea tuturor forțelor revoluționare în lupta împotriva imperialismului, pentru progres social și pace, pe baza marxism-leninismului și internaționalismului proletar, a declarațiilor partidelor comuniste și muncitorești din 1957 și 1960.

Delegațiile au subliniat necesitatea lărgirii pe mai departe a legăturilor dintre Partidul Comunist Român și Partidul Comunist Bulgar în vederea cunoașterii reciproce a experienței în domeniile construcției socialiste în cele două țări, precum și a activității Partidului Comunist Român și Partidului Comunist Bulgar. Ambele părți consideră utilă folosirea mai largă a unor asemenea forme de colaborare între partide cum sînt schimbul de delegații și de materiale informative, vizite oficiale și neoficiale, efectuarea de consultări asupra problemelor de interes comun.

Vizita delegației de partid și guvernamentale a Republicii Socialiste România în Republica Populară Bulgaria, convorbirile între reprezentanții celor două partide și guverne, precum și înfăptuirea cu omenii muncii bulgari vor contribui la dezvoltarea și adîncirea continuă a prieteniei tradiționale și a colaborării frățești dintre Republica Socialistă România și Republica Populară Bulgaria, la întărirea unității țărilor comuniste și socialiste, la cauza socialismului și păcii în lume.

Delegația română a transmis invitația Comitetului Central al Partidului Comunist Român și a Consiliului de Miniștri al Republicii Socialiste România ca o delegație de partid și guvernamentală bulgară, în frunte cu tovarășul Todur Jivkov, prim-secretar al Comitetului Central al Partidului Comunist Bulgar, președintele Consiliului de Miniștri al Republicii Populare Bulgaria, să facă o vizită oficială în Republica Socialistă România, la o dată convenabilă părții bulgare. Invitația a fost acceptată cu plăcere.

Sofia, 17 septembrie 1965

Secretar general al Comitetului Central
al Partidului Comunist Român

NICOLAE CEAUȘESCU

Președintele Consiliului de Miniștri
al Republicii Socialiste România

ION GHEORGHE MAURER

Prim-secretar al Comitetului Central
al Partidului Comunist Bulgar

președinte al Consiliului de Miniștri
al Republicii Populare Bulgaria

TODUR JIVKOV

NEW YORK

Conflictul indo-pakistanez în dezbaterile Consiliului de Securitate

Raportul preliminar adresat Consiliului de Securitate de către secretarul general al O.N.U. a adus la cunoștință publică termenii apelului adresat de U Thant la 15 septembrie șefilor de guvern ai celor două țări. Apelul cerea președintelui Ayub Khan și premierului Shastri să se întâlnească fără întârziere pentru a găsi o soluție pentru aplanarea conflictului dintre cele două țări.

Consiliul de Securitate, întrunit vineri, a audiat mai întâi raportul amănunțit al secretarului general al O.N.U. asupra rezultatelor misiunii sale. În raportul său, U Thant a propus adoptarea unui program cuprinzând 5 puncte în vederea aplanării conflictului. Printre altele, secretarul general al O.N.U. a recomandat Consiliului de Securitate să ceară Indiei și Pakistanului încetarea focului și a ostilităților (în baza articolului 40 al Cartei O.N.U.) și a propus o întâlnire la nivel înalt indo-pakistanez.

În cadrul lucrărilor Consiliului, care au continuat simțbătă seara, și-au expus punctul de vedere mai mulți vorbitori. Pe lângă reprezentanții Indiei (M. Chagla, ministrul învățămîntului) și Pakistanului (Zafar, ministrul justiției) invitați la lucrări, s-au mai pronunțat reprezentanții Uniunii Sovietice, S.U.A., Marii Britanii, Franței, Iordaniei și alții.

Luni, Consiliul de Securitate a adoptat cu 10 voturi și o abținere (Iordania) proiectul de rezoluție prezentat de reprezentantul Olandei, J. G. de Beus. Rezoluția aprobată cere celor două părți să se înceteze focul pînă cel mai tîrziu miercuri 22 septembrie ora 07,00 GMT, iar apoi să-și retragă forțele armate pe pozițiile ocupate înainte de 5 august 1965.

Prevederile rezoluției se referă în continuare la examinarea de către Consiliul de Securitate a măsurilor care ar putea fi luate în vederea unei reglementări a problemei politice care stă la originea actualului conflict și cere totodată celor două guverne să se folosească în acest scop de toate mijloacele pașnice, inclusiv cele menționate în articolul 33 al Cartei O.N.U. (negocieri, mediere, arbitraj). Secretarul general al O.N.U. este însărcinat să depună toate eforturile posibile pentru aplicarea prevederilor actualei rezoluții și să țină la curent Consiliul de Securitate cu evoluția evenimentelor.

În zorii zilei de 22 septembrie a avut loc o nouă ședință a Consiliului de Securitate.

Consiliul de Securitate a luat act de hotărîrea celor două părți de a înceta ostilitățile și a fixat ca termen de încetare a focului ziua de 22 septembrie, ora 22.00 G.M.T.

Corneliu VLAD

Comitetul O.N.U. pentru locuințe, construcții și sistematizare

Comitetul O.N.U. pentru locuințe, construcții și sistematizare a adoptat în unanimitate proiectul de rezoluție prezentat de delegația română „Aspectele sociale ale problemei locuințelor și dezvoltării urbane”, la care sînt coautoare Anglia, Canada, Franța, Ghana, Izrael, Japonia și Pakistan.

Potrivit acestei rezoluții, O.N.U. urmează să elaboreze un studiu asupra experienței țărilor care au realizat progrese substanțiale în soluționarea aspectelor sociale ale problemei locuințelor și dezvoltării urbane, acordînd o deosebită atenție unor programe care ar permite asigurarea de locuințe corespunzătoare pentru întreaga populație, fără nici o discriminare.

De asemenea, a fost adoptat în unanimitate proiectul de rezoluție propus de delegația română (la care sînt coautoare Ghana și Republica Arabă Unită), privind formarea de cadre calificate în domeniul construcțiilor și sistematizării urbane pentru țările în curs de dezvoltare. Rezoluția recomandă guvernelor să continue să ia măsuri menite să asigure formarea de cadre calificate în domeniul locuințelor și prevede elaborarea de către O.N.U. a unui studiu referitor la necesarul de cadre naționale în acest domeniu.

BONN

După alegeri

Duminică dimineața, 60 000 de birouri de vot și-au deschis porțile pentru cei 38 500 000 alegători vest-germani înscriși pe listele electorale. În ajunul alegerilor, ultimele sondaje de opinie exprimau incertitudine, acordînd șanse aproximativ egale celor două partide mai mari — creștin-democrat și social-democrat.

Pronosticul nu s-a adevărit. Partidul profesorului Erhard a reușit o victorie netă, obținînd un număr de voturi superior celui înregistrat de dr. Adenauer la alegerile precedente (47,6 procente, față de 45,3 în 1961). Social-democrații au realizat de asemenea un spor de voturi important (de la 36,2 la sută în 1961 la 39,3 la sută) — dar inferior nădejdelor lor. Liber-democrații, conduși de vicecancelarul Erich Mende, au pierdut un număr considerabil de voturi (față de 12,8 la sută din voturi în 1961, ei n-au obținut acum decît 9,5 la sută). După ultimele calcule, repartitia locurilor în Bundestag este următoarea: U.C.D.—U.C.S. — 245 deputați (U.C.D. — 196 și U.C.S. — 49), P.S.D. — 202 deputați, P.L.D. — 49 deputați.

A fost mai curînd înfruntarea electorală între Erhard și Brandt decît între partidele lor: „Erhard sau Brandt, aceasta e toată problema!”, scria pe unele afișe electorale. Lucrul este destul de adevărat, dacă ne gîndim cît de imprecise și de asemănătoare au fost programele celor două partide.

Eșecul social-democraților — eșec ținînd seama de ambiția lor de a deveni partidul cel mai puternic din R.F.G. — este destul de explicabil. Comentarii și sondaje de opinie mai vechi decît cele din ajunul alegerilor (ultimele fiind în mare măsură tributare agitației electorale) nu întrevădeau posibilitatea unei guvernări social-democrate. Henri Nannen, redactorul-șef al revistei *Stern*, declara cu certitudine că „e greu să mai luăm în considerare astăzi (adică o săptămînă înaintea alegerilor) un cancelar W. Brandt”.

Social-democrația vest-germană s-a prezentat în alegeri cu o platformă pe care comentarii o sintetizau astfel: „Noi vom fi mai buni creștin-democrați decît U.C.D. însăși”. Această tactică la împrumutul de program — la prima vedere paradoxală pentru un partid de opoziție — își avea rațiuni în însăși evoluția poziției P.S.D. Din 1959, o dată cu adoptarea programului de la Bad-Godesberg, social-democrații au inițiat o politică de concesi, mult mai apropiată de pozițiile lui Adenauer decît de programul lor anterior. P.S.D. a vrut să înfrunte U.C.D. pe propriul teren al acesteia. Ambele partide își disputau același alegător: pe micul burghez și pe burghezul mijlociu. Cea dintîi, categorie socială alcătuită din comercianți, funcționari, fermieri etc. reprezintă (alături de militari și biserică) o masă de alegători care prin tradiție votează cu U.C.D. Cît despre mediile muncitorești ale căror simpatii merg la stînga — strategii P.S.D. au calculat că acestea vor continua să voteze cu social-democrații (P.S.D. fiind în R.F.G. „cel mai de stînga” dintre

La Consiliul de Securitate, U Thant, secretar general al O.N.U., a prezentat un raport asupra conflictului indo-pakistanez

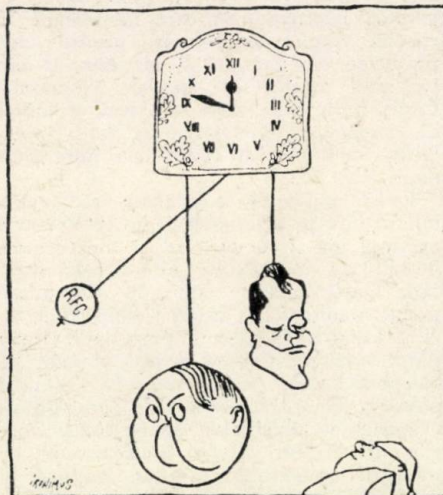
partidele legale). Micul burghez, spre care se îndrepta atenția specială a social-democrației, este conformist, remarcă un comentator. Pentru a-l câștiga i se oferă un „super-conformism”. „Stabilitatea” este în ochii acestuia unica condiție a existenței. „Stabilitate” îi ofereau însă ambele partide. Cu mai mult succes — și explicabil — creștin-democrații. „Keine Experimente” (nici o experiență) a fost sloganul campaniei electorale precedente și ideea-cheie a celei din acest an, a U.C.D. în lupta sa cu P.S.D. În ochii multor alegători, cei 16 ani de guvernare creștin-democrată reprezentau o garanție. Lipsa unui program diferit, lipsa unei alternative concrete, i-a determinat pe mulți dintre ei să voteze conform tradiției.

Creștin-democrații au câștigat și o parte din voturile partidului liber-democrat, al doilea mare dezamăgit al alegerilor de la 19 septembrie. În parte, datorită însăși politicii sale. Dacă în 1961, partidul lui Erich Mende a fost principalul beneficiar al unei relative pierderi a influenței dr.-lui Adenauer, împotriva căruia a dus o consecventă luptă politică, din 1963 el a devenit un susținător al lui Erhard. Alianța cu creștin-democrații este o veche tradiție guvernamentală pentru P.L.D. (În afara legislaturii din 1957 și cu o singură absență — din octombrie până în decembrie 1962, pe vremea afacerii Spiegel — el a fost mereu prezent în coaliția guvernamentală alături de U.C.D.-U.C.S.). Este deci explicabilă confuzia alegătorilor, căroare le-a fost mai simplu să voteze direct pentru U.C.D., decît pentru auxiliarul său guvernamental.

După toate probabilitățile, vechea coaliție guvernamentală dintre creștin-democrați și liberali va putea fi menținută. Și unii și alții vor fi astfel „condamnați” la o guvernare comună, spun comentatorii care nu uită polemicele electorale dintre cele două partide. Dacă U.C.D. ar fi obținut în alegeri o majoritate absolută, partidul liber-democrat ar fi devenit fără în-
doială mai concesiv față de aliatul său, care ar fi putut domina astfel în parlament și fără sprijinul deputaților liberali. (În preziua alegerilor, Erich Mende declara că, într-o asemenea eventualitate, „pentru a nu mai fi la remorca U.C.D., liberalii sînt gata să renunțe la coaliția guvernamentală” — dar nu e sigur că așa ar fi fost.) Situația ar fi ridicat probabil probleme

chiar și partidului majoritar: lipsit de sprijinul liberalilor, el n-ar fi dispus în parlament decît de o majoritate mică astfel încît ar fi fost interesat la rîndu-i să mențină asociația.

Nu se prevăd remanieri importante în noul cabinet vest-german. S-ar putea totuși ca în urma scăderii considerabile a influenței liberalilor să sporească iar șansele lui Franz Joseph Strauss, fost ministru al

Cui îi bate ceasul...

(Din Die Presse — Hamburg)

apărării și actualul șef al U.C.S., sora bavareză și aliatul inseparabil al U.C.D. Erhard de altfel s-a arătat după alegeri dispus să angajeze „cu optimism, calm și încredere” un dialog cu Strauss. Totuși, o revenire a lui Strauss în guvern — sînt de părere mulți comentatori — pare improbabilă, pentru că o asemenea inițiativă ar putea declanșa disensiuni nedorite nu numai în coaliție dar și în rîndurile U.C.D. Pe de altă parte, parlamentarii bavarezi, partizani ai lui Strauss, nu-și pot impune punctul de vedere în detrimentul liberalilor: și unii și alții dispun în noua componență a Bundestagului de un număr egal de locuri (49 de deputați, fiecare).

Noul cabinet vest-german nu va fi însă cunoscut decît spre sfîrșitul lunii octombrie.

Radu PASCAL

REFLECTOR

Fluxul dolarilor în țările Pieței comune

Franța ia măsuri pentru împiedicarea prătrunderii masive a capitalului american pe piața franceză. Ultimele cifre date publicității confirmă preocuparea tot mai insistentă a autorităților franceze în această direcție. Potrivit datelor furnizate de presa pariziană, din 138 de cereri de investiții străine în Franța 47 au fost refuzate de Ministerul Finanțelor. Procentul este deosebit de mare în comparație cu anii trecuți cînd peste 90 la sută din cereri erau acceptate.

După cum se pare măsura este adoptată în primul rînd împotriva investitorilor americani. Aceștia, în ultimii ani mai cu seamă, au reușit să plaseze importante capitaluri în industria franceză. Capitalurile americane par a se fi îndreptat cu preferință spre anumite ramuri economice deosebit de importante. Grupurile americane „Esso” și „Mobil”, societatea engleză „B.P.”, și cea anglo-olandeză „Shell” realizează 60 la sută din cifra de afaceri a industriei petroliere a Franței. Pentru chimie, mașinile agricole și automobile, procentele respective ale cifrei de afaceri sînt: 25, 35 și 13,5 la sută. Societățile americane controlează cea mai mare parte din industria constructoare a aparatelor electronice și aproape jumătate din cea a aparatelor telefonice.

În general, în cursul acestui an a putut fi observată o intensificare a penetrației americane în statele Pieței comune. Surse oficiale americane afirmă că Statele Unite vor investi, în cursul acestui an, în străinătate, o sumă de 7,4 miliarde dolari. Aceasta înseamnă că volumul investițiilor externe sporește cu 20 la sută față de anul trecut.

Aceasta pare a fi răspunsul pe care, cercurile de afaceri americane l-au dat apelului președintelui Johnson cu privire la micșorarea investițiilor în străinătate pentru a se astupa unul dintre canalele hemoragiei aurului.

O explicație a cosmonautului Leonov

La Congresul Internațional de Astronautică, ținut recent la Atena, cosmonautul sovietic Leonov, care a efectuat prima ieșire în spațiul cosmic, a dat cîteva declarații interesante. Referindu-se la problema ieșirilor umane în spațiul cosmic, el a spus: „Dacă vrem ca un echipaj cosmic să lucreze în spațiul deschis, este absolut nevoie ca navele spațiale să fie dotate cu un aparat de decomprimare. În caz că vidul din capsulă nu este egal cu vidul cosmic, anumite aparate electronice — ca, de pildă, tuburile aparatelor de televiziune — explodează. Acesta e motivul pentru care americanii nu au putut transmite direct prin televiziune ieșirea lui White din capsulă, așa cum s-a făcut la bordul navei Voshod-2”. De fapt, în mod obișnuit vidul din tuburile de televiziune este superior celui existent în spațiul cosmic. Leonov a povestit și un incident care s-a petrecut în momentul cînd comandantul navei sale, Pavel Beliaev, a asigurat funcționarea aparatului compresiv de pe Voshod-2. „Cînd am ieșit din nava spațială, a spus el, Voshod-2 a început să se invertească, ca urmare a schimbării survenite în masa ei; acest fapt mi-a stînjinit, pentru o clipă, orientarea în spațiu, deoarece nu mai aveam ca punct de reper partea inferioară a navei. Atunci am luat drept coordonate de orientare axa navei spațiale și direcția Soarelui”.

Uzine cu combustibil atomic

În Republica Socialistă Cehoslovacă va începe anul viitor construcția unei noi uzine electrice care va utiliza drept combustibil uraniu natural. Aceasta este a doua uzină pe bază de energie atomică construită în Cehoslovacia. Ea va fi înzestrată cu două agregate avînd fiecare o capacitate de 200 megawați.

CELE NOUĂ PORUNCI

Decalogul a fost, se spune, săpat în piatră. Cele nouă porunci ale generalului Westmoreland sînt imprimate pe carton, pentru ca, potrivit instrucțiunilor, să poată fi purtate la butonieră (ca să le poată citi, probabil, soldatul de vizavi) de oricare dintre cei peste 125 000 de soldați americani aflați în Vietnam. Ele sînt — potrivit agenției France Presse, următoarele:

- 1) „Amintiți-vă că ați fost invitați aici; nu cereți nimic și nu pretindeți un tratament privilegiat”;
- 2) „Amestecați-vă cu oamenii de rînd, înțelegeți viața lor, învățați-le limba și respectați-le legile și obiceiurile”;
- 3) „Fiți politicoși și respectuoși în raporturile cu femeile”;
- 4) „Faceți-vă prieteni printre soldați și în popor”;
- 5) „Dați întotdeauna prioritate vietnamezilor”;
- 6) „Fiți atenți și pregătiți să reacționați ca militari”;
- 7) „Nu atrageți atenția printr-o comportare zgomotoasă, brutală sau deosebită de a celorlalți”;

8) „Evitați să vă separați de vietnamezi etalîndu-vă bogăția sau privilegiile”;

9) „Înainte de orice, sînteți membri ai forțelor armate americane, angajați într-o misiune dificilă, și răspundeți de toate acțiunile voastre, militare sau particulare”.

Este perfect adevărat că militarii americani (9) „sînt membri ai forțelor armate americane” și sînt (6) „pregătiți să reacționeze ca militari”; acestora nu le este greu nici (5) „să acorde prioritate vietnamezilor” (saigonezi), cel puțin în ce privește retragerile. Pe de altă parte este greu ca ei să fie (3) „atenți și respectuoși în raporturile cu femeile”, dacă n-au învățat asta în cei 21 de ani de acasă. Sau, cum ar putea, de pildă, piloții unor bombardiere (7) „să nu atragă atenția printr-o comportare zgomotoasă, brutală sau deosebită de a celorlalți”?

Cu adevărat irealizabilă însă este porunca după care americanii trebuie (4) „să-și facă prieteni printre soldați și popor”. Aceasta pentru că ei (1) NU „au fost invitați” în Vietnam.

M. M.

VARȘOVIA

Relații
bilaterale

Calendarul diplomatic polonez înregistrează două evenimente importante: vizita primului ministru J. Cyrankiewicz la Viena și sosirea ministrului de externe britanic Michael Stewart la Varșovia. Presa poloneză și observatorii politici încadrează aceste evenimente în eforturile generale depuse de Republica Populară Polonă pentru largirea contactelor și relațiilor prietenești cu celelalte țări din Europa, pentru afirmarea principiilor coexistenței pașnice în relațiile internaționale.

Sosind la Viena după vizita făcută în Franța, premierul Cyrankiewicz a subliniat ideea necesității unor eforturi comune pentru consolidarea păcii. „Indiferent de sistemele politice și sociale diferite, a spus el, năzuința spre întărirea păcii constituie o obligație a tuturor guvernelor, imperativul principal al epocii noastre. Coexistența pașnică este astăzi singura cale care dă posibilitatea de a apăra omenirea de primejdia pe care o creează cursa înarmărilor nucleare“. Conducătorul guvernului polonez a subliniat totodată că dezvoltarea relațiilor bilaterale, în cazul de față a celor polono-austriece, constituie o contribuție la reglementarea pașnică a situației în Europa. Aceleași idei au fost exprimate și în cuvântarea cancelarului Austriei, Klaus. „În relațiile internaționale — a spus el — trebuie să se găsească o cale care să fie cea a păcii“.

Comentând vizita și convorbirile polono-austriece de la Viena, ziarele poloneze sînt de părere că ele vor contribui la o extindere a relațiilor de bună vecinătate statornicite între Polonia și Austria. „Vizita primului ministru va fi scurtă — scrie *Zycie Warszawy* — dar putem spera că ea va adînci încrederea reciprocă, va îmbunătăți colaborarea, va fi încă un exemplu de coexistență pașnică favorabilă și-și va juca rolul în tendința generală spre îmbunătățirea climatului politic între Est și Vest“. Agenția de presă *Rabotnica*, într-un comentariu consacrat convorbirilor polono-austriece, subliniază relațiile bune care s-au dezvoltat între cele două țări în ultimii ani. Au avut loc astfel vizite la nivel guvernamental, contacte între reprezentanți ai industriei și sindicatelor din cele două țări. Se dezvoltă în mod favorabil comerțul care are la bază acordul comercial semnat în 1963. De asemenea, din Varșovia se anunță că între diferite ministere au fost examinate posibilitățile de largire a schimburilor comerciale, precum și a cooperării de producție pentru livrarea de utilaj complex pe alte piețe.

La Viena, vizita este de asemenea apreciată ca un eveniment semnificativ pentru relațiile bilaterale. Ziarul *Kurier* amintește că de la vizita efectuată în 1960 de ministrul de externe Kreisky la Varșovia și vizita ministrului de externe Rapacki la Viena în 1961, „relațiile între cele două țări s-au îmbunătățit considerabil“.

Comentatorii presupun că convorbirile dintre primul ministru polonez și cance-

larul austriac vor aborda printre altele problemele securității europene și ale dezarmării.

Între timp, la Varșovia a avut loc vizita ministrului de externe al Marii Britanii, Michael Stewart, prima vizită oficială a unui ministru de externe englez în Polonia după sfîrșitul celui de-al doilea război mondial. Răspunzînd la sosire întrebărilor ziariștilor, ministrul de externe britanic a arătat că temele convorbirilor sale la Varșovia vor fi problemele de politică internațională care interesează în special Anglia și Polonia, printre care probleme ale Europei și ale crizelor din sud-estul asiatic, în special Vietnamul. Convorbirile vor avea ca obiect, a arătat de asemenea Stewart, dezvoltarea colaborării culturale și comerciale între cele două țări.

Presa poloneză subliniază că vizita ministrului de externe britanic la Varșovia exprimă în mod concludent dezvoltarea înregistrată în relațiile dintre cele două țări. După cum se știe, în decembrie trecut, ministrul de externe Rapacki a vizitat Londra. În ultimul timp, la invitația părții engleze, Londra a fost vizitată de vicepreședintele Consiliului de Miniștri polonez, Peter Jarosewicz, de președintele Comisiei de planificare de pe lângă Consiliul de Miniștri, Stefan Jendrykowski, de ministrii comerțului exterior, culturii și artei, precum și de alte personalități oficiale. Anglia a fost, de asemenea, vizitată de o delegație parlamentară poloneză în frunte cu vicemareșalul Seimului, Zenon Kliszko. În Polonia au făcut vizite parlamentare englezi, personalități oficiale britanice, reprezentanți ai vieții economice printre care președintele Camerei de Comerț din Londra, iar înainte de alegerile parlamentare actualul prim-ministru, Harold Wilson.

Relațiile economice polono-britanice s-au dezvoltat. Agenția P.A.P. menționează că, în 1964, volumul comerțului între cele două țări a fost cu 50 la sută superior celui înregistrat în 1960. De asemenea, ultimul acord comercial îmbunătățește condițiile exportului polonez în Marea Britanie.

În comentariul său consacrat vizitei ministrului de externe britanic, *Trybuna Ludu* exprimă dorința ca tratativele și contactele dintre cele două țări „să fie o contribuție la cauza reducerii încordării în relațiile internaționale“.

S. V.

CASABLANCA

Conferința la
nivel înalt și
relațiile
interarabe

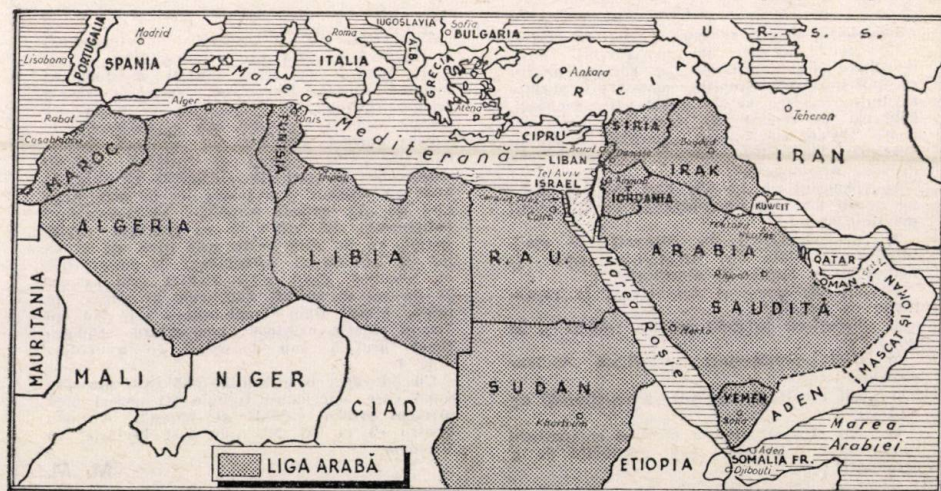
Deschisă într-un climat de tensiune — majoritatea observatorilor politici se întrebau dacă absența președintelui Burghiba și mai ales divergențele serioase dintre participanți nu vor duce la eșecul reuniunii —, cea de-a treia conferință arabă la nivel înalt de la Casablanca s-a desfășurat fără ciocniri spectaculoase și s-a încheiat chiar într-o atmosferă de deplină seninătate. Mai exact, ea a luat sfîrșit în condiții mult mai favorabile decît se spera.

„Programul conferinței este foarte încărcat, dar șansele de a ajunge la rezultate pozitive în oricare domeniu sînt serios limitate de divergențele dintre participanți“, aprecia revista *Jeune Afrique* într-un comentariu publicat în ajunul conferinței. Președintele Burghiba refuzase să asiste la conferință, în ciuda speranțelor regelui Marocului, care conta pe sprijinul Tunisiei pentru realizarea unei reforme a Ligii Arabe și pentru abordarea mai realistă a unor puncte de pe ordinea de zi și în primul rînd a problemei palestiniene.

Alt motiv de ciocnire ar fi putut să fie antagonismul dintre Siria și unele țări arabe, îndeosebi R.A.U. Președintele Nasser anunțase într-un discurs pronunțat cu ocazia recentei sale vizite la Moscova că „R.A.U. nu va mai participa la conferințele arabe la nivel înalt dacă partidul Baas din Siria nu va renunța la atitudinea sa dușmănoasă față de poziția R.A.U. în problemele devierii apelor Iordanului și comandamentului arab unit“.

Conferința preliminară a miniștrilor de externe scosese limpede la iveală divergențele. Nu se realizase o înțelegere asupra ordinii de zi decît numai într-o serie de probleme. Asupra înscrierii problemelor celor mai importante urmau să decidă abia șefii de state. Una dintre ele: devierea afluenților Iordanului și problemele militare decurgînd de aici. În primăvară,

Harta țărilor care fac parte din Liga Arabă

după ce artileria izraeliană a atacat de două ori un șantier de construcții în regiunea de frontieră a Siriei, aceasta a sistat lucrările — ca și Libanul de altfel — din cauza lipsei de protecție militară din partea comandamentului suprem unit. În același timp, atât Libanul cât și Iordania refuzaseră să accepte staționarea unor trupe siriene și irakiene pe teritoriile lor, arătând că ele ar avea nevoie în primul rând de sprijinul forțelor armate aeriene.

Toate acestea îi determinau pe majoritatea observatorilor să se îndoiască asupra rezultatelor conferinței. Deschise sub auspiciu sumbre, lucrările reuniunii s-au încheiat însă printr-o reconciliere generală. Nici chiar știrea privind încercarea de lovitură de stat în Irak nu a compromis bunul mers al lucrărilor conferinței și nu a produs încordare în desfășurarea ei.

Semnificativ a fost spiritul de conciliere manifestat de toate delegațiile față de poziția Tunisiei. La propunerea regelui Hassan al II-lea se hotărîse să se depună toate eforturile pentru a readuce Tunisia în sinul Ligii, iar rezoluțiile ce urmau a fi adoptate să fie redactate în termeni acceptabili pentru șeful statului tunisian.

După cinci zile de deliberări secrete, suveranii și șefii de stat ai țărilor arabe au părăsit masa conferinței semnând textul unui comunicat comun în care sînt expuse, în mare parte la modul general, problemele discutate și intenția unanimă a participanților de a înfăptui hotărîrile adoptate. Dintre acestea, observatorii relevă cele mai importante: întărirea solidarității arabe, problema palestiniană, colaborarea interarabă în domeniul militar, proiectele privind folosirea apelor Iordanului și ale afluenților lor și necesitatea reorganizării structurii Ligii Arabe.

Fără îndoială, bilanțul cel mai pozitiv al conferinței a fost semnarea „Tratatului de solidaritate”, considerat drept o completare a Cartei Ligii Arabe, în care regulile „conviețuirii pașnice între țările frățești” sînt codificate în 6 articole. Pactul preconizează, printre altele, respectarea regimurilor existente în fiecare țară arabă, atât în formă cit și în fond, neamestecul vreunei țări arabe în treburile interne ale altor țări arabe, încetarea imediată și pentru totdeauna a oricărui aspect al războiului rece, în special a campaniilor presei și posturilor de radio. Este pentru prima dată de la înființarea Ligii Arabe cînd țările membre se angajează să nu se amestece în treburile interne ale celorlalți, să nu acorde nici un ajutor mișcărilor subversive ostile regimurilor instaurate și să pună capăt oricărei polemici prin radio sau presă. Mai mult, ele se angajează să introducă noi legislații care să vegheze asupra strictei aplicări a acestor hotărîri, menite să însănoșească atmosfera dintre țările arabe.

Tot pentru prima oară asemenea probleme au fost examinate direct de liderii arabi, înainte de orice altă chestiune interesînd lumea arabă. „Căci, după cum sublinia agenția de presă marocană, este evident că dacă la reuniunile precedente de la Cairo și Alexandria, șefii de state conveniseră să pună capăt litigiilor care-i opuneau, această hotărîre nu a avut practic nici un fel de urmare, deoarece după numai cîteva luni, uneori chiar săptămîni, atacurile dintre diferitele capitale arabe erau reluate”. Rezultatele adoptării acestor măsuri pot fi deja remarcate în presa arabă. De altfel, încă înainte de sfîrșitul conferinței, șefii de state transmisese instrucțiuni în acest sens în capitalele respective.

Șefii statelor arabe care au participat la conferința de la Casablanca

Ca și la celelalte reuniuni arabe la nivel înalt, problema exploatării apelor Iordanului și a afluenților săi, problemă cu caracter economic și implicații politice și militare, a ocupat o mare parte a lucrărilor, cu toate că nu a suscitat de data aceasta dezbateri pasionante ca la precedentele reuniuni. Apropierea intervenită între Damasc și Cairo (care au purtat tratative pentru restabilirea relațiilor diplomatice rupte acum patru ani) pare să fi atenuat sensibil divergențele în această chestiune. Pentru a aprecia modificarea poziției Siriei este suficient să cităm o declarație a lui Mounif El Razaz, după șeful statului, generalul Hafez, personalitatea cea mai marcantă a delegației siriene: „Nu credem că este posibil sau de dorit un conflict armat cu Izraelul în viitorul apropiat. Nu știm de altfel ce ne rezervă viitorul și dacă problema palestiniană va fi rezolvată prin forță sau nu — totul depinde de schimbările care vor interveni în lume și în Izrael” (poziție apropiată de cea a R.A.U., cu toate că aceasta manifestă un oarecare scepticism față de posibilitatea recurgerii la forță pentru rezolvarea problemei). Raportul prezentat în fața șefilor statelor arabe de generalul Ali Amer, șeful comandamentului arab unificat, arăta că ar fi nevoie de cel puțin patru sau cinci ani de pregătiri intense înainte ca forțele armate arabe să fie la înălțimea misiunilor care sînt stabilite. Hotărîrile privind întărirea comandamentului militar arab unificat și continuarea lucrărilor de abateră a apelor Iordanului potrivit planurilor deja stabilite, incluse în comunicatul final, nu înseamnă în mod necesar o reluare inerentă a ostilităților cu Izraelul.

Problema „întineririi” Ligii Arabe (pentru a folosi expresia colonelului Boumedienne) care în ajunul conferinței părea că va ocupa un loc central al dezbaterilor, nu face obiectul nici unei mențiuni în comunicatul final. În schimb, la cererea Algeriei, Marocului, Siriei și Irakului a fost creată o comisie de delegați din fiecare stat membru care să examineze

posibilitățile de revizuire a Cartei Organizației Panarabe — redactată acum 20 de ani — pentru a o adapta noilor condiții. (Comisia urmează să prezinte un raport definitiv în fața Consiliului primilor miniștri arabi, în martie 1966).

Creată la origine pentru a sprijini mișcarea de eliberare națională din țările arabe (astăzi independente în majoritatea lor) — și pentru a reuni state situate în Orientul Mijlociu, Liga trebuie în prezent să se adapteze unor sarcini și probleme noi și să satisfacă aspirațiile specifice ale Maghrebului și ale tuturor statelor membre care, devenite suverane, vor să ocupe locul ce le revine pe arena internațională. „Este poate fenomenul cel mai interesant al celei de-a treia întâlniri arabe la nivel înalt”, sublinia un comentariu al ziarului *Le Monde*, și acest fenomen a fost evidențiat de discursurile inaugurale ale regelui Hassan al II-lea și președintele Nasser. Atît unul cit și celălalt au pus accentul pe necesitatea ca lumea arabă să iasă din izolare și să participe activ la viața internațională în primul rînd pentru a contribui la restabilirea păcii în punctele de pe glob unde ea este compromisă. În textul comunicatului comun, șefii de stat arabi au adresat un apel cerînd renunțarea la orice politică de forță și reglementarea problemelor internaționale pe cale pașnică, respectul dreptului la autodeterminare. În continuare, ei își exprimă cea mai serioasă îngrijorare față de conflictul armat dintre India și Pakistan și cer celor două țări să înceteze imediat luptele și să-și reglementeze conflictul pe căi pașnice, potrivit principiilor și rezoluțiilor O.N.U. În declarația comună, țările arabe și-au manifestat de asemenea cea mai mare îngrijorare față de situația gravă din Vietnam cerînd ca problema să fie soluționată în conformitate cu acordul de la Geneva din 1954.

Suveranii și șefii de state și-au reînnoit hotărîrea de a continua să lupte pentru eliberarea Arabiei de sud, Omanului și a

emiratelor din Golful Persic și au subliniat importanța pe care o acordă consolidării relațiilor cu Organizația Unității Africane, aducând elogii acestei organizații pentru „rolul pozitiv pe care-l joacă în eliberarea și progresul continentului”. Considerând că colaborarea afro-asiatică constituie o bază certă pentru politica arabă, ei au decis să sprijine guvernul algerian în vederea ținerii celei de-a doua conferințe afro-asiatice la nivel înalt, la 5 noiembrie, și să depună toate eforturile pentru asigurarea succesului ei.

Reacțiile înregistrate în lumea arabă la sfârșitul conferinței: în primul rând, satisfacție unanimă în aprecierea caracterului deosebit de important al semnării pactului de solidaritate arabă. În Orientul Mijlociu opinia comună exprimată este că hotărârile adoptate nu vor atrage schimbări esențiale. Oficiul egiptean *Al Ahram* consideră că întrunirea de la Casablanca „a fost cea mai importantă din cele trei conferințe la nivel înalt organizate pînă în prezent”. Comentatorii egipteni se opresc îndeosebi asupra pasajelor comunicatului referitoare la problemele internaționale. În schimb, în capitala libaneză, cu toate că se recunoaște că șefii statelor arabe au făcut un real efort pentru aplanarea disensiunilor dintre ei, se exprimă îndoieli în ce privește eficacitatea hotărârilor adoptate. (Nemulțumirile se referă mai ales la rezoluțiile în problema palestiniană).

În țările Maghrebului, unde problema palestiniană nu are aceeași rezonanță ca în Orientul Mijlociu, se manifestă satisfacție în această privință.

În orice caz, dacă modalitățile de aplicare a acestor hotărâri sînt încă neclare — și ar putea, în viitor, să genereze noi disensiuni, — organizatorii conferinței au motive de satisfacție: au reușit să evite izbucnirea divergențelor care înaintea întrunirii apăreau iminente. De notat că acordul s-a realizat pe poziții moderate, marcate de grija de a nu crea noi focare de tensiune internațională.

Rodica GEORGESCU

MOSCOVA

Vizita lui Walter Ulbricht

La Moscova se află delegația R. D. Germane condusă de Walter Ulbricht, prim-secretar al P.S.U.G. și președintele Consiliului de Stat. Vizita are loc la invitația Comitetului Central al P.C.U.S., a Prezidiului Sovietului Suprem al U.R.S.S. și a guvernului sovietic.

În cuvîntările rostite la sosire L. I. Brejnev și Walter Ulbricht au subliniat relațiile de prietenie și colaborare frățească dintre cele două țări. „Noi vedem în această prietenie — a spus L. I. Brejnev — o cucerire istorică, un rezultat important al luptei popoarelor împotriva forțelor agresivității și asupririi. ...Consolidind prietenia și dezvoltînd multilateral colaborarea reciproc avantajoasă dintre Uniunea Sovietică și Republica Democrată Germană creăm condiții mai favorabile pentru înaintarea popoarelor țărilor noastre spre țelul scump — comunismul”. „Vizita noastră — a spus Walter Ulbricht — are ca obiectiv consolidarea și adîncirea prieteniei și colaborării dintre poporul german și popoarele Uniunii Sovietice, legăturile frățești dintre R. D. Germană și U.R.S.S.”.

În prima parte a vizitei, delegația R. D. Germane a avut întîlniri cu L. I. Brejnev, A. I. Mikoian și A. N. Kosighin. De asemenea, au început tratativele între conducătorii delegațiilor sovietică și germană. Comunicatul privind începerea tratativelor subliniază că a avut loc un schimb de păreri asupra problemelor situației internaționale actuale, inclusiv problemele securității europene și asupra problemelor mișcării comuniste și muncitorești mondiale. În cursul călătoriei pe care o efectuează în Uniunea Sovietică, delegația de partid și guvernamentală a R. D. Germane a vizitat orașul Baku. Cu prilejul cuvîntării ținute în orașul petrolistilor din Marea Caspică aflat la 100 km de Baku, reprezentanții delegației de partid și guvernamentale a R. D. Germane au reafirmat

poziția țării lor asupra unor probleme internaționale importante. În cuvîntul său, E. Honecker, membru al Biroului Politic al C.C. al P.S.U.G., a arătat că „populația R. D. Germane sprijină lupta poporului frate vietnamez și cere încetarea imediată a bombardamentelor barbare efectuate de aviația americană, încetarea agresiunii și retragerea trupelor imperialiste din Vietnamul de sud”. Vorbitorul a demască de asemenea politica revanșardă dusă de forțele militariste din Germania occidentală.

Presa sovietică subliniază că în zilele în care are loc vizita delegației de partid și guvernamentale a R. D. Germane în Uniunea Sovietică, s-au împlinit zece ani de la încheierea tratatului privind relațiile dintre U.R.S.S. și R. D. Germană. „Tratatul — scrie *Pravda* — a inaugurat o etapă istorică nouă în relațiile dintre U.R.S.S. și R. D. Germană, a creat condiții și mai favorabile pentru dezvoltarea continuă a prieteniei și colaborării lor multilaterale”.

N. PATRAȘCU

LONDRA

Correspondență de la
John GRITTEN

Conferința partidului laburist

Amploarea opoziției față de politica sa externă pe care guvernul se așteaptă s-o întîmpine din partea propriilor lui sprijinitori, la conferința partidului laburist de la Blackpool, poate fi apreciată după faptul că Harold Wilson încearcă să aranjeze ca ministrul de externe Michael Stewart să fie alături de el la tribună.

Este probabil că Wilson va ține în fața conferinței două cuvîntări: el va deschide dezbaterile cu privire la activitatea guvernului și va apăra politica guvernului său în dezbaterile de politică externă care va avea loc se pare joia viitoare. Stewart nu este însă membru al comitetului executiv

LUPTELE DIN VIETNAM

Bilanțul săptămîinii care a început la 12 septembrie este de 130 de acțiuni militare diverse întreprinse de unitățile forțelor patriotice împotriva trupelor americano-saigoneze. Cea mai importantă angajare militară a avut loc la An Khe, la 440 km nord-est de Saigon. În pofida știrilor contradictorii emise din surse americane, apare evident tabloul pierderilor grele suferite de trupele americane în această regiune. „Trupele americane și vietnameze — scria din Saigon unul din corespondenții francezi — plătesc un preț ridicat pentru ultimele lor inițiative militare”. În ceea ce privește bătălia de la An Khe, un purtător de cuvînt american a declarat că „soldații unității sale au întîmpinat o opoziție pe care n-au scontat-o din partea Vietcongului”. Operațiunea denumită „Gibraltar” a constat într-o angajare terestră între unitățile americane și unitățile forțelor patriotice și într-o serie de bombardamente barbare ale aviației americane împotriva zonelor învecinate. Comunicatul militar american vorbește doar despre „succesele raidurilor aeriene”. Cit despre ciocnirea militară propriu-zisă, nici un cuvînt nu dezminte

gravele pierderi pe care trupele aeropurtate americane le-au avut de suferit.

Căutînd să ocupe un teren destinat aducerii de unități americane, o brigadă de parașutiști americani a fost supusă focului intens al unităților patriotice. Bătălia de la An Khe a durat o zi întreagă. În momentul în care trupele americane au primit întăriri și au căutat să încerculească amplasamentul patrioților, orice contact între trupele americane și unitățile Armatei Naționale de Eliberare a fost întrerupt.

În apropierea zonei D, la 50 km nord de Saigon, unitățile patriotice continuă să hărțuiască forțele americane, provocîndu-le pierderi grele.

În provincia Kuang Nam, lingă Da Nang, în urma unei ambuscade organizate de unitățile Armatei Naționale de Eliberare, au fost cauzate pierderi mari trupelor guvernamentale. În momentul în care coloana trupelor saigoneze pătrundea în localitatea Da Hoa, ea a fost atacată de forțele patriotice. Întările care au sosit la fața locului nu au mai găsit decît cadavrele soldaților din trupele guvernamentale și armamentul distrus.

Și în alte regiuni ale Vietnamului de sud, ca de pildă în provincia Vinh Long au continuat operațiunile unităților Armatei Naționale de Eliberare.

Între timp, continuă sosirea de noi trupe americane în Vietnamul de sud. Un purtător de cuvînt american a anunțat la Saigon că, la 18 septembrie, totalul trupelor americane din Vietnamul de sud se cifra la 126 000 de soldați, marinari și aviatori, cifră superioară celei fixate recent de președintele Johnson. Din aceleași surse americane, se afirmă că pînă la sfîrșitul anului, efectivele militare americane ar urma să se ridice la aproximativ 200 000 de oameni. Anunțînd cifra efectivelor actuale, purtătorul de cuvînt a precizat că cifra de 125 000 de oameni indicată de președintele Johnson „nu constituie un plafon”.

Continuă de asemenea raidurile barbare împotriva R. D. Vietnam. Știrile provenite din sursă americană menționează un „ritm intens” al atacurilor aeriene împotriva R. D. Vietnam. A fost atins ceea ce corespondenții au denumit „un record” al raidurilor. La 17 septembrie, 130 de bombardiere americane au efectuat 30 de misiuni împotriva R. D. Vietnam.

al partidului laburist și din punct de vedere statutar, nu are dreptul să ia loc la tribună sau să vorbească în fața conferinței. Dacă ar face-o totuși nu ar fi un fapt fără precedent pentru că și Ernest Bevin, ministru de externe în guvernul Attlee din 1945, a vorbit în fața conferinței atunci când era de așteptat o puternică opoziție de stînga față de acceptarea de către guvern a planului Marshall și față de sprijinirea politicii războiului rece.

Intrucît s-a publicat lista inițială a motiunilor care vor fi prezentate în fața conferinței, organizațiile locale laburiste și sindicale afiliate au prezentat amendamente. Multe dintre ele dau și mai multă greutate criticilor serioase pe care le aduc guvernului, aceste motiuni în special în problema Vietnamului. Una dintre ele propune conferinței „să ceară guvernului britanic să se desolidarizeze de agresiunea americană din Vietnam și să ia atitudine pentru retragerea tuturor trupelor străine”. Unul din sindicatele scoțiene condamnă intervenția americană în Asia de sud-est și în America Latină și cere „adoptarea unei linii independente în politica externă”.

Sindicatul proiectanților a adus alte motiuni un amendament prin care cere ca Anglia să se retragă din bazele de la Singapore, Cipru și Aden (Acest amendament a fost prezentat înainte de despărțirea Singaporei de Malayezia). Sindicatul dorește de asemenea ca cheltuielile de apărare să fie reduse cu 25 la sută și declară că Anglia ar trebui să nu mai cumpere avioane militare din S.U.A. Organizația din Blackpool a partidului laburist, care este gazda conferinței, dorește ca guvernul să convingă celelalte guverne ale Commonwealth-ului „că este o nebunie ca trupe ale Commonwealthului să lupte alături de una din părți în Vietnam”. O altă organizație laburistă consideră periculoasă menținerea bazei de rachete Polaris și „la fel de imorală ca și pe timpul guvernului conservator”. O rezoluție urgentă cere guvernului să-și reconsidere hotărîrea de a refuza vize de intrare celor trei reprezentanți ai Frontului de eliberare din Vietnam, invitați în Anglia de lordul Bertrand Russell.

A fost depusă și o motiune care exprimă concentrat ceea ce multe din cele 50 de rezoluții în problemele de politică externă spun într-o formă sau alta: Autorii „se simt obligați de evenimentele să sublinieze că principiile socialiste ale politicii externe au fost abandonate unul după altul de către guvern, în favoarea continuării politicii partidului conservator și a guvernului precedent”.

O broșură scrisă într-un stil polemic de Konni Zilliacus, și semnată de 38 colegi ai săi din parlament, a fost distribuită delegaților la conferință. Principala sa temă o constituie necesitatea vitală de a se reduce cheltuielile de apărare. Cu privire la Vietnam, Zilliacus avertizează: „Proteste și indignarea publică împotriva sprijinului

acordat de guvern acestei periculoase politici americane au devenit atât de formidabile încît mai devreme sau mai tirziu guvernul va fi obligat să se supună sau să riște înfrîngerea în viitoarele alegeri”.

Dar, deși opoziția față de platformă va fi în mod cert puternică, obișnuitele apeluri de a nu se „răsturna barca” vor avea ca efect, după toate probabilitățile, înfrîngerea oricărei motiuni de cenzură (Trebuie arătat că este imposibil să fie discutate toate motiunile de pe ordinea de zi și în consecință Comitetul permanent al conferinței combină motiunile similare, cu acordul acelor care au depus motiunile inițiale). Este semnificativ faptul că nici unul din marile sindicate nu a propus vreo motiune critică la adresa guvernului în probleme de politică externă și că apologetii politicii guvernului față de Vietnam se simt încurajați de faptul că la Congresul sindicatelor politica guvernamentală a întrunit sprijinul majorității.

A doua problemă critică pentru liderii partidului laburist va fi apărarea Cărții Albe cu privire la imigrație care limitează au dreptul să intre în Anglia și care este la 8500 pe an numărul persoanelor care considerată a fi îndreptată împotriva imigranților de culoare.

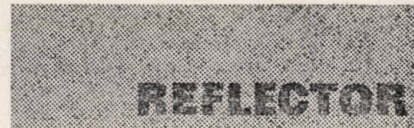
Purtătorul de cuvînt al guvernului în această problemă va fi Alice Bacon, ministru de stat la Ministerul de Interne.

În cadrul părții de pe ordinea de zi intitulată „Principii socialiste”, una dintre organizații își exprimă „dezgustul față de surprinzătoarea acceptare de către guvern a rasismului drept bază a politicii sale în tratarea problemei imigrației din Commonwealth”. O altă rezoluție urgentă declară: „Conferința consideră că în Cartea Albă cu privire la imigrația din Commonwealth există clauze restrictive inutile. Că ea este lipsită de generozitate și de realism”. O altă rezoluție urgentă, prezentată numai cu câteva zile în urmă, denușește Cartea Albă „o retragere în fața forțelor rasismului” și subliniază cu tristețe raul ireparabil pe care publicarea acestui document l-a făcut relațiilor inter-rasiale și din cadrul Commonwealthului.

În alte probleme interne, controversate cele mai aprinse se vor referi la activitatea și intențiile guvernului în domeniul locuințelor și la politica veniturilor.

Ne aflăm în fața unei situații destul de curioase: un guvern cu o majoritate parlamentară de numai două voturi — care ar putea fi redusă la un singur vot în momentul alegerii unui nou președinte al parlamentului — prezintă un plan de cinci ani pentru economia țării. Este ceea ce a făcut guvernul săptămîna trecută.

Planul economic național exprimă intenția dinainte cunoscută a guvernului — de a spori productivitatea în Anglia, în 1970, cu 25 la sută peste nivelul din 1964. Susținătorii planului declară că acest lucru

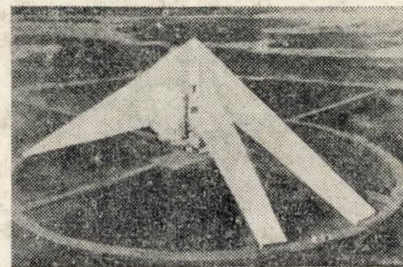
Opera lui Schweitzer va fi continuată

„Spitalul african pentru pacienți africani” — din Lambaréné (Gabon), înființat acum 50 de ani de marele umanist Albert Schweitzer, va continua să existe, prin eforturile succesorilor acestuia.

„Vom continua opera lui Schweitzer în spiritul ideilor sale și avem încredere în ceea ce vom realiza”, au declarat doctorul elvețian Walter Munz, actualul director al spitalului și Rhena Eckrect, fiica marelui dispărut. În acest sens ei au cerut autorizația autorităților de stat din Gabon și au avut o întrevvedere cu președintele țării, Leon Mba.

216 proiectoare — 17 miliarde lumini

Pentru filmarea lansărilor de rachete și de sateliți în timpul nopții în S.U.A., s-a pus la punct, un ansamblu de iluminat care cuprinde 216 proiectoare a 6 kW fiecare, instalate pe 16 remorci aranjate în cerc în jurul rampei de lansare. Un post de control amplasat la 3 km depărtare, pune sistemul în

mișcare și dirijează fasciculele luminoase în jurul obiectului care trebuie filmat, urmărindu-l pînă la înălțimea de 300 de metri. Emisiunea totală de lumină a celor 216 proiectoare este egală, în situația cea mai avansată de lucru, cu 17 miliarde de becure obișnuite.

Recuperarea unei epave

Acum nouă ani, vasul amiral al flotei comerciale italiene, „Andrea Doria”, s-a ciocnit de transatlanticul suedez „Stockholm”, scufundindu-se în largul coastelor insulei Nantucket (Canada); epava sa se află încă pe fundul oceanului, la o adîncime de 68,5 m. Recent, o societate înființată cu scopul de a reduce la suprafață acest vas de 29 000 tone a comunicat că va utiliza o metodă nouă pentru a salva de la pierire valorile existente la bordul lui. Metoda constă în pomparea, în interiorul structurii navei, a unei spume plastice care, în contact cu apa de mare, se solidifică imediat. Acest produs, care se află în stadiu de experimentare, e foarte ușor și impermeabil. Cele 3 000 de tone de spumă plastică necesare vor costa 100 000 de dolari. Recuperarea epavei ar aduce realizatorilor aproximativ 60 de milioane de dolari, deoarece vasul conținea în casa de bani un milion de dolari în titluri negociabile, o mulțime de bilete de bancă, giuvaeruri ale pasagerilor precum și un automobil experimental Chrysler în valoare de 200 000 de dolari. Pe lângă acestea, materialul epavei însăși ar avea o valoare de 15 milioane dolari. Din punct de vedere juridic aceste bunuri nu mai aparțin nimănui; cel ce izbutește să le salveze din apă devine proprietarul lor.

ACTUALITATEA UNEI FABULE A LUI ESOP.

Morala :

Schimbător este norocul ; de aceea-ți prinde bine,
La nevoie, ajutorul unuia mai mic ca tine

(Din The-Observer, Londra)

LA PAZ

Stare
excepțională

este realizabil din punct de vedere politic și că se încadrează în mandatul primit de guvern de a face ca economia Angliei să lucreze în mod eficient, să-i plătească pe creditorii externi ai țării și să ridice nivelul de trai al poporului.

Liderii conservatori l-au criticat prompt și zgomotos. Heath a atacat planul afirmând că „nu dovedește nici cea mai elementară înțelegere a afacerilor moderne” și l-a denumit „un raport economic și nu un proiect de acțiune”. Într-un discurs radiodifuzat, Macleod a declarat că planul este „lipsit de elemente de încurajare și de stimulente”.

La conferința partidului laburist de săptămîna viitoare, criticile la adresa planului vor veni din nou din partea aripii de stînga. Atît *Daily Worker* cît și *Tribune* l-au denumit „un nonplan nesocialist”. Oricît ar părea de curios, săptămînalul conservator *Sunday Telegraph* a fost acela care a declarat că este „o apreciere justă”, pentru că, după cum scrie ziarul, este „un document care, cu cîteva modificări minore, ar fi putut prea bine să vină din partea guvernului conservator. Ostilitatea disprețuitoare a revistei *Tribune* și a elementelor laburiste de stînga este pe de-a-ntregul de înțeles... căci conținutul socialist, măcar radical, al planului este minim. Pare extraordinar faptul că naționalizarea industriei siderurgice nu este nici măcar menționată într-un document de planificare întocmit de un guvern laburist”. În mod semnificativ, autorul adaugă: „Dacă omul bolnav al Europei ar fi scos într-adevăr de sub saltea un manifest socialist, medicii străini care-l îngrijesc și-ar fi împachetat grabnic bagajele și ar fi plecat acasă”.

Vorbind despre acest plan, un bancher din City a declarat: „Nu ne va face nici un rău”.

Practic, toți criticii se concentrează asupra faptului că, după cum se recunoaște chiar în plan, dacă se va urmări sporirea productivității cu 25 la sută, în perioada de 5 ani se va resimți lipsa a 800 000 de muncitori. Delegații la conferința de săptămîna viitoare vor sublinia că, în ciuda acestui fapt, în document nu se face nici o mențiune la necesitatea reducerii mașinii militare formată din 1 250 000 de oameni (inclusiv muncitorii auxiliari din industriile care lucrează pentru înarmare). Ei ar putea să citeze propriile cuvinte ale planului, care declară: „Ca națiune, cheltuim la fel de mult pentru apărare cît investim în utilaje și mașini industriale, cu mult mai mult decît cheltuim pentru toate mărfurile de consum durabile cum sînt automobilele, aparatele de televiziune și mobile și cu aproape 50 la sută mai mult decît reprezintă cheltuielile de învățămînt de toate felurile, finanțate din fonduri publice. Programul de apărare folosește astăzi aproximativ 35—40 la sută din totalul cheltuielilor naționale pentru cercetări și dezvoltare și aproximativ o cincime din numărul oamenilor de știință și tehnicienilor calificați, angajați în aceste activități”.

Întrucît însă planul nu aduce sugestii concrete pentru o reducere radicală a cheltuielilor militare sau pentru reducerea amplexării forțelor armate, delegații la conferința laburistă s-ar putea întreba de ce a mai fost inclus în plan acest paragraf.

Londra, 21 septembrie

Treizeci și cinci de morți, numeroase arestări, punerea forțelor armate sub alarmă și declararea stării de asediu pe întreg teritoriul. Acestea sînt ultimele știri sosite din La Paz. Astfel, după Columbia și Peru, Bolivia este cea de a treia țară latino-americană în care, în prezent, pentru marea masă a populației, orizonturile zilei următoare sînt tăiate de cuvîntul asediu. În Bolivia, zilele acestea ar fi trebuit să fie de fapt ultimele dintr-o campanie electorală ce urma să se închidă duminică seara. Că aceste alegeri, de la 26 septembrie, nu vor mai avea loc se știa încă din martie. Între starea de asediu declarată acum și aceste două date calendaristice, nu-i aparent nici o legătură. Există însă un alt cuvînt care explică întregul mers al vieții politice boliviene, nu de acum un an, ci din 1952 și chiar de mai înainte: cositorul. Acest minereu a rămas pînă azi principală sursă de deșeuri și în același timp izvorul tuturor frămîntărilor politice și economice de amploare. Bine organizați, conștienți de valoarea produsului muncii lor, minerii boliviieni insistă asupra recunoașterii drepturilor ce li se cuvin. Cu un utilaj învechit, fără randament, minele de cositor boliviene produc de mai de mult la un preț de cost superior celui de vînzare. Uneori crește pînă la 3,67 dolari livra, în timp ce pe piață prețul oscilează întotdeauna sub 2 dolari. Drept remediu, autoritățile au folosit numai măsuri care-i dezavantajează pe minerii: micșorarea salariilor, concedierea, transferarea, reducerea orelor de lucru.

Cînd în noiembrie, anul trecut, după lovitură militară care a avut loc, René Barrientos și-a asumat conducerea țării, prima sa declarație conținea și un atac la adresa minerilor: deznationalizarea. Tot atunci a promis organizarea de alegeri pentru 26 septembrie 1965. În martie însă, cînd, conform constituției, urma să demisioneze pentru a-și putea pune candidatura la funcția de președinte, Barrientos și-a anunțat hotărîrea sa de a rămîne în continuare și, în mod firesc, a anunțat și amînarea alegerilor. S-a spus atunci că armata, și în primul rînd conducătorul acesteia, generalul Alfredo Ovando Candia, începe să-i devină ostilă. A fost sfătuit chiar să-l oblige pe Ovando să părăsească țara. Barrientos era însă convins că o asemenea acțiune nu i-ar consolida pozițiile, ci dimpotrivă. El a preferat să-și recîștige simpatia armatei prin Ovando. În mai, cînd condițiile de viață ale minerilor s-au înrăutățit brusc și cînd Barrientos l-a arestat pe Juan Lechin, conducătorul și liderul lor sindical, expédiindu-l în Paraguay, tensiunea politică a crescut. S-a declarat că și acum stare excepțională, mobilizarea tuturor bărbaților între 19 și 50 de ani și s-a ordonat armatei ocuparea minelor. Au fost,

ca și acum, morți și răniți. Cu armele vechi, primite în 1952, minerii s-au apărut în adîncul și înafara minelor. Un conflict cu Ovando părea foarte posibil. René Barrientos a găsit soluția: Ovando a devenit împreună cu el copreședintele țării. Minele au fost ocupate în marea lor majoritate și hotărîrea de deznationalizare era pe cale de îndeplinire. Se avea, și se are în continuare, în vedere o participare de pînă la 49 la sută a capitalului privat, intern sau extern, mai ales nord-american și vest-german. Represiunile sistematice, supravegherea militară, arestarea liderilor sindicali minerii, toate acestea au dus la situația de acum. Imediat ce minerii de la *Siglo Viente* și *Catavi* — două din cele mai mari mine din regiunea Llallagua au cerut eliberarea tovarășilor lor, a urmat riposta militarilor. Consecințele sînt greu de prevăzut, căci dacă pînă acum, fără să fie lichidate, crizele politice au putut fi îndepărtate, o astfel de soluție nu pare să mai dea rezultate. Ceea ce se poate spune totuși, este că prin noua conjunctură cei doi copreședinți vor reuși să-i facă inofensivi pe mulți din adversarii lor politici, în special pe cei din partidul M.N.R. (Mișcarea Națională Revoluționară). Este un lucru pe care îl urmăresc, după cum reiese și din faptul că săptămîna trecută au anunțat descoperirea unui complot antiguvernamental pus la cale de liderii ai M.N.R., cu avizul direct — au declarat ei — al lui Paz Estenssoro, exilat la Lima. În ultimă instanță, se urmărește consolidarea Mișcării populare creștine (M.P.C.) partid nou, creat din inițiativa lui Barrientos. Cînd acesta va fi destul de puternic, alegerile, care ar fi trebuit să aibă loc duminică, se vor ține cu siguranță. Ovando însuși e cel care a mărturisit-o, luna trecută, în cadrul unei întîlniri cu ziariștii străini.

Darie NOVĂCEANU

TEL AVIV

Un test
electoral

Pentru că dintre cei un milion și jumătate de cetățeni care vor desemna la 2 noiembrie pe cei 120 de membri ai parlamentului israelian, aproximativ 900 de mii au fost chemați duminică în fața urnelor spre a stabili conducerea marilor centrale sindicale Histadrut, alegerile de la 19 septembrie au avut valoarea unui test. Aproape toate partidele politice cu excepția grupurilor religioase au prezentat liste în vederea scrutinului solicitat de federația generală a muncii. Mai mult decît atît, ținînd seama de apropierea alegerilor generale, campania electorală pentru Histadrut a fost dominată nu de problemele sindicale propriu-zise ci de lupta în curs pentru controlul asupra viitorului Parlament și deci pentru participarea la viitorul guvern.

Ceremonia împrumutării de către Franța a textului original al „Declarației drepturilor omului și ale cetățeanului” și al „Constituției din 1791” care, împreună cu „Magna Carta” britanică, vor fi expuse la Washington

Caracterul prin excelență politic al alegerilor sindicale din Izrael se datorează în mare măsură sistemului de desemnare organelor sale conducătoare: prin alegeri generale pe baza principiului reprezentării proporționale și cu liste prezentate de diversele partide. La alegeri participă nu numai membrii Histadrutului, ci și soțiile lor. De la proclamarea independenței statului Izrael, adică din 1948, partidul guvernamental Mapai a deținut continuu controlul asupra centralei sindicale, ceea ce i-a creat mari înlesniri în domeniul politicii economice, Histadrutul susținând, fără excepție, toate acțiunile guvernului, chiar atunci când erau îndreptate împotriva intereselor clasei muncitoare (reduceri de salarii, scumpiri de prețuri etc.). În ultimii ani, oamenii muncii s-au desprins treptat de sub influența centralei sindicale și au început să acționeze independent de ea, fapt dovedit de suita aproape continuă a grevelor care se desfășoară fără aprobarea Histadrutului.

Ultimele alegeri pentru Histadrut au avut loc în 1959. Atunci, partidul guvernamental Mapai a obținut 55 la sută din voturi, celelalte împărțindu-se între alte șase partide. De atunci însă a intervenit un fapt nou: sciziunea Mapaiului ca urmare a excluderii grupului condus de fostul prim-ministru Ben Gurion, care a format ulterior partidul RAFI. Pentru a contracara această dizidență, partidul Mapai s-a prezentat în alegerile sindicale (și se va prezenta și în alegerile generale) în alianță cu partidul Ahdut Haavoda, situat la stînga sa. Listele lor comune au obținut în alegerile de duminică 50,5 la sută din totalul voturilor, celelalte repartizându-se după cum urmează: blocul de dreapta format din partidele liberal și Herut — 17 la sută, partidul

RAFI — 14 la sută, partidul Mapam — 13 la sută, liberali independenți — 4 la sută, comuniști — 1,5 la sută.

De notat că spre deosebire de ceea ce se va întâmpla în Parlament și în Consiliile municipale unde Mapai și Ahdut Haavoda au căzut de acord anticipat să rămână aliate și după alegeri, în conducerea Histadrutului ele vor acționa după alegeri separat. Se presupune totuși că, dată fiind infima majoritate obținută de coaliția lor, vor găsi o modalitate de colaborare pentru a păstra controlul asupra federației sindicale. În acest caz este de așteptat o deplasare spre stînga a orientării Histadrutului sub influența partidului Ahdut Haavoda.

Pe plan general însă, concluziile care decurg din alegerile de duminică sînt de cu totul altă natură. Neașteptatul avans obținut de blocul de dreapta și numărul important de voturi întrunite de partidul lui Ben Gurion par să indice o deplasare a corpului electoral, care ar putea să devină și mai evidentă la alegerile care vor interesa nu numai clasa muncitoare ci și cercurile situate prin tradiție la dreapta. Dacă se vor adevăra pronosticurile observatorilor politici care apreciază că blocul de dreapta ar putea obține în alegerile generale un număr de locuri egal cu cel al coaliției partidelor Mapai-Ahdut Haavoda (35—40) iar partidul lui Ben Gurion alte 15—20 de locuri, pentru Izrael începe o perioadă de instabilitate politică fără precedent.

Principala cauză a acestei situații de criză este scindarea partidului Mapai, urmată de reapariția pe scena politică a fostului premier Ben Gurion, care pare decis să facă mari dificultăți foștilor săi parteneri politici.

Ștefan CORNU

REFLECTOR

Eșecul Tîrgului mondial din New York

Încă în plină desfășurare, Tîrgul mondial de la New York se dovedește a constitui un colosal faliment pentru organizatorii săi. La fața locului, socotelile lor au fost total răsurnate. Datorită publicității extraordinare, se conta pe cel puțin 70 milioane de vizitatori. În realitate, din aprilie și pînă la 17 octombrie, cînd se va închide, Tîrgul va fi vizitat de cel mult 50 milioane de oameni. Aceasta înseamnă că ritmul afluenței turistilor este inferior celui al recentei Expoziții Internaționale de la Bruxelles (40 de milioane în șase luni) și al Fierei Campionaria de la Milano (două milioane în două săptămîni). Cifra de 50 de milioane pierde din valoare dacă ne gîndim că New Yorkul atrage oricum 20 de milioane de turiști anual, și că această metropolă are ea însăși 14 milioane de locuitori. Organizatorii contau pe cîștiguri serioase. Dar ei au fost obligați să anunțe că nu vor putea restitui cei 24 milioane de dolari împrumutați de către municipalitatea New York. 13 expozanți particulari au dat faliment, și se crede că și alții vor încheia Tîrgul în pierdere. Cinci bancheri din consiliul de administrație au demisionat pentru a protesta împotriva programului financiar al Tîrgului. Multe ziare au cerut și demisia septuagenarului președinte și animator al Tîrgului, Robert Moses. Se puneau mari speranțe într-o participare pe scară mondială. Dar țări ca U.R.S.S., Germania occidentală, Italia și Anglia nu au fost prezente. Altele, ca Franța, au fost reprezentate doar de industriași și comercianți particulari. Organizatorii au vrut să impresioneze printr-o montare grandioasă (150 de pavilioane, 100 de restaurante, parcuri, lacuri, șosele, locuri de parcare, pe o arie cu un diametru de 2 km); dar ambiția aceasta s-a întors împotriva intereselor lor: pentru a vizita totul, e nevoie de două săptămîni; or, turistul obișnuit nu rămîne în oraș decît trei-patru zile, timp în care, practic, nu poate să vadă aproape nimic. În loc să constituie un punct de atracție, ideea de a face un „Tîrg-spectacol” (filme, demonstrații, reviste, călătorii de agrement pe scaune mișcătoare etc.) s-a dovedit un eșec. Din aceste manifestări, cele gratuite sînt pur și simplu luate cu asalt, iar celelalte au prețuri de intrare prea ridicate (1—2,5 dolari). Pe de altă parte, programele prevăzute nu i-au mulțumit pe spectatori, motiv pentru care cei ce cumpăraseră bilete înainte de deschiderea Tîrgului (s-au vîndut cu anticipație 28 milioane de bilete) au făcut o proastă reclamă acestei uriașe expoziții. Prostul gust și gafele de organizare nu au lipsit: peste drum de pavilionul sobru al Vaticanului (în care sculptura Pietă de Michelangelo e vizitată zilnic de 20 000 de persoane) se află un „night-club” în care se exhibează Candy Johnson, campioana twistului. Bineînțeles, o greșală a fost și dorința de a fi reprezentate îndeosebi marile societăți și trusturi americane: General Motors, Ford, I.B.M., Bell Telephone, Pepsi-Cola etc. În schimb, pavilioanele oficiale, inclusiv cel american, au neglijat unele categorii de articole (arte, tipărituri, industrie grea, agricultură). În fine, un eșec politic: Indonezia și-a închis pavilionul în semn de protest împotriva agresiunii S.U.A. în Asia de sud.

(După revista italiană *Europeo*)

Vîrsta pămîntului: 10 000 000 de ani

Există două teorii în legătură cu formarea Universului. Una susține că toate elementele chimice s-ar fi format în aceeași perioadă, consolidîndu-se apoi în diferite planete ale sistemelor solare; calculînd vechimea uraniului din Pămînt s-a ajuns la concluzia că vîrsta planetei noastre ar fi de 5 milioane de ani. O altă teorie afirmă că elementele mai ușoare (potasiul) ar fi apărut mai curînd, iar cele mai grele (uraniul) mai tîrziu. Deoarece izotopii de potasiu-40 produc în mod spontan izotopi de argon-40 se poate stabili, prin calculul raportului lor, vechimea Pămîntului. În sprijinul acestei teorii, savanții sovietici au examinat recent unele roci dintr-un munte de lingă Monkegorsk din Peninsula Kola. Concluzia la care au ajuns este că planeta noastră ar avea o vîrstă dublă decît cea presupusă pînă acum: 10 milioane de ani.

ATENA

După zece
săptămîni

Formarea guvernului Stephanopoulos va pune oare capăt crizei politice din Grecia care durează de la 15 iulie? Singurul lucru cert este că desemnarea unui nou prim-ministru nu a intervenit decât în momentul cînd exista speranța că el va întruni o nouă majoritate parlamentară. La începutul acestei săptămîni s-a aflat că 152 deputați sprijină noua formulă guvernamentală. Spre deosebire de guvernele Novas și Tsirimokos care n-au izbutit să treacă prin parlament — din guvernul Stephanopoulos fac parte oameni politici din toate partidele țării cu excepția E.D.A. Partidele de dreapta — radical și progresist — sînt reprezentate în guvern prin cîte doi miniștri fără portofoliu; cei doi foști prim-miniștri care au eșuat în încercarea lor de a forma guvernul după înlăturarea lui Papandreu dețin funcțiile de vicepreședinți ai Consiliului de Miniștri.

Prin aplicarea formulei-condiție a liderului partidului progresist, Markezinis, privind formarea unui guvern de „uniune națională” din care să nu facă însă parte reprezentanți ai partidului E.D.A. a fost posibilă alcătuirea acestui cabinet denumit de „colaborare”. În principiu puterea ar urma să fie exercitată efectiv de „Centrul dizident”, partidele E.R.E. și progresist fiind reprezentate numai simbolic. Viitorul va arăta însă în ce măsură se vor mulțumi partidele de dreapta numai cu o prezență simbolică în guvernare.

În declarații ulterioare depunerii jurământului, Stephanopoulos a definit scopul și programul noului guvern. Potrivit noului premier, guvernul urmărește „restabilirea cît mai curînd posibil a păcii, calmului și unității morale a poporului grec, condiție indispensabilă pentru noile alegeri care vor trebui să aibă loc pe baza sistemului proporțional simplu”. Definind programul guvernului care s-a prezentat miercuri spre a obține investitura Parlamentului, noul premier a declarat că principala sarcină care stă în fața noii echipe ministeriale este remediarea si-

tuății economice și sociale în care se află țara. Concret, el s-a referit la problemele stabilității monetare, ale creșterii costului vieții și ale balanței de plăți externe. În privința politicii externe a țării, Stephanopoulos a afirmat că Grecia va rămîne fidelă alianțelor din care face parte și că este dispusă „să lărgească cercul relațiilor, mai cu seamă în domeniul economic, cu toate țările care doresc acest lucru”.

Una dintre problemele care suscită discuții aprinse în aceste zile este cea a viitoarelor alegeri pe care Stephanopoulos a promis că le va organiza. Faptul este apreciat ca o concesie făcută cererii lui Papandreu privind organizarea alegerilor generale. Formula sugerată de noul premier nu este însă pe placul tuturor forțelor politice. Dacă va fi pus în aplicare, sistemul proporțional simplu va determina fărîmîntarea în continuare a forțelor politice de centru. Desfășurate în asemenea condiții, alegerile ar putea favoriza partidele de dreapta.

Un alt subiect litigios îl constituie data alegerilor, întrucît Stephanopoulos nu și-a luat nici un fel de angajament precis. El a făcut o singură promisiune: alegerile ar putea avea loc numai „în condiții politice normale”. Formula permite orice interpretare.

Nemulțumit de evoluția evenimentelor, Papandreu a început un nou turneu politic prin țară. La Salonic și Atena au avut loc mari mitinguri, cu participarea a sute de mii de oameni. El și-a exprimat convingerea că în viitoarele alegeri va obține o majoritate confortabilă.

Eugen PHOEBUS

LIMA

Situație
încărcată

Masiva trimitere de forțe militare împotriva partizanilor peruvieni nu dă rezultatele așteptate de guvern. Belaunde Terry, președintele țării, a susținut mult timp că în Anzii peruvieni nu există *guerrilleros*, ci „doar vreo 80 de delicvenți, conduși de cîțiva lideri extremiști care primesc instrucțiuni și sprijin din afară”. Dar ziarele anunță zilnic noi

acțiuni ale partizanilor pe platourile înalte, iar legea care prevede pedeapsa capitală nu numai pentru ei ci și pentru cei ce i-ar sprijini într-un fel, arată în mod clar că nu-i vorba despre „delicvenți” și mai ales că aceștia nu primesc sprijin din afară, ci din interior și în primul rînd de la masele țărănești. Dovadă sînt represuniile militare ale unităților armatei guvernamentale, desfășurate de-o potrivă asupra partizanilor și asupra satelor.

În cele două luni de cînd armata a fost mobilizată pentru aceste lupte, tactica a evoluat. Partizanii au folosit cu multă pricepere relieful terenului reușind să facă inofensive trupele de infanterie. Se recurge din această cauză, la aviație. Zburînd razant pe deasupra pădurilor, de-a lungul drumurilor de munte sau peste localitățile suspectate, avioanele lansează bombe sau mitraliază suprafețe mari, la întîmplare, pentru că reperarea detașamentelor de partizani în condițiile de relief ale Anzilor este aproape imposibilă. Lansarea parașutiștilor s-a soldat și ea cu eșecuri.

Un proces militar intentat de curînd la Lima a stîrnit dezaprobarea multor personalități, unele dintre ele cu funcții înalte în instituțiile guvernului. Cei 67 de acuzați sînt în majoritatea lor rude cu partizanii sau numai suspecți de a simpatiza cu mișcarea acestora. Faptul că pe această bancă se află soțiile a doi dintre conducătorii partizanilor — Luis de la Puente Uceda și Guillermo Lobaton — arată că autoritățile încep să recurgă la mijloace extreme.

Din Anzi, conducătorii partizanilor au lansat la 4 septembrie un manifest către întregul popor semnat de Luis de la Puente Uceda, secretarul general al mișcării de partizani și de conducătorii celor trei fronturi: Labaton, în centrul țării, Ricardo Gadea în sud și Gonzalo Gasco în nord.

Procesul celor 67 de persoane a avut loc imediat după acest manifest și, tot imediat, Camera Deputaților — fapt fără precedent în istoria țării, au notat ziaristii — i-a cerut lui Belaunde Terry să o informeze asupra situației reale din țară. Neînțelegerea ivită de aici a dus la demisia membrilor cabinetului și la formarea, acum o săptămîină, a guvernului condus de Becerra de la Flor. Compoziția noului cabinet — 7 civili, toți deputați sau senatori și 3 militari — ilustrează între altele, străduința lui Belaunde de a realiza o mai bună înțelegere între guvern și puterea legislativă, în general ostilă liniei politice a președintelui.

D. M.

ATMOSFERA PARISULUI

O recentă dispoziție a Ministerului Sănătății din Franța reglementează utilizarea combustibilului în Paris: în iarna care vine va fi interzisă folosirea cărbunilor solizi, bogați în materii volatile.

După cum se știe, Parisul are cea mai mare densitate demografică din lume: 32 300 locuitori pe kmp. (Tokio — 16 000 loc. pe kmp; New York — 13 200 loc. pe kmp). Peste 2 800 000 de parizieni locuiesc pe o suprafață de 87 kmp. Atmosfera Parisului este infectată de fumul rezultat din încălzirea locuințelor cu cărbuni și de gazele de eșapament ale mașinilor. Impuritățile din aer au făcut ca în cîteva luni, vochea poartă Saint-Denis, care își recăpătase culoarea albă originală, să fie din nou acoperită de o patină cenușie. Densitatea construcțiilor pariziene nu lasă unui locuitor decît 5 mp de spațiu liber, — în care sînt cuprinse și cîmîtitele.

„Onoare acestui oraș care dă mai mult oxigen morților săi decît celor vii”, scrisese cîndva Jean Giraudoux. Spațiile verzi sînt pe cale de dispariție în capitala Franței. Atmosfera cea mai irespirabilă este cea din cartierul aristocratic, decretat zonă nr. 1: de la Rue de l'Assomption pînă la bulevardul Orcano, spațiu în care se află și palatul Elysée.

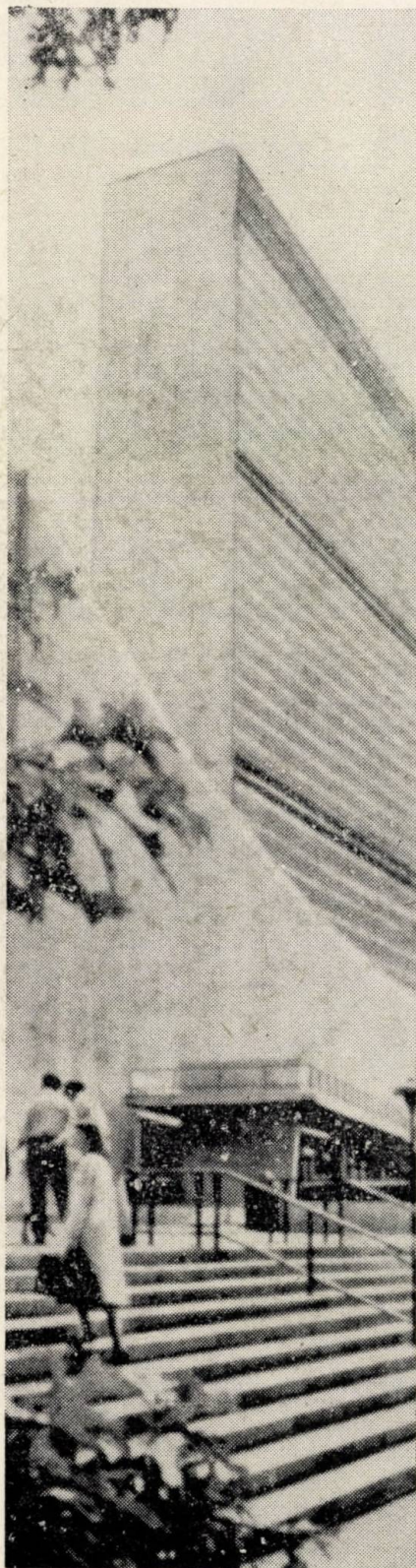
Regiunea pariziană beneficiază de o „ventilație” naturală destul de bună care imprăștie repede fumul. Nu tot așa se prezintă situația la Los Angeles, de pildă, oraș care se află așezat în ceea ce vechii indieni numeau „Valea Fumurilor” și unde, toamna o ceață deasă, galbenă, acoperă toată regiunea.

Accidentele provocate de poluările atmosferice sînt bine cunoscute. În 1930, în Belgia, toată regiunea industrială de pe valea

Meusei a fost înecată în ceață; după trei zile fără vînt, s-au înregistrat 60 de morți și mii de bolnavi. În orașul Donora (Pennsylvania) o catastrofă similară a provocat moartea a 17 oameni. La Londra, o ceață de patru zile, în 1952, a determinat o inversiune a temperaturii, care a sporit mortalitatea normală cu 4 000 de cazuri.

Cercetătorii francezi susțin că gazele cele mai nocive sînt bioxidul și trioxidul de sulf; alături de ele — particulele solide din fum și benzopirenul din gazele de eșapament. Altele, ca anhidrida sulfuroasă pot duce, sub influența solară, la combinații iritante și chiar la formarea de acid sulfuric. În prezent, problemele care se studiază privesc debarasarea cît mai completă a combustibililor de elementele lor volatile, precum și punerea la punct a unor materiale care să capteze particulele de praf.

O.N.U. — sesiunea XX

NOUA sesiune a Adunării Generale s-a deschis în cea de-a treia zi de marți a lunii septembrie, revenindu-se astfel — pe acest plan — la o prevedere unanim consimțită. Bun augur? Vizînd, aparent, un aspect procedural mai puțin semnificativ, întrebarea, comună unui mare număr de participanți la ședința inaugurală a sesiunii, trădează o preocupare de fond pentru locul și rolul O.N.U. în condițiile actuale ale dezvoltării internaționale. Iar preocuparea în sine însăși dezvăluie interesul sau încrederea în capacitatea O.N.U. de a deveni într-adevăr un instrument de apărare a păcii și de promovare a progresului mondial.

Urmînd unei sesiuni neobișnuite, care i-a pus la încercare viabilitatea (invocarea faimosului art. 19 și retragerea Indoneziei), desfășurîndu-se pe fundalul unor evenimente care primejdiesc pacea mondială (agresiunea americană împotriva poporului vietnamez și conflictul armat indo-pakistanez nu figurează pe ordinea de zi dar vor marca profund dezbaterile), grevată de voluminoasele dosare ale unor probleme pe care nu a reușit să le rezolve sau să le apropie de o soluție și care îi pun în joc prestigiul și riscă să-i ruginească mecanismele de funcționare, O.N.U. se află la cea de-a douăzecea întrunire anuală a Adunării sale Generale în fața unei severe probe a eficienței sale de acțiune.

O ordine de zi record — 107 puncte — așteaptă aprobarea delegaților celor 117 țări membre (la actuala sesiune devenind membre ale O.N.U. Singapore, Insulele Maldive și Gambia). Moștenită în majoritate de la sesiunea precedentă, agenda actuală grupează probleme de mare importanță pentru evoluția relațiilor internaționale, dar a căror rezolvare se află, în numeroase cazuri, în faze doar incipiente.

Dezarmarea generală și totală va ocupa — după părerea observatorilor — un loc însemnat în dezbateri și alături de ea problemele semnării unei convenții pentru prohibirea folosirii armelor nucleare, folosirea spațiului cosmic în scopuri pașnice și altele. Acestui grup de probleme trebuie să i se adauge noul punct înscris în conformitate cu rezoluția din 15 iunie 1965 a Comisiei pentru dezarmare și anume problema convocării unei conferințe mondiale pentru dezarmare.

La fel ca problemele lichidării colonialismului, un mare număr de puncte înmănunchează problemele comerțului și schimburilor internaționale, începînd cu raportul Conferinței pentru Comerț și Dezvoltare și continuînd cu problema dezvoltării regionale, a dezvoltării investițiilor, a cadrelor tehnice, a suveranității asupra materiilor prime etc. Vizînd în modul cel mai direct interesele lor de progres economic și social, tinerele state africane, asiatice și latino-americane acordă acestei probleme o importanță maximă.

Numeroase teme ale ordinei de zi au în vedere îmbunătățirea climatului internațional și promovarea unor măsuri menite să înlesnească colaborarea internațională pașnică și constructivă. Printre acestea, la punctul 33 se află înscrisă, la propunerea României, problema „Acțiuni pe plan regional în vederea îmbunătățirii

relațiilor de bună vecinătate între state europene aparținînd unor sisteme social-politice diferite”. Formulată pentru prima oară la cea de-a 15-a sesiune a Adunării Generale, prezintă și pe agenda cîtorva sesiuni precedente dar nedezbătută încă din lipsă de timp, propunerea românească a înregistrat ecouri pozitive la O.N.U. De aceeași apreciere se bucură propunerea României pentru „Proiectul de declarație privind promovarea în rîndurile tineretului a idealurilor de pace, respect reciproc și înțelegere între popoare”. Prezența Republicii Socialiste România se manifestă în numeroase alte probleme dezbătute la O.N.U., delegația țării noastre fiind mandatară unei politici externe consecvent pașnice, reafirmată la ultimul Congres al Partidului Comunist Român. „Acționînd în spiritul coexistenței pașnice — se spunea în raportul prezentat la Congres de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al C.C. al P.C.R. — România se pronunță pentru dezvoltarea relațiilor de colaborare cu toate țările, fără deosebire de sistem social-politic. Considerăm că fiecare stat are de dat și de primit în cadrul circulației valorilor materiale și spirituale create de popoare”.

O analiză a proceselor pe care le-au parcurs la O.N.U. unele din problemele care au constituit teme ale dezbaterilor în numeroase sesiuni, a stadiului la care au ajuns ele, ar putea dezvălui cu suficientă fidelitate atât eficiența acestei organizații cît și raportul de forțe ce se confruntă în cadrul ei. O asemenea analiză ar scoate de asemenea la iveală reflectarea în O.N.U. a modificărilor survenite în ultimele decenii în dezvoltarea mondială. Numeroase inițiative făcînd parte din bilanțul pozitiv al O.N.U. sînt în primul rînd rezultatul principalelor transformări din lumea contemporană: creșterea pe multiple planuri a prestigiului și influenței țărilor socialiste, prăbușirea imperiilor coloniale și apariția a noi state independente în Africa și Asia, în cadrul aceluiași proces. Declarația cu privire la acordarea independenței țărilor și popoarelor coloniale, rezoluția care relevă că dezarmarea generală și totală constituie în zilele noastre sarcina principală, Conferința O.N.U. pentru Comerț și Dezvoltare, hotărîrile sau recomandările vizînd promovarea colaborării în domeniul utilizării pașnice a energiei atomice și în alte sectoare ale științei și tehnicii, activitatea desfășurată de diferite organisme și instituții specializate ale O.N.U. — toate acestea și fără îndoială multe altele se înscriu pe lista realizărilor valoroase ale acestei mari organizații mondiale. Firește, în multe cazuri importanța problemelor a fost doar recunoscută și consemnată ca atare, fără a se reuși încă adoptarea unor măsuri practice, concrete în vederea unor rezolvări reale. Dezarmarea este din acest punct de vedere exemplul cel mai elocvent. Și de data aceasta sesiunea Adunării Generale va trebui să asculte un raport, al Comitetului celor 18, care nu va putea constata decît absența unor autentice progrese pe anevoioasa cale a soluționării problemei. O.N.U. nu a sancționat încă recomandările proprii sale Conferinței pentru Comerț și Dezvoltare, nu a trecut încă la introducerea acestor recomandări

ca temeinice instrumente de lucru ale relațiilor economice internaționale. Dacă dialogul în aceste probleme a fost larg deschis, dacă opinia publică mondială poate cunoaște și aprecia perspectivele problemelor, pozițiile părților în cauză, nu este mai puțin adevărat că lucrurile nu se pot eterniza în acest stadiu. Tot mai des este exprimată la tribunele Adunării Generale sau Consiliului de Securitate ideea că O.N.U. nu poate fi acceptat ca un simplu „club” pentru discuții, menirea sa fiind aceea a unui înalt for constructiv, eficient, autoritar.

S-a spus deseori în ultimul timp că O.N.U. nu-și poate afirma cu hotărâre rolul atîta vreme cît se va menține în actualele sale structuri și formule. Este adevărat, în măsura în care această constatare are în vedere faptul că O.N.U. nu reflectă deplin realitățile lumii contemporane. Dar principiile fundamentale pe care este construită organizația, prevederile Cartei sale continuă să fie viabile. Istoria ultimelor două decenii este martora faptului că O.N.U. a eșuat tocmai atunci cînd a ignorat sau încălcat aceste principii. Unul din ele, cel pe care trebuie să se întemeieze relațiile internaționale, este acela al egalității suverane a statelor. Larg acceptat, acest principiu exclude interpretarea O.N.U. ca un suprasat sau ca un guvern mondial. El interzice imixtiunea în afacerile interne ale statelor, nu dă nici unui organ al O.N.U. dreptul de a întreprinde vreo acțiune în relațiile cu un stat fără consimțămîntul acestuia. Nu o dată încălcarea lui de către puterile imperialiste a primejduit pacea și a ridicat încordarea în relațiile internaționale. O dovedesc cel mai recent acțiunile agresive ale S.U.A. în Vietnam și intervenția în Republica Dominicană. Importanța și sensul real al acestui principiu au fost subliniate în declarația făcută la ultima sesiune de șeful delegației române, Corneliu Mănescu:

„În fruntea regulilor de conduită internațională, Carta situează respectarea egalității suverane a statelor, principiu care este considerat, pe drept cuvînt, piatra de încercare în relațiile internaționale. Într-adevăr, garanția unor relații de bună vecinătate și de cooperare între state o găsim în aplicarea întocmai a acestui principiu și a consecințelor pe care le implică: respectarea suveranității și integrității teritoriale, dreptul fiecărui popor de a-și alege în mod liber sistemul politic și economic și de a vedea respectată personalitatea sa în viața internațională. În felul acesta, este exclusă posibilitatea promovării unor interese unilaterale, în detrimentul popoarelor și al liberei afirmări a voinței lor”.

Un alt principiu primordial al O.N.U., cuprins în însăși definiția sa, este cel al universalității organizației. O.N.U. cuprinde astăzi 117 state. La crearea sa, numărul acestora era mai mic de jumătate. Numeroase state tinere, africane și asiatice, sînt astăzi în O.N.U. folosind tribuna organizației pentru a-și afirma personalitatea pe arena internațională. Este un element pozitiv al organizației. Dar principiul universalității este grav încălcat prin absența R. P. Chineze, a cărei reprezentare legitimă este împiedicată de ani de zile. Prin aceasta O.N.U. nu a făcut decît să se automutilizeze, să perpetueze o situație în detrimentul său propriu, să accepte un anacronism a cărui primejdioasă absurditate este tot mai larg și răspicat recunoscută de la sesiune la

sesiune. Pentru înlăturarea acestei anomalii, un număr de state (Albania, Algeria, Burundi, Cambodgia, Congo (Brazzaville), Cuba, Ghana, Guineea, Mali, România și Siria) a propus înscrierea pe ordinea de zi a problemei restabilirii drepturilor legitime ale R. P. Chineze la O.N.U.

În cursul ultimilor ani și mai ales în urma precedentei sesiuni, cînd delegația americană a declanșat artificiala problemă a „crizei financiare” a O.N.U., o temă vast discutată a constituit-o raportul dintre Consiliul de Securitate și Adunarea Generală, mai ales pe planul hotărîrilor privind intervențiile în conflictele din diferite zone ale lumii. În fond este o problemă de constituționalitate a O.N.U. Cererea țărilor mici privind o lărgire a componenței Consiliului de Securitate pentru ca aceasta să reflecte mai fidel actuala compoziție a Organizației este cu totul îndreptățită. De altfel, două amendamente în acest sens ale Adunării Generale au fost pînă acum ratificate de 72 de state, printre care și România. În acest fel, Adunarea va spori atît numărul membrilor Consiliului de Securitate cît și al Consiliului Economic și social.

Sesiunea a 19-a a creat Comitetul celor 33 (din care face parte și țara noastră) a cărui sarcină este de a analiza, printre altele, atribuțiile Adunării Generale și ale Consiliului de Securitate în domeniul operațiunilor de menținere a păcii. Punctul 100 al ordinei de zi — proaspăt înscris — este menit să supună dezbaterii și recomandărilor Adunării Generale această controversată problemă a autorizării și finanțării viitoarelor operații de menținere a păcii. Cert este însă că în ce privește trecutul, nu deficiențele Cartei au împiedicat O.N.U. să acționeze în anumite împrejurări în apărarea păcii, ci eschivarea de la prevederile existente. Pilda cea mai concludentă au oferit-o evenimentele din Congo, unde intervenția căștilor albastre a fost hotărîtă prin ocultura Consiliului de Securitate.

Este vădit că mai este mult loc pentru îmbunătățirea activității O.N.U. și că această îmbunătățire trebuie să se producă. La fel de importantă este și înțelegerea faptului că o modificare pozitivă în acest sens trebuie căutată în primul rînd în înseși prevederile Cartei, în respectarea și în valorificarea lor.

Sesiunea nu a început decît de două zile. Quaison-Sackey a predat fotoliul prezidențial lui Amintore Fanfani. Primele declarații rostite la tribună confirmă îngrijorarea pentru implicațiile focarelor de război și exprimă speranța în revenirea la pace. Consiliul de Securitate a adoptat o rezoluție în conflictul indo-pakistanez. Va avea eficiență? În aceeași zonă a globului continuă agresiunea împotriva poporului vietnamez. Inserate pe o imensă ordine de zi, numeroase alte probleme își așteaptă rezolvarea sau abordarea pe o linie constructivă. O.N.U. este chemat să contribuie la apărarea păcii și securității popoarelor. Lucrările sesiunii sînt urmărite cu interes și cu încredere. Justificarea lor este prima îndatorire a delegaților întruniți pentru a 20-a oară în clădirea albastră străjuită de steagurile Națiunilor Unite.

George SERAFIN

SCRISOARE

DIN

ROMA

Vrînd-nevrînd, guvernul de centru-stînga își continuă existența. Pentru coaliția guvernamentală, vara aceasta s-a prezentat, cum a fost și vremea, cînd cu soare, cînd cu furtună. În iulie se părea că guvernul Moro nu va rezista încercărilor: cu sprijinul partidelor de dreapta, democrat-creștinii au respins în parlament principalul articol al legii privind cinematografia italiană, lege pregătită de ministrul socialist Corona cu acordul celorlalte partide din coaliția guvernamentală. Barca guvernului a fost readusă însă la linia de plutire, cu promisiunea ca întreaga problemă să fie revăzută o dată cu reluarea în toamnă a activității parlamentare.

Ulterior, guvernul a trebuit să facă față momentului marcat de ceea ce presa a numit „evenimentele din Aosta”. În orașul Aosta, capitala Regiunii Autonome Val-d'Aosta, au avut loc la sfîrșitul primăverii alegeri pentru Consiliul comunal: victoria a fost repurtată de comuniști și socialiști. Aceștia din urmă însă au primit de la Roma dispoziția de a forma consiliul împreună cu comuniștii, ci cu reprezentanții coaliției guvernamentale. Socialiștii din Aosta s-au opus indicației de la centru, votînd chiar o rezoluție prin care își exprimau hotărîrea de a continua colaborarea cu comuniștii și numind un primar comunist. La reproșurile partenerilor din guvern, conducerea P.S.I. a răspuns în unicul mod în care putea s-o facă: prezentînd „rebeliunea” socialiștilor din Aosta ca un act limitat, de valoare locală, și promițînd că problema va fi pusă din nou pe tapet în luna octombrie.

Și pe planul politicii externe s-au desfășurat polemici între partenerii coaliției guvernamentale. Socialiștii voiau să-și disocieze atitudinea de aceea a guvernului și a democrației creștine față de intervenția militară a S.U.A. în Vietnam și în Republica Dominicană. Redactorii ziarului *Avanti*, oficiul P.S.I., au depus eforturi susținute pentru a afirma dreptul partidului lor la autonomie în aprecierea evenimentelor. Ultima manifestare în acest sens a prilejuit-o anunțata vizită în Italia a unei delegații a Partidului celor ce muncesc din R. D. Vietnam, inițiată de P.C.I. Guvernul italian a refuzat să acorde vize de intrare membrilor delegației, Nenni alăturîndu-se refuzului guvernamental. În ciuda poziției liderului socialist, însă, ziarul *Avanti* și-a exprimat rezerve față de măsura guvernului, ceea ce a stîrnit un val de atacuri din partea celorlalte ziare guvernamentale.

Partidele de stînga din opoziție și chiar o parte din reprezentanții P.S.I. califică, în general, colaborarea dintre democrația creștină și socialiști drept o colaborare nu numai plină de contradicții, dar și ineficientă. Această apreciere este determinată de întreaga evoluție politică și programatică a coaliției de centru-stînga, de analiza critică a stării de paralizie în care a ajuns centrul-stînga. În momentul în care a început participarea socialiștilor în guvern, una din cererile ce le-au fost adreseate a fost aceea de a extinde alianța la întregul teritoriu național. Cu alte cuvinte, se cerea socialiștilor să lichideze administrațiile de stînga create în ultimii 20 de ani la nivelul comunelor, orașelor, provinciilor și regiunilor autonome. Majoritatea socialistă-comunistă ar fi urmat astfel să

PERSPECTIVE DE TOAMNĂ

cedeze locul unor combinații de centru-stînga. În concepția autorilor acestei inițiative, răsturnarea alianței tradiționale a socialiștilor trebuia să ducă la izolarea partidului comunist.

Nu se poate spune că aripa de dreapta a P.S.I. nu a făcut totul pentru a satisface aceste cereri. Dacă ea nu a reușit, aceasta se datorează rezistenței pe care au opus-o socialiștii de rînd. În consecință, aproape 2 000 de consilii comunale, orașenești și provinciale „roșii” continuă să reziste în Italia. Mai mult, faptele au arătat că acolo unde s-a procedat la înlocuirea consiliilor socialist-comuniste cu consilii de centru-stînga, situația este precară. Administrația orașelor Florența, Genova, Triest, Reggio-Calabria se află în criză. La Roma, administrația de centru-stînga nu reușește să țină în picioare consiliul provincial. La Milano, a trebuit să se facă apel la doi fasciști pentru ca „centru-stînga” să păstreze administrarea orașului. La Trefano (provincia Marche) consiliul de centru-stînga a fost dizolvat și înlocuit de o administrație alcătuită din comuniști și socialiști. Același lucru s-a petrecut în mai multe localități din provincia Sienna.

Astăzi este greu de prevăzut dacă guvernul va reuși, de la centru, să frîneze acest proces la periferie, deși pînă acum s-a dovedit destul de abil în „absorbirea” divergențelor. În plină vară s-a vorbit chiar despre o înțelegere între Moro și Nenni în vederea unei crize de guvern „dirijate” de la centru, care i-ar fi îngăduit lui Nenni să se prezinte la apropiatul Congres al partidului socialist cu mâinile libere. Căci în rîndurile P.S.I. (la fel ca și în rîndul altor partide de stînga) s-au făcut tot mai simțite nemulțumirile față de actualul curs al politicii guvernamentale. Lombardi, Giolitti, Santi, întreaga stîngă a P.S.I. au cerut trecerea partidului socialist în opoziție. „Actualul guvern — a spus Lombardi — nu este un guvern de centru-stînga, ci un guvern de centru mascat. Iată de ce cer ca P.S.I. să iasă din coaliția guvernamentală”.

Dacă Nenni va voi să apere pînă la capăt acțiunea sa pe linie guvernamentală, se înțelege că nu va avea un congres ușor. Retragerea pentru moment a P.S.I. din guvern ar da aripii de dreapta a partidului socialist posibilitatea de a manevra mai ușor spre a-și consolida pozițiile în congres, pentru ca ulterior să revină la colaborarea cu democrația creștină. Nenni a denumit aceste zvonuri „fantezii de vară” — dar ele încă nu s-au stins.

Criticile cele mai aspre la adresa guvernului sînt concentrate în jurul concepțiilor sale față de frontul ofensivei forțelor capitaliste. După ce s-a autodenumit un instrument de reforme democratice, guvernul de centru-stînga pare să fi renunțat la programul său: crearea regiunilor autonome, legea urbană, reforma agrară, lărgirea drepturilor muncitorești în întreprinderi, asigurări sociale, precum și planificarea economică, toate prezentate ca urmărind să modifice în sens democratic fizionomia statului, limitînd puterea marilor monopoluri. Un indiciu destul de clar în ce privește intențiile guvernului a fost oferit de premierul Moro în discursul pe care l-a rostit recent la Bari. „Obiectivul nostru, a spus el, este de a asigura eficiența productivă a sistemului și creșterea investițiilor particulare”. Aceasta în-

seamnă, cu alte cuvinte, că muncitorii și sindicatele trebuie să subordoneze acestor exigente cererile lor privind salariile, că întreprinzătorii trebuie să opună rezistență revendicărilor muncitorilor, așa cum face guvernul cu salariații publici.

În ceea ce privește poziția membrilor socialiști ai cabinetului, Nenni, în lipsă de realizări pe măsura promisiunilor, propune acum partidului său și maselor populare tema „reformei statului”, ca și cum — observa Lombardi — problema administrației ar putea fi separată de conținut și de scopuri. În cunoscuta sa „Scrisoare către tovarăși”, publicată de ziarul *Avanti* în momentul în care începeau să se desfășoare adunările de pregătire a celui de al 36-lea Congres al P.S.I. (acesta își va deschide lucrările la 10 noiembrie), Nenni spunea că statul a căpătat o relativă autonomie, ale cărei forme variază în funcție de ascensiunea la putere a unei forțe politice sau alta. „Față de stat — spune Nenni — mișcarea socialistă nu se mai află în situația primitivă de a fi supusă, distrusă sau fărîmîtată, ci în situația de a revendica în stat, în conducerea sa, dreptul de prezență și de răspundere pentru a-l face în mod treptat să devină dintr-un instrument de reprimare un instrument de eliberare a noului ce se naște și se maturizează în societate”. (Chiar în zilele în care Nenni redacta „scrisoarea” sa, la uzinele Fiat se reducea orarul de muncă — o dată cu reducerea corespunzătoare a salariilor a 50 000 de muncitori și tehnicieni — iar guvernul anunța măsuri în sprijinul patronatului din industria de automobile și din alte sectoare. Printre acești patroni favorizați se numără și proprietarul uzinelor textile din Val de Susa, care, invocînd „lipsa de fonduri”, refuză să plătească salariile celor 8 000 de muncitori). Trebuie să amintim că presa burgheză a întîmpinat cu satisfacție acest „nou socialism, fără concepte de clasă”, după cum afirma ziarul *La Stampa*. La rîndul său *Corriere della Sera* scria: „Foarte bine! Astfel de cuvinte și concepții aproape identice am citit în ultimii ani și în ziarul nostru”.

Pentru a îndepărta amărăciunea integrării în cadrul „sistemului”, a celui sistem pe care Moro îl vrea mai „eficient”,

Nenni oferă totuși militanților socialiști un fel de consolare: dacă statul, potrivit spuselor lui, a cîștigat o „relativă autonomie” care se traduce prin diferite forme „de acces la putere a unei forțe politice sau alteia”, aceasta ar însemna, implicit, și posibilitatea accesului muncitorilor la putere!

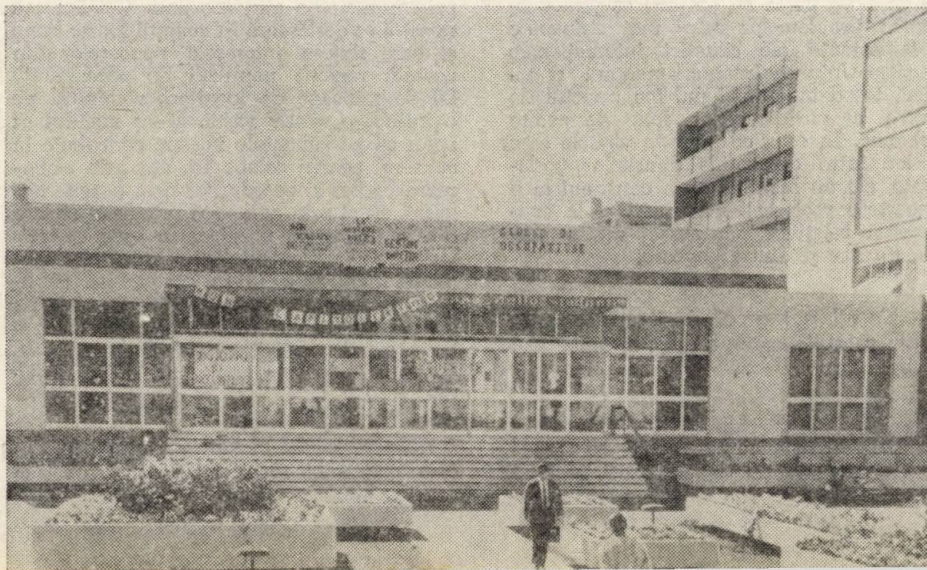
Realitățile arată însă altceva. Iar problema care preocupă, și pentru astăzi și pentru mîine, pe militanții socialiști este aceea a unirii forțelor de orientare socialistă într-un singur partid capabil să realizeze un program de reforme. Aici se pare că își are originea „geneza unificării socialiste” în formula preconizată de Nenni: unificarea socialiștilor cu social-democrații, prezentată ca o alternativă la realitatea capitalistă, gîndită mai ales ca un antidot la cooperarea cu comunistii. În ceea ce privește modalitățile unei asemenea unificări, Nenni recunoaște că ea ar avea de întîmpinat multiple dificultăți chiar în sinul P.S.I. și de aceea propune, prudent, realizarea ei în etape.

O serie de declarații ale unor lideri socialiști sînt însă deosebit de severe la adresa acestui proiect. Lombardi, de pildă, a apreciat că unificarea preconizată de Nenni nu constituie un act de unitate. „Ar fi o totală capitulare a P.S.I. în fața unui organism și a unei politici în care socialismul ar rămîne doar cu numele” — a spus el. Cercurile burgheze sînt în schimb interesate de realizarea unei asemenea unificări, întrucît ele văd în această operațiune o nouă îndepărtare a P.S.I. de obiectivele sale.

În aceste condiții o însemnătate deosebită capătă propunerea venită din rîndul comuniștilor privind înfăptuirea unității muncitorești în cadrul unui partid unic al clasei muncitoare din Italia. Comuniștii propun ca acest lucru să se înfăptuiască printr-o amplă dezbatere și mai ales printr-o luptă unitară anticapitalistă și antiimperialistă împotriva politicii de centru-stînga. Comuniștii propun o platformă care să aibă drept obiectiv înfringerea democrației creștine, să lupte pentru înnoirea democratică a societății italiene.

Angelo CHIARI

O clădire a Universității din Roma ocupată de studenți în semn de protest împotriva modului în care se desfășoară procesul de învățămînt

Karl August FAGERHOLM

președintele Parlamentului
finlandez

Julius BOMHOLT

președintele Parlamentului
danez

despre:

- rolul parlamentelor în consolidarea
păcii și relațiilor prietenești între
națiuni;
- impresii din România;
- perspectivele legăturilor dintre țările
noastre

La invitația Marii Adunări Naționale a Republicii Socialiste România țara noastră a fost vizitată între 12-19 și, respectiv, 10-20 septembrie de delegații ale parlamentelor din două state situate în nordul continentului, - Finlanda și Danemarca. Răspunzând solicitării revistei LUMEA, conducătorii celor două delegații K. A. FAGERHOLM, președintele Parlamentului finlandez, și I. BOMHOLT, președintele Parlamentului danez, ne-au acordat interviuri în care sînt abordate subiecte similare. Este motivul pentru care transcriem în același cadru cele două convorbiri.

Intensificarea participării parlamentelor la viața internațională în ultimii ani ne-a sugerat întrebarea privind rolul și contribuția lor la stimularea cooperării între popoare.

Noi atribuim o reală însemnătate — ne-a spus domnul Fagerholm — modului în care parlamentele diferitelor state se manifestă nu numai în interiorul țării respective dar și pe arena internațională în calitate de exponenți ale voinței de pace a propriilor lor popoare. În chip concret această prezență internațională a parlamentelor se realizează atât prin participarea la activitatea Uniunii Interparlamentare cît și prin intermediul întăririi legăturilor cu parlamentele din celelalte țări. Importanța pe care a dobîndit-o Uniunea Interparlamentară în rîndul organizațiilor internaționale contemporane este semnificativ ilustrată de marea conferință generală de la Ottawa desfășurată chiar în zilele vizitei noastre în România și despre care am remarcat că revista LUMEA și-a informat cititorii. Conclucrarea grupurilor naționale parlamentare (la Ottawa au fost prezenți 600 de delegați din peste 60 de țări) asigură dezbaterile problemelor celor mai stringente și importante ale situației internaționale de către Uniunea Interparlamentară și exprimă totodată opiniei publice punctul de vedere al parlamentelor față de aceste probleme. În ceea ce privește vizitele care au loc între delegațiile diferitelor parlamente, ele au menirea de a contribui la o cunoaștere reciprocă mai bună și la consolidarea relațiilor, nu numai dintre parlamente dar și dintre popoare.

Ne-ați putea oferi cîteva exemple din relațiile externe ale Parlamentului finlandez ?

Dezvoltarea sau mai bine zis întărirea legăturilor dintre Parlamentul finlandez și celelalte parlamente se realizează în mod

special prin schimbul de delegații parlamentare. Pînă în prezent, noi am avut schimburi cu toate țările din Europa și acum se realizează o a doua serie de schimburi în care se încadrează și cea din România. Dar noi am procedat la vizite de delegații parlamentare nu numai cu țările europene ci și cu țări de pe alte continente. În acest sens aș dori să menționez R. P. Chineză.

Distanțată în timp de cîteva ore față de convorbirea cu dl Fagerholm, discuția avută cu dl Bomholt ne-a relevat opinii asemănătoare despre utilitatea și eficiența participării parlamentelor la viața internațională. În plus, președintele Folkeetingului ne-a oferit cîteva date privind legăturile Parlamentului danez cu țările nordice.

După cum știți, deși avem fiecare o identitate națională proprie, sîntem uniți printr-o colaborare specială cu celelalte patru state, atât în Consiliul Nordic cît și prin numeroase alte acorduri. Colaborarea noastră se desfășoară în condiții foarte bune și care slujesc interesele popoarelor din această regiune populată de aproximativ 20 de milioane de locuitori, răspîndiți pe o întindere relativ vastă. Mi-aș îngădui să spun că parlamentele noastre contribuie la succesul acestei colaborări, atât prin elaborarea legilor și acordurilor care o concretizează cît și prin adîncirea prieteniei strînse dintre popoarele nordice. În ceea ce privește rolul parlamentelor în ansamblul vieții internaționale, mi-aș permite să subliniez că eu am susținut întotdeauna cît de dăunătoare este neparticiparea Chinei Populare la activitatea unor importante organizații internaționale, desigur în primul rînd la O.N.U. și, bineînțeles, la Uniunea Interparlamentară.

Eu cred că R. P. Chineză este una din cele mai mari forțe ale acestui secol și

este un anacronism faptul că nu este reprezentată la Națiunile Unite.

Realitățile românești pe care le-au cunoscut în răstimpul zilelor petrecute la București și în alte orașe și regiuni ale țării au oferit distinșilor oaspeți o suită de impresii, din care dl Julius Bomholt ne-a relatat :

Am admirat puternica dezvoltare pe care am constatat-o în țara dv. și cu precădere în domeniul marii industrii. Am văzut numeroase fabrici care sînt la un nivel de dezvoltare mondial.

În domeniul agricol am luat cunoștință de munca din cîteva gospodării agricole de stat și cooperative agricole de producție. Și am găsit că muncii într-un mod foarte înțelept. Ați găsit un sistem care este foarte bun și corespunzător pentru țara dv. și care dă posibilitatea agriculturii să meargă pe drumul progresului. Sînt încredințat că realizările poporului român vor fi mereu mai mari. Aveți metale, aveți petrol, aveți gaze, aveți aur și argint, aveți materiale de construcție, aveți aproape tot ce vă este necesar pentru o industrie dezvoltată. O observație concludentă pe care îmi îngădui s-o fac : în toate domeniile dv. vă străduiți să valorificați toate resursele pe care le aveți în vederea dezvoltării industriei. Noi vă dorim să construiți mereu și mereu noi fabrici și uzine. Este cu adevărat minunat ceea ce ați înfăptuit pînă acum. În ceea ce privește construcțiile de locuințe și noile cariere din orașele dv., toate acestea mi-au apărut drept un mare succes al planurilor economiei românești.

Aș vrea să remarc de asemenea că ați făcut foarte mult pentru dezvoltarea turismului. Litoralul românesc, de exemplu, este un loc minunat de vacanță. Numeroasele hoteluri pe care le-am văzut acolo sînt superioare celor pe care le avem noi în Danemarca. Cred că aveți de făcut față unor valuri de turiști în țara dv.

Desigur că aveți încă probleme de soluționat. Subliniez însă că cel mai important este faptul că aveți o producție foarte bună, că întrețineți legături comerciale intense, că vindeți și cumpărați mărfuri din alte țări și mai ales că dispuneți de

numeroase întreprinderi industriale moderne.

Președintele Parlamentului danez, dl Bomholt ne-a spus câteva cuvinte și despre viața culturală a României.

Am făcut cunoștință într-o oarecare măsură cu cultura, folclorul și arta dv. și ceea ce am constatat în toate, a fost acel anumit spirit specific românesc care se manifestă atât în muzică, cât și în pictură și dans. Acest spirit propriu este foarte important pentru artă și cultură, pentru că numai în acest fel vă puteți realiza propriile dv. valori naționale.

La rîndul său, președintele Parlamentului finlandez, dl Fagerholm, a evocat zilele petrecute în România prin următoarele cuvinte:

Aș vrea să-mi exprim mulțumirea pentru ocazia care am avut-o de a veni în țara dv., unde ne-am simțit deosebit de bine. Cu atât mai mult cu cât toți membrii delegației se află pentru prima dată în țara dv. În timpul acestei scurte vizite, noi am avut posibilitatea să cunoaștem diferite domenii de activitate și chiar domenii destul de vaste. Noi am putut să luăm cunoștință de realizările obținute, oferindu-ne astfel posibilitatea să căpătăm un tablou general despre viața poporului român. Capitala țării ne-a lăsat o impresie deosebit de plăcută. Avîntul construcțiilor ne-a oferit posibilitatea să ne dăm seama de marea atenție care se acordă acestui domeniu de activitate. O impresie foarte agreabilă ne-a lăsat Mamaia, unde s-au ridicat numeroase construcții, creîndu-se condiții pentru odihna oamenilor muncii. Nu aș vrea să omit că am fost foarte impresionat și de peisajul Carpaților, unde am avut fericirea să petrecem două zile. În timpul vizitei noastre, am avut posibilitatea să vizităm unele instalații industriale cum ar fi fabrica de tractoare din Brașov, rafinăria Brazi ca și fabrica de mașini-unelte și agregate din București. Aceste vizite ne-au permis să constatăm că țara dv. se află într-un dezvoltat proces de industrializare, care va constitui o bună bază pentru ascensiunea rapidă a vieții economice în România și în viitor. Totodată am putut să luăm cunoștință și de realizările obținute în domeniul agriculturii. Eu personal am fost interesat în ceea ce privește viticultura, unde am constatat realizări importante.

Trecînd din sfera impresiilor în domeniul relațiilor dintre Finlanda și România și Danemarca și România, șefii celor două delegații au schițat câteva linii ale stadiului actual și perspectivei acestor relații bilaterale.

Între România și Finlanda — a subliniat domnul Fagerholm — au existat întotdeauna relații de stimă și afecțiune reciprocă. În ultimii ani, între țările noastre, au cunoscut o mai mare dezvoltare relațiile economice, comerciale, culturale, precum și relațiile politice — dovadă, schimbul de delegații parlamentare. Cele două țări depun eforturi pentru apărarea păcii și pentru o situație internațională bună, în Europa și în întreaga lume.

Noi trebuie să constatăm că relațiile dintre Finlanda și România sînt bune și se dezvoltă pe un făgaș prielnic. Între România și Finlanda nu există probleme litigioase. După cum știți, Finlanda duce

o politică de pace, ceea ce s-a văzut atât la Organizația Națiunilor Unite cât și în diferite evenimente internaționale. În multe probleme internaționale țările noastre se întîlnesc pe poziții comune. Putem aprecia că prietenia româno-finlandeză servește cauza păcii.

În ceea ce privește dezvoltarea relațiilor dintre parlamentele noastre, o delegație parlamentară română condusă de scriitorul Ion Pas a și fost în Finlanda, iar aceasta este cea de-a doua delegație a noastră care vine în România. Și sînt pe deplin convinși că aceste schimburi contribuie la dezvoltarea colaborării, iar guvernele care au mari răspunderi în ceea ce privește politica externă a țărilor lor sînt de asemenea ajutate prin aportul nostru în această direcție.

Am discutat în timpul vizitei în special despre colaborarea dintre parlamentele noastre și am luat cunoștință de străduințele țării dv. în ceea ce privește politica sa externă, România fiind cunoscută ca promovînd o politică de pace. Aceleași aspirații caracterizează și țara noastră și poporul nostru. Vreau să spun că noi plecăm din țara dv. ca prieteni. Noi vom povesti celor în mijlocul cărora vom merge în Finlanda impresiile pe care le-am căpătat văzînd tabloul realizărilor țării dv. unde ne-am întîlnit cu oameni apropiați, prietenoși, plini de voce bună și căldură.

Părăsim țara dv. cu impresii deosebit de pozitive și de plăcute, care ne vor rămîne o amintire vie. Orînduirea dv. socială este cu totul alta decît la noi, însă aceasta este o problemă care privește fiecare popor și acesta hotărăște singur drumul pe care merge. Deosebirile de orînduire socială nu pot constitui o piedică în calea relațiilor prietenești, de colaborare și pace între popoare.

Definind starea relațiilor dintre România și Danemarca, președintele Parlamentului danez, dl Julius Bomholt a ținut să remarce:

După părerea mea, două țări care întrețin raporturi normale, cum este cazul nostru, trebuie să se preocupe de stabilirea a noi și noi puncte de contact. Mă voi referi, de pildă, la domeniul științei, artei, culturii.

Un acord cultural între România și Danemarca ar fi foarte folositor. Dar chiar dacă nu avem încă un acord cultural schimbările de specialiști vor fi întotdeauna binevenite din țara dv. în Danemarca. Trebuie neapărat să existe o colaborare pe tărîm științific între noi și dv., trebuie să venim și noi la dv., să întîlnim la fața locului pe cei care realizează proiectele dv. În ultimul timp în diferite ramuri ale artei și culturii, între municipalități, între specialiști în economie din cele două țări s-au stabilit fructuoase contacte și trebuie să ne străduim a face schimb de specialiști în cît mai multe domenii.

Am întîlnit un punct de vedere similar la personalitățile de frunte cu care am avut întrevederi în România. Consider această identitate de vederi de bun augur.

Sînt sincer convins că vizitele, ca aceea a delegației noastre în România, aduc foloase dezvoltării relațiilor dintre cele două țări.

Înainte de a ne despărți aș dori să relev că noi am făcut o călătorie interesantă prin

diferite locuri ale țării dv. și peste tot am întîlnit același spirit liber, oameni deschiși, am stat de vorbă împreună ca într-o familie și am simțit că sîntem primiți cu inima deschisă. Am apreciat foarte mult această cordialitate și exprimăm mulțumirile noastre fierbinți tuturor celor cu care ne-am întîlnit și care ne-au înconjurat cu deosebită ospitalitate în timpul șederii noastre în România.

Cristian POPIȘTEANU

Karl August FAGERHOLM

Născut în anul 1891, Karl August Fagerholm s-a afirmat încă de la vîrsta de 18 ani în mișcarea sindicală finlandeză, deținînd munci de conducere atât în activitatea obștească cît și în cadrul partidului social-democrat al cărui membru este din tinerețe. Candidid din partea acestui partid, K. A. Fagerholm a fost ales pentru prima oară deputat în anul 1930, de atunci și pînă în prezent fiind reales în toate legislaturile. Între anii 1945—1948, 1950—1956, 1957—1958, 1959—1961 și din nou din acest an, lui K. A. Fagerholm i s-a încredințat postul de președinte al parlamentului. El a fost cîțiva ani ministru însărcinat cu problemele sociale (1937—1943 și în 1944) și în trei rînduri (1948—1950, 1956—1957, 1958—1959) s-a aflat în fruntea guvernului. Începînd din anul 1942 se află, în calitate de președinte al Consiliului de Administrație și director general, în conducerea Societății monopolului de stat al băuturilor din Finlanda.

K. A. Fagerholm ne-a declarat că începînd de la alegerile parlamentare care vor avea loc în Finlanda anul viitor nu va mai candida. Domnia sa se va retrage din viața politică, urmînd a deține mai departe înaltul post din administrația de stat și continuînd profesiunea de ziarist pe care a exercitat-o ani îndelungați.

Din delegație au mai făcut parte: M. A. Vickman, consilier în probleme sociale (vicepreședinte al grupului parlamentar al Partidului populist suedez); V. E. Nieminen, consilier agricol (vicepreședinte al grupului parlamentar al Partidului Uniunii naționale); J. E. Jaakkola, deputat (Uniunea agrară); A. Koskinen, deputat (Partidul social-democrat); J. E. Partanen, deputat (vicepreședinte al grupului parlamentar al Uniunii agrare); A. A. Laiho, deputat (Uniunea democratică a poporului finlandez); O. Kämäräinen, deputat (Uniunea democratică a poporului finlandez); R. Lehtokoski, secretar al parlamentului.

Julius BOMHOLT

Actualul președinte al Parlamentului danez s-a născut în anul 1896. În tinerețe s-a dedicat muncii didactice iar apoi activității în rîndurile partidului social-democrat al cărui membru este de aproape patru decenii și care i-a încredințat multe sarcini de conducere. Julius Bomholt a ocupat în repetate rînduri postul de ministru al învățămîntului, ministru al afacerilor culturale, ministru al problemelor sociale. Este unul dintre cei mai vechi deputați social-democrați, iar între anii 1945—1950 a fost de asemenea președinte al parlamentului.

Julius Bomholt este un cunoscut autor de romane, eseuri, studii, biografii ale oamenilor politici danezi.

Din marile nume de lucrări care i-au asigurat o largă popularitate în țara sa și care sînt răspîndite și în alte țări enumerăm doar câteva: *Revoluție industrială pînă în zilele noastre*, *Scoala daneză*, *Profiluri nordice*, *Groenlanda în fața epocii moderne*, *Idei și acțiuni*, *Viziune și realitate*, *Răsărit de soare*, *Dincolo de munți*, *Poarta cerului*, *Prietenii necunoscuți*, *Lumina de iarnă*, *Înainte de furtună*, *Ramuri înflorite*.

Din delegație au mai făcut parte: S. From, prim-vicepreședinte al parlamentului (Partidul agrarian Venstre); K. Skytte, al treilea vicepreședinte al parlamentului (președintele Partidului radical); M. Lange, al patrulea vicepreședinte al parlamentului (vicepreședinte al Partidului socialist popular); N. Gottschalk-Hansen, deputat (al doilea reprezentant al grupului parlamentar conservator); K. Olsen, directorul Secretariatului Parlamentului danez.

SPANIA — 1965

Sezonul turismului înviorază Spania. Limuzinele vest-germanilor gonesc către soare. Ceturile Tamisei alungă pe londonezi spre Mediterana. Francezii traversează Pirineii pentru a descoperi între zidurile îmbătrânite ale unor celebre castele fantomele istoriei. La Madrid, turismul a devenit medicamentul-minune al unei economii cu stări maladive. *Costa del Sol*, 164 km de plajă, 500 000 turiști. *Cullera*, palmieri, portocali, 300 de zile pe an cu cerul senin, de o albastrime ireală, „California spaniolă”. La *Castro Urdiales*, apartamente situate la 15 m de generoasă mare caută proprietari („investiți în... soare!”). Ștampilele aplicate pe pașapoarte și permise sînt contabilizate cu răbdare. Cifrele adunate la posturile de frontieră trec printr-o radiografie valutară. În lunile de vară, turismul preocupă oficialitățile, oamenii de afaceri, ziarele, pe micii negustori și pe ghizii ambulanți... ca într-un maraton în care tremuri pentru soarta preferatului tău. Se fac pronosticuri, calcule și se clădesc speranțe. Turismul a devenit oxigenul fără de care economia spaniolă s-ar sufoca...

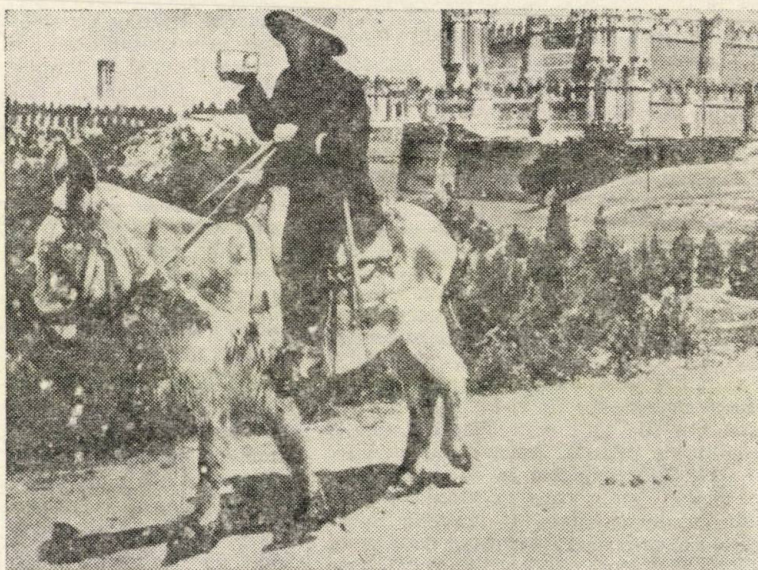
Străinii care invadează Spania — mai exact: cei mai mulți dintre ei — se aglomerează în Plaza Mayor, se extaziază în fața curajoșilor „torero” și se opresc, cu respectul care se cuvine celebrităților unanim acceptate, în fața pînzelor lui Velasquez, El Greco sau Goya. Cei care cheltuiesc dolari sau mărci pentru a ajunge pînă la coasta plină de farmec a Spaniei aleargă (mereu în deficit de timp) după soare și pitoresc, acel pitoresc în care s-au specializat prospectele agențiilor de voiaj. Ei văd Spania din autocare sau de pe plaja de la *Costa Brava*, din buildinguri ultramoderne și nu ajung niciodată acolo unde turna Luis Bunuel: în tragicul Martilandran, în care mizeria s-a conservat nu din motivul că localnicii ar fi „refrac-tari la modernism”. Pentru călătorul grăbit, peisajul spaniol oferă splendori ale naturii și ale unei străvechi civilizații completate de luxoase construcții, febril ridicate în ultimii ani, pentru a atesta prezența celei de-a doua jumătăți a secolului XX în această țară, despre care mulți afirmă că ar fi rămas împietrită undeva în trecut.

Spania nu înseamnă doar castele, soare, turism.

„Mărul de aur” și altele mere mai puțin aurite...

Linistea orașelor spaniole, calmul cu care se înfățișează privirilor străinilor consacra sfîrșitul unui sfert de veac tragic? Oficialitățile de la Madrid fac apel la statistici pentru a deînstră normalizarea vieții spaniole. Ziariștilor care, ajungînd în capitala spaniolă, trec pe la Ministerul Informațiilor li se vorbește despre „planul

Silueta castelului maur Coca

de patru ani”, despre creșterea venitului național, li se furnizează date doveditoare ale unui spor de producție industrială. Dar capitolul cel mai important ce va fi subliniat îl reprezintă turismul. 15 000 000 de turiști aduc în visteria spaniolă o sumă care se apropie de un miliard de dolari. Aproape 90 la sută din necesarul de de-vize pentru acoperirea importurilor provine din turism, căruia la Madrid i se spune „mărul de aur al dezvoltării”. Totuși, o economie construită în principal pe turism reprezintă un edificiu șubred, deoarece turismul este o industrie sezonieră supusă fluctuațiilor.

Aparent, viața spaniolului cunoaște modificări. Au crescut vinzările de televizoare și mașini de spălat rufe, se consumă mai multe alimente. Cifrele de afaceri ale magazinelor din marile aglomerări urbane nu sînt însă concludente. Disproportii dintre bogăție și sărăcie nu se șterg ci se adîncesc. „Astăzi Spania pare a fi cel mai bun loc în Europa pentru a cîștiga dolari” — declara un om de afaceri american pe care îl cita *U. S. News and World Report*. Dar în 1964, peste 176 000 muncitori agricoli au părăsit satele, alungați de mizeria devenită insuportabilă. Iar ministrul comerțului, Ullastres, se adresa consumatorului spaniol cu îndemnul de a strînge curea (St. Galler Tagblatt). Un asemenea îndemn nu poate fi rostit decît atunci cînd economia unei țări este suferindă...

Se face multă reclamă la Madrid „liberalizării economice” semnalată de *U. S. News and World Report* în două din expresiile ei concludente: a) „întreprinderile particulare au mai multă libertate de mișcare”; b) „capitalul străin a fost bine primit în țară pentru a insufla o nouă viață industriilor”. Afluxul capitalului

străin găsește însă industria spaniolă incapabilă să-și păstreze propriile poziții pe piața internă. Potrivit studiului unei bănci elvețiene, numai 10 la sută din întreprinderile spaniole au o capacitate reală de concurență. Restul? 65 la sută ar putea să obțină această capacitate „dacă ar fi modernizate cum se cuvine”, iar 25 la sută din întreprinderi se recomandă a fi — fără cruțare — desființate.

Unii observatori calificați atrag atenția că „planul de patru ani” nu prevede investiții decît în regiunile care posedă de acum o industrie, ceea ce va lărgi prăpastia dintre nordul industrial și sudul agricol. Iar dacă unele ramuri cunosc o dezvoltare mai ales datorită investițiilor străine (petrochimia), altele, cum ar fi textilele și extracția de cărbune, se zbat într-o criză pe care autoritățile nu pot să o atenueze. Camera de Comerț din Barcelona (în care industria textilă au un cuvînt greu de rostit) avertiza asupra primejdiilor de ruinare a celor două ramuri industriale. Dar „călcîiul lui Achile” al economiei Spaniei îl reprezintă agricultura.

O după-amiază plicticoasă în Cortesul de la Madrid...

Parlamentarii spanioli s-au obișnuit cu ritualul cuvîntărilor din care lipsește orice aluzie critică. Îndeobște, vorbitorii rostesc doar jurăminte de credință și laude.

La tribună a urcat și deputatul Tomas Allende Garcia-Baxter. Nimic neobișnuit. Indiferența uzuală l-a însoțit pînă la microfon. Dar de la primele fraze sala a tresărit. Ceea ce se întîmpla nu mai avea precedent. Deputatul dezvăluia impasul a-